Dziś dodatek ilustrowany Jlustracja Poznańska i Nowiny Sportowe

Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 542

Poznań, wtorek dnia 24 listopada 1931

Rok XXVI

Po radzie naczelnej Stronnictwa Narodowego

W obradach rady naczelnej Stronnictwa Narodowego po raz pierwszy położony był nacisk na prace komisyjne. Po plastycznych i silnych przemówieniach w plenum rady prezesa Stronnictwa senatora Bartoszewicza oraz prezesa parlamentarnego Klubu Narodowego posła Rybarskiego zabrały się do wielogodzinnej, rzeczowej, kompetentnej pracy trzy komisje: polityczna, gospodarcza i organizacyjna, których owoce zostały następnie przez plenum rady jednomyślnie zatwierdzone.

Owoce te są bardzo dojrzałe i doniosłe. Zostawiamy na uboczu rezolucje, dotyczące spraw organizacyjnych, ponieważ mają one charakter uchwał wewnętrznych, poufnych, opinję publiczną zresztą mniej interesujących.

Z dziedziny politycznej — w przeciwstawieniu świadomem do gospodarczej — wysunięto w uchwałach zagadnienia tylko najważniejsze i najpilniejsze: żądanie praworządności, podkreślające aktualnie postulat wolności prasy i swobody zebrań, niezawisłości sądów i adwokatury; żądanie moralności w życiu publicznem, szczególnie w wychowaniu młodych pokoleń; żądanie oparcia obrony państwa na zdrowych i racjonalnych podstawach; żądanie realnej, świadomej swych celów i dążeń, zrównoważonej, ale zarazem stanowczej polityki zagranicznej.

W sprawie projektu prawa małżeńskiego, opracowanego przez komisję kodyfikacyjną, rada naczelna nie ograniczyła się do potępienia go, lecz dołączyła do tego wyraźne polecenie posłom i senatorom Stronnictwa Narodowego, aby w razie przedłożenia tego projektu pod obrady izb parlamentarnych, solidarnie głosowali przeciw niemu i zwalczali go z całą stanowczością.

Szczególnej wagi jest uchwała w sprawie żydowskiej, zważywszy wprost karygodną w ostatnich latach obojętność społeczeństwa w innych dzielnicach na niebezpieczeństwo żydowskie, które ramionami polipa otoczyło wszystkie dziedziny naszego życia zbiorowego: gospodarczą, kulturalną, a nawet moralną. Wbrew „sanacyjnym" i lewicowym potępieniom walki, podjętej z zalewem żydowskim przez młode pokolenie, rada naczelna podkreśliła walki tej doniosłość i obowiązek wszystkich członków Stronnictwa Narodowego popierania wyłącznie Polaków - chrześcijan, a przeciwstawiania się niebezpieczeństwu żydowskiemu w życiu codziennem konsekwentnie, na każdym kroku.

Rada naczelna wystąpiła z przemyślanym głęboko i szczegółowo opracowanym programem gospodarczym. Ma on charakter wybitnie pozytywny, twórczy. Rzecz inna, że treścią swą stanowi zaprzeczenie całej dzisiejszej gospodarki „sanacyjnej", która — jak słusznie powiada „Gazeta Warszawska" — kosztem osłabienia gospodarstw prywatnych wznosi sztuczny gmach gospodarki państwowej, podczas kiedy Stronnictwo Narodowe siłę gospodarczą państwa widzi w mocnych i zdrowych gospodarstwach obywateli państwa.

Szczegółowy program gospodarczy, uchwalony przez radę naczelną Stronnictwa Narodowego, będzie niewątpliwie z pełnem zadowoleniem powitany przez wszystkich w państwie ludzi, myślących sensownie, rozsądnemi kategorjami.

Czas największy, by w interesie państwa i jego obywateli gospodarczy i polityczny program Stronnictwa Narodowego został jak najszybciej zrealizowany. Czas największy, by rządy „sanacyjne" ustąpiły w Polsce miejsca rządom narodowym.

Proces przeciw posłom „Centrolewu"

Warszawa, 24. 11. (Tel. wł.) Dzisiaj w rozprawie przeciw posłom „Centrolewu" zeznają świadkowie obrony. Zeznania ich dotyczą działalności Witosa i Ciołkosza.

Jako pierwszy świadek zeznaje poseł Madejski z „Piasta". Stwierdza on, że stronnictwo nie miało zamiarów wywrotowych i zdawało sobie sprawę z tego, że tylko drogą uświadomienia mas chłopskich można dojść do władzy. Rozgoryczenie w masach było większe, niż chcieli tego przywódcy, tak, że musiano chłopów hamować, wykazując, iż nie stać Polskę na żadne eksperymenty.

Bardzo obszernie opowiada świadek, w jaki sposób ściągnięto p. Potoczka do „sanacji". Wreszcie mówi w sposób bardzo charakterystyczny o ówczesnych wyborach w okręgu przemyskim. Świadek zajmował się agitacją przedwyborczą. Widział, jak chłopu, u którego miał „Piast" urządzić zebranie, dawano 20 zł za to, by miejsca na zebranie nie dawał.

W tem miejscu oskarżony Mastek woła: To ze swojej pensji.

Przew.: Panie Mastek, proszę być cicho.

Następny świadek Gruszka, wiceprezes „Piasta", przedstawia rozwój ideologji stronnictwa; na tle jego zeznań wywiązuje się dłuższa debata nad tem, czy zamach majowy został zalegalizowany, czy nie.

Prokurator twierdzi, że zamach został zalegalizowany zc chwilą wyboru Piłsudskiego na prezydenta.

Obrońca Berenson uważa, że legalizacją byłaby tylko amnestja wobec sprawców zamachu, albo uchwała parlamentu, mówiąca, iż p. Piłsudski dobrze zasłużył się państwu.

Osk Lieberman zapytuje, czy przed wyborem Piłsudskiego na Prezydenta wysunął rząd jakie enuncjacje, że ten wybór oznaczać będzie legalizację zamachu. Świadek stwierdza, że ani oficjalnie, ani nieoficjalnie takich enuncjacyj nie wysunięto.

Lieberman: Czy prócz p. Piłsudskiego kandydował jeszcze kto inny?

Świadek: Tak, wojewoda Bniński.

Lieberman: Już ten sam fakt odbiera cechę legalizacji wyborowi Piłsudskiego.

Wreszcie pyta osk. Lieberman świadka: Wiadomo panu, że ten Sejm, który wybrał p. Piłsudskiego na prezydenta, nazwano „sejmem ladacznic"; czy można więc od takiego Sejmu żądać legalizacji zamachu?

Świadek: Jabym nie żądał.

Przewodniczący pytanie uchyla.

Ostatnim świadkiem w dzisiejszej przedpołudniowej rozprawie był p. Zygmunt Lasocki, emerytowany minister pełnomocny i b. poseł Rzeczypospolitej w Wiedniu i Pradze. Mówi on o działalności Witosa w czasach przedwojennych. Stwiedza, że jego wspomnienia z tych czasów są o Witosie jak najlepsze. (w)

Uchwały rady naczelnej Stronnictwa Narodowego w prasie francuskiej

Głosy prasy niemieckiej

Paryż, 24. 11. (Tel. wł.). Wczoraj wieczorem dzienniki paryskie, jak „Temps", „Journal des Débats" i inne, ogłosiły uchwałę rady naczelnej Stronnictwa Narodowego w sprawie praworządności, obrony państwa i polityki zagranicznej.

Berlin, 24. 11. (Tel. wł.) Prasa niemiecka bardzo obszernie cytuje uchwały rady naczelnej Stronnictwa Narodowego.

Zbliżone do prawicy „Deutsche Allgemeine Zeitung" podkreśla zwłaszcza uchwały, dotyczące przymierza z Francją i obrony przed niebezpieczeństwem żydowskiem.

Polska — Sowiety — Rumunja

Sprawa paktu o nieagresji

Warszawa, 24. 11. (Tel. wł.) Poseł polski Szembek w Bukareszcie odbył wczoraj dłuższą konferencję z rumuńskim ministrem spraw zagranicznych Ghika w sprawie paktu o nieagresji. W kołach dyplomatycznych mówią, że Polska pragnie, ażeby Rosja sowiecka równocześnie z Polską zawarła analogiczny układ z Rumunją. Sprawa ta budzi wśród polityków i dyplomatów żywe zaciekawienie.

Z powodu konfliktu chińsko-japońskiego i możliwości wciągnięcia w wir wypadków także Rosji sowieckiej liczą się w Bukareszcie z tem, że Polska potrafi przeprowadzić obecnie łatwo swój punkt widzenia co do okoliczności uwzględnienia także i Rumunji przy zawarciu z Rosją paktu o nieagresji. (w)

Militaryzacja poczty

Warszawa, 24. 11. (Tel. wł.). Za znaną ustawą o militaryzacji kolejarzy rząd przygotowuje projekt ustawy o militaryzacji pracowników pocztowych. (w)

Ukraińcy a zatarg mandżurski

Zatarg mandżurski odbił się bardzo głośnem echem w grupach i organizacjach nacjonalistów ukraińskich, wywołując poważny zarówno jawny, jak też przedewszystkiem poufny ruch, związany z wypadkami na Dalekim Wschodzie. Prym w tych organizacjach dzierżą elementy wojskowe w rodzaju osławionego pułkownika Konowalca, utrzymywane przez niemiecką Reichswehrę. Niemcy zaś, choć związani z Sowietami specjalnemi umowami, przypuszczają, że zatarg mandżurski może dokonać rozsadzenia Rosji, stworzenia wielkiej Ukrainy, pchnięcia Polski na północny wschód i polknięcia przy tej okazji Pomorza i Śląska.

Ukraińscy działacze polityczni i wojskowi wierzą prawie od początku sporu mandżurskiego, że jest to walka pomiędzy Rosją a Japonją, a Chiny grają w tym sporze raczej rolę podrzędną. Specjalny wojskowy korespondent „Diła", generał chorąży Wsewołod Petriw omawiając w korespondencji z dn. 25 października strategiczne położenie japońskich sił morskich i lądowych, stwierdza, że Japonja największe siły zgrupowała przeciw Sowietom, z któremi dotychczas nie prowadzi wojny. Stąd ich nadzieje i aspiracje. Ten punkt widzenia prasa ukraińska w Polsce propaguje bardzo intensywnie i umiejętnie. „Diło" umieszcza w tej sprawie korespondencję wspomnianego Petriwa, oraz posiada specjalnego korespondenta w Charbinie, pisującego z analogicznem nastawieniem. Z ogólniejszego stanowiska oświetlają zagadnienie inni publicyści „Diła".

Że ta propaganda pomiędzy Ukraińcami jest skoordynowana i szerzej założona, tego dowodzą oprócz ożywionych „odwiedzin" rozmaitych polityków ukraińskich, także pewne zdarzenia na terenie Rosji Sowieckiej. Oto sowieckie władze zwróciły uwagę na pewną agitację pomiędzy osadnikami, pochodzącymi z Ukrainy, a żyjącymi w okolicy Władywostoku nad Amurem. Osadników tych jest tam wedle statystyk ukraińskich około pół miljona. Prasa rosyjska obawia się, że osadników tych może Japonja wyzykać przeciw Rosji.

Już bowiem w r. 1917 zwracali się ukraińscy politycy do Japonji proponując utworzenie ukraińskiej republiki na Dalekim Wschodzie. W związku z wypadkami mandżurskiemi pozostaje zapewne jakiś ruch na Ukrainie sowieckiej. Ostatnie aresztowania i represje, zastosowane przez władze sowieckie na tem terytorjum, godziły niewątpliwie w te fermenty. Oczywiście przy ocenianiu wieści, przedostających się z Rosji, trzeba być bardzo ostrożnym. Mogą one bowiem być łatwo fingowane dla celów niemiecko - ukraińskich.

Wszystkie te jednakże objawy wskazują na to, że ukraińskie organizacje przygotowują się do akcji. Na przejawy tej akcji należy zwrócić baczną uwagę, gdyż nie zapowiada ona dla Polski niczego dobrego. Nie ulega wątpliwości, że zarówno Ukraińcy, jak też ich protektorzy niemieccy chcieliby w danym razie wciągnąć Polskę do obozu przeciwrosyjskiego, gdyż bez udziału Polski nie można będzie stworzyć Ukrainy, t. j. wykonać niemieckiego programu politycznego. A przecie mandżurskie kłopoty Rosji możemy wyzyskać dla siebie, umacniając pokojowe podstawy stosunków polsko - rosyjskich. Wzmocniłoby to bardzo naszą pozycję wobec Niemiec.

Zagończyk.

Jak się odbyła manifestacja hitlerowców w „Sportpalaście"

Mowy Essera i Goebbelsa — Przeciwko marksizmowi i centrum — Rozmowa z hitlerowcem — Mobilizacja policji

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Berlin, w listopadzie.

Dnia 20 b. m. na godz. piętnaście po ósmej wieczorem zapowiedziano wielkie zebranie narodowo-socjalistyczne w ogromnej sali „Sportpalastu". O piątej zaczęły służbę oddziały szturmowe, t. zw. S. A. (Sturmabteilungen). O szóstej otworzono salę dla publiczności. Przed siódmą olbrzymia sala, naokoło której biegną dwa piętra trybun, była już zupełnie pełna. Zebrało się conajmniej kilkanaście tysięcy ludzi. Kto przyszedł o siódmej, musiał już stać gdzieś z boku.

Od godziny szóstej grała z temperamentem kapela S. A., uprzyjemniając w ten sposób czekanie. Wszędzie kręlili się członkowie oddziałów szturmowych z czerwonemi opaskami, na których widniało białym ściegiem wyszyte koło. Jest to miejsce na odznakę hitlerowską, czarny krzyż haczykowaty na białem tle, której z powodu zakazu policyjnego nie wolno nosić, taksamo jak munduru. Za to nad podjum widniał olbrzymi czworobok czerwony z pełnym emblematem hitlerowskim.

Muzyka gra bez przerwy. Tłumy, słuchając jej, czekają cierpliwie. O godzinie dwadzieścia po ósmej muzyka przerywa. Przewodniczący wstaje i krótko, tonem wojskowym, oświadcza, że zebranie jest otwarte. Padają słowa komendy. Wkraczają przy dźwiękach „Deutschland Deutschland über Alles" przedstawiciele poszczególnych oddziałów z chorągwiami w liczbie około 60-ciu. Tłumy wstają, śpiewając i wznosząc rękę do pozdrowienia faszystowskiego. Muzyka milknie. Komenda „spocznij".

Pierwszy mówi przyjaciel osobisty Hitlera Pg. (Parteigenosse) Esser z Monachjum, witany okrzykiem „Heil". Posiada on, jak obwieszcza przewodniczący donośnym głosem legitymację partyjną, oznaczoną numerem drugim. Jest to więc naprawdę hitlerowiec „di primissima hora". Mówi z temperamentem i przekonaniem. Padają gwałtowne słowa przeciwko wyzyskiwaczom, „Schieberom" i międzynarodówkom. Mowa jest wyraźnie obliczona na szerokie masy, podniecająca, z zakrojem demagogicznym, zdradza wielką pewność siebie i zapowiada objęcie w krótkim czasie władzy. Gwałtownie zwraca się mówca przeciwko socjalistom i przeciwko centrum. Inne partje „burżuazyjne" już dla niego nie istnieją, zostały zniszczone. O centrum wyraża się, że teraz przychodzi kolej „na uprzątnięcie czarnego świństwa (schwarzer Dreck), ażeby móc dobrać się do czerwonej szynki socjalistycznej".

Burza oklasków i wołania „Heil". Po nim staje na trybunie szczupły, niski, trochę kulejący i wogóle niepozorny mężczyzna o czarnych, gęstych włosach. To wódz hitlerowców berlińskich, witany owacyjnie dr. Goebbels. Zaczyna mówić głosem o brzmieniu niskiem i niezwykle pełnem. Po kilku minutach rozpala się, i dopiero teraz rozumiem fascynujący wpływ, jaki ten człowiek wywiera na masy. Jego mowa posiada, mimo że jest prawie bardziej jeszcze namiętna niż jego poprzednika, więcej jeszcze akcentów politycznych. Jest w nim coś sugestjonującego.

Stoimy w przededniu objęcia władzy — woła — idziemy do niej legalnie i weźmiemy ją legalnie. Ale wziąwszy ją legalnie zmienimy ustrój tak, jak nam to będzie dogadzało (słowa te potwierdzają przypuszczenie, wyrażone przez Waszego korespondenta w korespondencji pod tytułem „Fala hitlerowców wzbiera") Biada jednak tym — mówca ma na myśli socjalistów— którzy ważyliby się przeciwstawić legalnej zmianie stosunków. Bo wtedy będzie siła, która potrafi dopilnować tego, ażeby wszelki opór unicestwić.

I on zwraca się nietylko przeciwko „marksistom", ale i przeciwko centrum na które wnosząc z jego słów, skieruje się teraz ostro atak hitlerowców (dla ścisłości informacyjnej wspomnieć należy, że pomimo to nie ustają w niektórych kołach pogłoski o zakulisowych rozmowach narodowych socjalistów z centrum). Mówca rozgrzewa się coraz bardziej Załatwiwszy się z innemi partjami burżuazyjnemi — grzmi — weźmiemy się do wypędzenia z centrowców obłudy, jakoby oni byli stróżami Kościoła. „Jest rzeczą więcej niż wątpliwą — woła w pewnej chwili — gdyby przyszedł ten, którego i my czcimy, kogo wypędziłby ze świątyni: nas czy centrowych prałatów". (Ustęp silny, opuszczony w sprawozdaniu berlińskiego organu hitlerowców „Der Angriff"). Kompromisów nie zawrzemy. Harzburg — gdzie, jak wiadomo, hitlerowcy znaleźli się obok Hugenberga — nie krępuje nas zgoła. Jesteśmy zarówno wrogami reakcji, jak marksizmu.

A więc dostało się i Hugenbergowi i „Deutschnationale Volkspartei", którą wogóle hitlerowcy uważają za przestarzałą.

W tem miejscu przytoczymy urywek rozmowy, którą korespondent Wasz miał dzień przedtem z jednym z polityków hitlerowskich.

— Jaki jest wasz stosunek do Hugenberga?

— Jesteśmy razem w opozycji.

— To wszystko?

— Tak, to wszystko.

— Jesteście nacjonalistami?

— Tak, jesteśmy jedynymi w Niemczech prawdziwymi nacjonalistami.

— To znaczy „Deutschnationale" nie są waszem zdaniem nacjonalistami?

— Nie, oni są może nawet wielkimi patrjotami, ale to jest coś innego, niż nacjonalizm. Oni są jednocześnie konserwatystami i reprezentują rzeczy przebrzmiałe. Nacjonalistyczny może być tylko ten ruch, który obejmuje cały naród. My jesteśmy nowoczesnymi nacjonalistami. Nasz ideał „wspólnoty narodowej" („Volksgemeinschaft"), tak, jak my go pojmujemy, jest podstawą nowoczesnego nacjonalizmu. Wyrażamy to w słowie „narodowy socjalizm". Z tego samego powodu idjotyczne są podstawy marksizmu. Przecież to jest absurd „socjalizm międzynarodowy". Pojęcia socjalizmu i nacjonalizmu muszą się łączyć, bo tylko na podstawie narodowej można stworzyć jakąś wspólnotę. Marksizm zostanie zmieciony z powierzchni ziemi.

— A stosunek wasz do Kościoła katolickiego?

— Najzupełniej go uznajemy i nie chcemy go zwalczać. Co innego centrum. Kościół i centrum to dwie różne rzeczy. Centrum jest partją polityczną, która nam się przeciwstawia i sprzymierza w dodatku z socjalistami. Hasłem dzisiaj jest „precz z czarnoczerwonymi!"

W „Sportpalaście" zarówno Goebbels jak i Esser silnie podkreślali nowość i odrębność ruchu narodowo-socjalistycznego, który w swoim pochodzie nie zamierza się zatrzymać przed żadną partją, ma bowiem zamiar ująć w swoje kadry cały naród. Kto chce mierzyć ruch narodowo-socjalistyczny dawną miarą, musi się pomylić. Dla nas — woła dalej Goebbels — sformułowanie nacjonalizmu jest jednocześnie sformułowaniem socjalizmu.

Słowa te są zgodne z tem, co usłyszał Wasz korespondent w przytoczonej rozmowie. W istocie hitleryzm nie ma nic wspólnego z konserwatyzmem i rozwija się jako obrońca mas.

Uderzały w przemówieniach bardzo gwałtowne wycieczki przeciwko Francji. Wogóle nastrój hitlerowców jest silnie antyfrancuski i antypolski. Spoglądają oni raczej w stronę Anglików, uważając ich za pobratymców rasowych, oraz w stronę faszyzmu, jako ruchu ideowo pokrewnego.

W czasie zebrania wkracza na podjum oddział szturmowy i luzuje po wojskowemu chorążych. Gdy Goebbels skończył, nie było końca wołaniom „Hei!." Padły słowa komendy i oddział szturmowy z chorągwiami opuścił salę przy dźwiękach hymnu hitlerowskiego, zaintonowanego natychmiast przez masy.

Trzeba przyznać, że organizacja olbrzymiego zebrania była wzorowa. — Były nawet oddziały sanitarne — na wszelki wypadek. Na ulicy widok niezwykły, mianowicie olbrzymią mobilizacja policji. Na bocznych ulicach stoją gotowe, jedno za drugiem auta, pełne siedzących w pełnem uzbrojeniu policjantów. Jednak publiczność rozchodzi się spokojnie. Dopiero po jakimś czasie w dalszych ulicach padły strzały rewolwerowe. To komuniści zaatakowali powracający oddział szturmowy.

Jerzy Drobnik.

Hitlerowcy o naucė polskiej

„Völkischer Beobachter" przeciw prof. Kostrzewskiemu

Donosiliśmy już kilka dni tem", że staraniem Związku Walki o Kulturę Niemiecką, „Ostbundu" i Związku dla Prehistorji Niemieckiej odbyło się w Berlinie, wielkie zebranie, na którem docent uniwersytetu hamburskiego Richthofen zaatakował gwałtownie naukę polską, a zwłaszcza tezy prehistoryczne prof. Józefa Kostrzewskiego z Poznania.

Niezależnie od tego w głównym organie partji hitlerowskiej „Völkischer Beobachter" ukazał się w tych dniach obszerny artykuł p. t. „Nauka polska jako broń polityczna" (?) pióra niejakiego dr. v. Leersa. Artykuł ten jest dowodem, jakie zaniepokojenie wzbudziła w Niemczech działalność naukowa uczonych polskich, prostująca fałsze niemieckie na temat „pragermańskości" naszych ziem zachodnich oraz prowincyj wschodnich Rzeszy Niemieckiej.

Dr. v. Leers zaczyna od stwierdzenia, że ignorancja niemiecka w sprawach polskich jest zdumiewająca (z tem się można zgodzić). „Mamy znawców mórz południowych, Chin, Peru, ale bardzo niewielu znawców Polski — pisze autor. — Każdy wykształcony Polak mówi po niemiecku, a przynajmniej umie po niemiecku czytać – Niemiec zaś stoi przed zgęszczonemi syczącemi dźwiękami tekstu polskiego, jakby to był język tybetański. Polak może łatwo orjentować się w wydarzeniach niemieckich — wykształcony Niemiec jest skazany na przekłady. Ponieważ nie zna się Polski, nie docenia się jej niebezpieczeństwa". „Głupi „szlagwort" — pisze dalej p. v. Leers — o polskiej gospodarce („polnische Wirtschaft") doprowadza często do tego, że uważamy naród polski za leniwy i ociężały. Ponieważ nie zna się prawie polskiego życia duchowego uważa się je za nikłe"

Po tych stwierdzeniach autor charakteryzuje literaturę polską, jako przepojoną „dzikim (!) nacjonalizmem". „W każdym polskim utworze literackim goreje i bije młotem jak w kuźni dzikie (!) i mężne wyznanie przynależności do „polskiej matki — ziemi", nietolerancyjny, demoniczny (!) zaprawdę, ale w swej bezwzględności porywający nacjonalizm".

Zdaniem p. v. Leersa nacjonalizm polski jest skierowany bardziej ku rozszerzaniu się terytorjalnemu (?), niż ku zbudowaniu wzorowego organizmu państwowego. „Nacjonalizm polski domaga się ziemi — i gdyby kiedy, Boże uchowaj, Europa stała się zupełnie polską, mimoto domagałby się w dalszym ciągu więcej ziemi (!) Dla tych żądań szuka on uzasadnienia".

„Temu nacjonalizmowi — czytamy dalej — podporządkowane zostały wszystkie gałęzie wiedzy (!), sztuki oraz zdolności umysłowe narodu polskiego".

Tutaj p. Leers próbuje cytować przykłady, ale sam przytem wykazuje nieznajomość spraw polskich, mówi bowiem o „Adamie" Sienkiewiczu i „Janie" Słowackim. Z pism Sienkiewicza autor za specjalny wykwit nacjonalizmu polskiego uważa powieść dla młodzieży „W pustyni i w puszczy", oraz jej czołowego bohatera, Stasia Tarkowskiego.

Następnie p. v. Leers przechodzi do właściwego tematu swego artykułu, a mianowicie do ataku na prehistorję polską, przyczem podkreśla „zasługi", jakie dla niemczyzny w tej dziedzinie położył wspomniany już uczony hamburski baron von Richthofen, zwracając uwagę na „metody polskie".

Głównym przedstawicielem tych „metod", zdaniem p. v. Leersa, ma być p. Józef Kostrzewski, profesor uniwersytetu poznańskiego. „Profesor Kostrzewski — czytamy w artykule — nie jest jakimś nieznanym człowiekiem, ale jest uznaną osobistością naukową, tem więc niebezpieczniejszą jest jego wielko-polska propaganda".

Następuje dłuższy wywód, mający na celu dowieść, że podtrzymywana przez prof. Kostrzewskiego teza o słowiańskości t. zw. kultury łużyckiej jest nieprawdziwa.

Nie będziemy tu zajmowali się tą częścią artykułu, gdyż odpowiedź na nią należy do uczonych, stwierdzamy tylko, że argumentacja p. v. Leersa (a raczej p. v. Richthofena, od którego jest przejęta) jest mało przekonywująca i świadczy o tem, że to właśnie uczeni niemieccy za wszelką cenę pragną bronić swych wątpliwych twierdzeń, spreparowanych „ad maiorem gloriam" „Herrenvolku".

Nawiasowo dodać należy, że poza prof. Kostrzewskim zaatakowane są też w artykule prace naukowe jego asystentki p. Karpińskiej, oraz prof. Mikołaja Rudnickiego.

Najwięcej działa Niemcom na nerwy stwierdzenie prof. Kostrzewskiego, że Polska nietylko nie ma nic Niemcom do oddania, ale ma prawo do żądania od nich jeszcze znacznych obszarów ziemi polskiej.

P. v. Leers ostrzega wkońcu, by nie lekceważyć tej propagandy polskiej, którą „setki nauczycieli polskich" wbijają chłopcom polskim w głowy. „Z chłopców tych będą mężczyźni — i oto kiedyś z uzasadnieniami, jakie im dali Kostrzewski, Rudnicki itd. wtargną oni jako ułani w granice Niemiec." (!)

Na zakończenie autor oświadcza, że „jedną z najlepszych właściwości narodu polskiego jest jego miłość do kraju, do pola, do progu ojczystego" — i że „niejeden inny naród mógłby brać sobie z tego przykład". Ale Polacy winni ograniczyć się do swego kraju, a nie sięgać po cudze ziemie.(!)

Jakże śmiesznie brzmią te słowa w ustach przedstawiciela kierunku, który sam głosi ekspansję na wschód, jako główne zadanie polityki niemieckiej.

CHLORODONT Pasta do zębów

aw 6960

Osobliwe zarządzenie kuratora warszawskiego

Polska Katolicka Agencja Prasowa donosi, co następuje:

Kuratorjum okręgu szkolnego warszawskiego wydało okólnik do dyrektorów szkół średnich w związku z ostatniemi wydarzeniami na uczelniach akademickich. W okólniku tym czytamy m. in., że należy zakazać młodzieży szkół średnich brania udziału w jakichkolwiek manifestacjach ulicznych lub demonstracjach — czy to będą nabożeństwa, organizowane przez osoby lub instytucje w związku z zaburzeniami, czy tłumne krążenie po ulicach miasta, niedozwolone okrzyki, noszenie lasek, przypinanie zielonych wstążeczek i t. p." (Nowe Słowo z 23 bm.).

Nie występując przeciwko celowości samego zarządzenia, musimy się zastrzec kategorycznie przeciwko określaniu przez kuratorjum nabożeństw jako „demonstracyj lub manifestacyj ulicznych". Kuratorjum powinno być dobrze wiadomem, że świątyń katolickich nie używa się do celów demonstracyjnych. Zestawienie na jednym poziomie nabożeństw z noszeniem lasek czy wstążeczek, zakazu uczęszczania do kościołów z zakazem krążenia po ulicach, świadczy tylko, że kuratorjum nie rozróżnia właściwych pojęć.

Zachęta do napadów

W „Gazecie Polskiej" znajdujemy wzmiankę następującą:

„Podczas walnego zebrania członków okręgu warszawskiego Legjonu Młodych, w czwartek, dnia 12 b m., zapadła m in. następująca uchwała: Walne zebranie solidaryzuje się z postępowaniem kol. Ryskalczyka, gdyż ogół członków Legjonu Młodych uważa za słuszne zareagowanie czynne za znieważenie hymnu I brygady.

„Uchwała ta pozostaje w związku ze znanem zajściem, które miało miejsce przed kilku miesiącami, w przedsionku Teatru Polskiego."

Z ogłoszenia tej uchwały widać: 1) że „bohater" napadu na A. Nowaczyńskiego w przedsionku Teatru Polskiego, nie jest wśród swoich współkolegów z „Legjonu Młodych" odosobniony, ale przeciwnie, „czyn" jego w tej organizacji znalazł zrozumienie i uznanie, że zatem każdy z tych „legjonistów" jest moralnie do podobnych napadów zdolny i gotowy: 2) że „Gazeta Polska" przez ogłaszanie tego rodzaju uchwał zachęca do dalszych napadów na pisarzy polskich przeciwnego obozu.

Rezolucje Ligi Narodów rozbite o stanowczy opór Chin i Japonji

Przed walną bitwą w połudn. - zachodniej Mandżurji

Paryż, 24. 11. (Tel. wł.) Rząd chiński obstaje kategorycznie przy swojem stanowisku. Jest rzeczą prawdopodobną, że Briand i Drummond zwrócą się do dr. Sze celem skłonienia go do większej ustępliwości. Chińczycy podkreślają swoją niechęć do formułek, których mglistość przypominałaby zobowiązanie z 30/IX., które Chińczycy uważają za niewykonalne.

Japończycy natomiast odrzucają wszystko,, co w projektowanej rezolucj mogłoby oznaczać ustępstwa Rady Ligi na rzecz Chińczyków.

Przedstawiciel Chin oświadczył, że jego rząd zgodzi się na wysłanie komisji śledczej z ramienia Ligi Narodów do Mandżurji tylko pod tym warunkiem, jeżeli Japonja z chwilą wszczęcia prac przez komisję zgodzi się na zaprzestanie działań wojennych i wycofanie swych wojsk. Bez spełnienia tego warunku uważa za wogóle bezcelowe zwracać się do swego rządu po jakąkolwiek instrukcję czy aprobatę.

Paryż, 24. 11. (Tel. wł.). Donoszą z Mandżurji:

Między wojskami chińskiemi i japońskiemi rozpoczęła się nowa walka, tym razem w południowo - zach. Mandżurji. Od kilku dni konsygnowane tutaj oddziały japońskie rozpoczęły wczoraj ofensywę. Siły chińskie oblicza się na 8000 wojska, przeważnie regularnego.

Wyniki wyborów w Przemyskiem

Obliczenia władz administracyjnych — Żydzi masowo głosowali na „jedynkę"

Lwów, 24 11. (Tel. wł.) Według nieoficjalnych obliczeń władz administracyjnych wyniki wyborów we wszystkich obwodach okręgu przemyskiego przedstawiają się następująco

Ilość obwodów 400, uprawnionych do głosowania 269 717, głosowało 208 678 t. j. 78 procent, głosów ważnych złożono 207 986. Z tego padło na listę nr. 1 — 95 170, nr. 4 — 14 656 (poprzednio 13 536), nr 7 — („Centrolew") — 46 174 (poprzednio 42 726), nr. 11 (Undo) — 39 088 (poprzednio zgórą 42 000), na listę żydowską 5 447 (poprzednio 9 900) Zmniejszenie się liczby głosów żydowskich tłumaczy się tem, że Żydzi masowo głosowali na „jedynkę".

Ze wszystkich powiatów donoszą o nacisku i terorze bojówek „sanacyjnych" oraz różnych „cudach" wyborczych.

Przemyśl, 24. 11. (Tel. wł.) Wyniki wyborów w samem mieście Przemyślu są następujące: Uprawnionych do głosowania było 29 000, głosowało 19 500 t. j. 70 procent. Poszczególne listy otrzymały: nr. 1 — 3 654 (straciła 40 procent głosów mimo poparcia Żydów), nr. 4 — 2 907 (poprzednio 2 493, zysk więc wynosi 16 procent), nr. 7 — 7 296 (poprzednio 6 501, zyskała więc 12 proc.), nr. 11 (Undo) — 1 503 (poprz. 1 615, straciła 7 procent), nr. 14 (Żydzi sjoniści) — 2 676 (poprzednio 2 933).

„Jedynka" uzyskała więc w mieście Przemyślu tylko 18 procent ogólnej liczby głosów, choć głosowało na nią bardzo dużo Żydów. Podobne wyniki są w innych miastach, np. w Krośnie, Sanoku i Brzozowie. Swą ogólną liczbę głosów „jedynka" zawdzięcza tylko wynikom z obwodów wiejskich, gdzie działy się różne „cuda".

Żądania rolnictwa niemieckiego

Fiasko obrad gospodarczego „Beiratu" przy rządzie Rzeszy

Berlin, 23. 11. (Tel. wł.) Szczegóły, które wyszły na jaw z powodu wystąpienia przed kilku dniami trzech przedstawicieli rolnictwa z „Beiratu" gospodarczego rządu Rzeszy, i dalsze tegoż „Beiratu" trudności, rzucają ciekawe światło na wewnętrzne stosunki niemieckie. Odegrały tu rolę głównie bardzo energiczne żądania rolnictwa niemieckiego, domagającego się dla siebie w gruncie rzeczy ogólnego moratorjum i obniżenia procentów od długów. Fakt, że w dekrecie o „Osthilfe" — o czem Wasz korespondent donosił w specjaln. korespondencji — uwzględniono wyłącznie tereny wschodnie, wzbudził — poza protestami sfer handlowych — niezadowolenie ziem, dekretem nieobjętych. Wyraz temu niezadowoleniu dała oczywiście również Niemiecko-Narodowa Partja Hugenberga, związana silnie z rolnictwem. Wobec tego słyszy się tu czasem pytanie, kto wogóle jest z tego dekretu zadowolony?

Trzej przedstawiciele rolnictwa, którzy wystąpili z „Beiratu", podkreślili powody swojego kroku w specjalnym liście do kanclerza, opublikowanym bez porozumienia się z nim, co w kołach rządowych wzbudziło wyraźną urazę.

Wogóle stanowisko kół agrarnych jest niezmiernie egoistyczne. Przyzwyczajone do uprzywilejowania za czasów cesarstwa, podtrzymują one nadal z powodzeniem politykę bezwzględnego stania na straży swoich interesów, nie cofając się przed żadnym środkiem nacisku. Koła, niezwiązane z rolnictwem, stwierdzają wobec tego, że, gdyby miała uzyskać moratorjum jedna gałąź gospodarki, nie widzą powodu, dlaczego miałyby zostać skrzywdzone inne, a zwłaszcza przemysł i handel. Należy tu dodać jako komentarz, że w ślad za giełdą wrocławską zamknęła swoje podwoje na znak protestu przeciwko dekretowi o „Osthilfe" również giełda królewiecka, a centralne władze spółek raiffeisenowskich ze swej strony również poczyniły odpowiednie kroki.

W ostatnich zaś dniach zaostrzyła się w „Beiracie" zasadnicza sprzeczność pomiędzy przedstawicielami pracodawców, — „Beirat" liczy 20 przedstawicieli pracodawców i własności ziemskiej i 6 przedstawicieli pracobiorców — i przedstawicielami pracobiorców, dzięki czemu wogóle rezultaty obrad „Beiratu", który dzisiaj je zakończył pod przewodnictwem Hindenburga, są nikłe, albo nawet prawie żadne.

Prawdą jest, że sytuacja gospodarcza Rzeszy prowadzi łatwo do zatargów, co odbija się również na stosunkach międzypartyjnych, niepozbawionych tu i tam pewnej nerwowości. Nie można jednak nie zauważyć,. że zarządzenia „moratoryjne" i domagania się ciągłych ulg na wewnątrz przez niemieckie koła gospodarcze, zbiegają się co do czasu z krokami rządu Rzeszy, pragnącego uzyskać w obradach specjalnej komisji Banku dla Spłat Międzynarodowych aprobaty dla żądania odroczenia spłat niechronionych, wynikających z planu Younga, a dalej również ułatwienia względnie odroczenia prywatnych niemieckich zobowiązań płatniczych. (d)

Min. Chamberlain o polityce zagran. rządu angielskiego

Londyn, 24. 11. (Tel. wł.). Obecny minister skarbu Neville Chamberlain wystąpił na łamach prasy angielskiej i zagranicznej z artykułem w formie wywiadu, w którym podaje podstawowe wytyczne polityki wewnętrznej i zewnętrznej rządu angielskiego.

Omawiając politykę zagraniczną, Chamberlain oświadcza się za udzieleniem daleko idącego poparcia Niemcom i Austrji, przyczem wypowiada pogląd, że Anglja nie sprzeciwia się nawet przyznaniu większych wpływów stronnictwu Hitlera, jeżeli ono przyjmie bardziej umiarkowany program. Dalej występuje p. Chamberlain ostro przeciw udzieleniu kredytów Sowietom i wogóle przeciw polityce, stosowanej wobec Sowietów przez poprzedni rząd Labour Party.

NIECH NIKOGO NIE ZBRAKNIE — W KARNYCH SZEREGACH O. W. P.!

Gen. Sikorski w Paryżu

Warszawa, 24. 11. (Tel. wł.). — Przybył wczoraj do Paryża gen. Władysław Sikorski celem przygotowania drugiej książki „Le problème de la paix" oraz ukończenia studjum o Pomorzu, mającego ukazać się w jednym z większych miesięczników paryskich.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.89¼ zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.93 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 210.95 zł., gotówką 209.90 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.26 do 173.52 zł., gotówką 172.92 zł.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 24. 11. 1931 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: w obliczeniu ćwierć litrowego gęstościomierza: 1) żyta 71.3 kg (121 f. w h.), 2) pszenicy 74.8 kg (127 1 f. w h.), 3) jęczmienia a) 64 kg do 66 kg. b) 68 kg., 4) owsa 43,55 kg (74.1 f. w. h.).

Ceny orjentacyjne

Żyto	26.75— 27.25
Usposobienie stałe.	
Pszenica	25.75 — 26.25
Usposobienie stałe.	
Jęczmień a) 64—66 kg.	22.50 - 23.50
Jęczmień b) 68 kg.	24.00— 25.00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	27.50— 29.00
Usposobienie spokojne.	
Owies	25.50 26.00
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł. work	39.75 - 40.75
Usposobienie stałe	
Mąka pszenna 65% wł. work.	38.25 - 40.25
Usposobienie stałe.	
Otręby żytnie	18.00— 18.50
Otręby pszenne	16.50 — 17.50
Otręby pszenne (grube)	17.50 — 18.5
Rzepak	33.00— 34.00
Gorczyca	39.00— 43.00
Groch Victoria	25.00— 29.00
Groch Folgera	30.00— 34.00
Ziemniaki jadalne	3.80— 4.00
Ziemniaki fabr. za kilo %	0.00— 0.20

Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 60 tonn, pszenicy 85 t., owsa 155 tonn.

Ziemniaki w gatunkach specjalnych powyżej notowania.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, 24. 11. 1931 r

Spędzono: wołów 58, buhajów 137, krów 355, świń 1893, cieląt 613, owiec 114, razem 3170 zwierząt.

(Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowemi).

Płacono za 100 kg żywej wagi za:

BYDŁO:

Woły:	
Pełnomięsiste wytuczone nieoprzęgane	70— 82
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	60— 68
Mięsiste tuczone starsze	44— 52
Miernie odżywione	36— 42
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	64— 68
Tuczone mięsiste	54— 60
Nietuczone dobrze odżywione starsze	44— 50
Miernie odżywione	36— 42
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	70— 80
Tuczone mięsiste	60— 66
Nietuczone dobrze odżywione	40— 50
Miernie odżywione	30— 40
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	70— 80
Tuczone mięsiste	60— 68
Nietuczone dobrze odżywione	42— 50
Miernie odżywione	36— 42
Młodzież:	
Dobrze odżywione	42— 50
Miernie odżywione	36— 40
Cielęta:	
Najprzedniejsze cielęta wytuczone	76— 84
Tuczone cielęta	66— 74
Dobrze odżywione	54— 64
Miernie odżywione	40— 50
OWCE:	
Wytuczone pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy	70— 80
Tuczone starsze skopy i maciórki	50— 66
Dobrze odżywione	00— 00
ŚWINIE (TUCZNIKI):	
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi	100—106
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi	92—98
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi	84— 90
Mięsiste świnie ponad 80 kg żywej wagi	76— 82
Maciory i późne katastry	84— 90
Świnie bekonowe	80— 82
Świnie bekon. loco stacja załad.	72—76 zł

Przebieg targu spokojny.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 24. 11. 1931 r.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału):

5% Pożyczka konwersyjna 41% P.
8% obligacje m. Poznania z 1926 r. 92% P.
8% obligacje m. Poznania z 1929 r. 92% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt. 78% O.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 15.25 — 14.50 P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 108.— +

Tendencja żywsza.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 24. 11. 1931 r.

Waluty **Gotówka**

Dolary St. Zjedn. tr.: 8.89, sp.: 8.91, kup.: 8.87.

Dewizy:

	trans.	sprzed	kup.
Belgja	123.90	124.21	123.59
Holandja	358.40	359.30	357.50
Gdańsk	173.60	174.03	173.17
Nowy Jork czeki	8.921	8.941	8.901
Nowy Jork kabel	8.928	8.948	8.908
Londyn	32.24	32.32	31.96
Paryż	34.90	34.99	34.81
Praga	26.42½	26.49	26.36
Szwajcarja	172.75	173.18	172.32
Berlin	211.80		

Dolar prywatnie 8,89.

Tendencja słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż inwest.		79.50
4% poż inw. szt. ser.	85.00	86.00
4% prem dol.		43.00
3% poż bud.	31.75	31.50
5% poż konw.		41.75
6% poż dol.	61.00	63.00
10% poż kol		105.00
5% poż. kol. konw.		36.00
7% poż stabil	60.50	58.25

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—110.00
W T F. Cukru	0.00— 18.50
Lilpop	0.00— 12.00

Tendencja słabsza.

Komentarz.

Dla papierów państw. tendencja mocniejsza, dla listów zastawnych niejednolita, dla akcyj słabsza. Bank Polski utrzymany, Cukier słabszy, Lilpop utrzymany.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg

Berlin, 24. 11. 1931 r.

Pszenica march 75—76 kg.	225.00—228.00
Tendencja słabsza.	
Porosłe i słabe ziarno w wyjątkach dopuszczone.	
Pastewna pszenica march. 70—71 kg	208.00—210.00
Tendencja słabsza.	
Jara pszenica march. 78 do 79 kg	228.00—231.00
Tendencja słabsza.	
Żyto march 72—73 kg.	199.00—201.00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień	165.00—175.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	160.00—164.00
Tendencja słaba.	
Owies march	145.00—150.00
Tendencja słabsza.	
Mąka pszenna	28.25—32.25
Tendencja słabsza.	
Mąka żytnia 70%	27.15—29.50
Tendencja ledwo utrzymana.	
Ospa pszenna	10.25—10.75
Tendencja słabsza.	
Ospa żytnia	10.50—11.00
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	23.00—30.00
Groch drobny jadalny	25.00—28.00
Groch pastewny	17.00—20.00
Peluszka	17.00—19.00
Bób	16.50—18.00
Wyka	17.00—20.00
Łubin niebieski	11.00—12.50
Łubin żółty	13.00—15.00
Makuchy lniane	13.60—13.90
Makuchy arachid. 50% loco Hamburg	13.20—13.60
Mączka arachid 50% loco Hamburg	13.10—13.30
Wytłoki suche paryt. Berlin	6.10— 6.20
Śrót soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	0.00—11.70
Śrót soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	0.00—12.30
Słoma żytnia pras. drut.	0.80— 1.00
Słoma pszenna pras. drut.	0.60— 0.75
Słoma owsiana pras. drut.	0.70— 0.85
Słoma jęczmienna drut.	0.65— 0.75
Słoma żytnia dł. wiąz.	0.65— 0.90
Słoma żytnia pras. sznur.	0.50— 0.70
Słoma pszenna pras. sznur.	0.50— 0.60
Sieczka	1.25— 1.45
Tendencja stała.	
Siano handlowe	1.20— 1.40
Siano dobre I pok.	1.70— 2.00
Lucerna luźna	2.40— 2.70
Tymoteusz luźny	2.35— 2.65
Siano koniczynowe luźne	2.25— 2.55
Tendencja cicha.	
Ogólna tendencja słabsza.	

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 24. 11. 1931 r.

Wypłaty na Warszawę	47.25 —47.45
Noty duże	47.15 —47.55

Tendencja mocniejsza.

A. Piasecki S. A. z czystego kakao i cukru sporządzone Czekolady deserowe nw 7 088

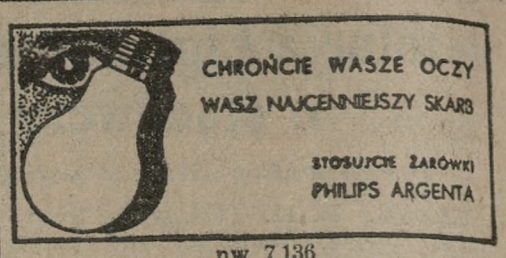

nw 7 136

Jak zawieszono „Dziennik Wileński"

Zawieszenie w Wilnie pisma polskiego, mającego tam wielkie zasługi i bardzo poważnie pracującego, jest zdarzeniem pierwszorzędnej doniosłości w naszem życiu, które musi postawić nietylko całe dziennikarstwo, ale także całe społeczeństwo wobec pytań bardzo niepokojących. Sąd okręgowy w Wilnie (w składzie: prezes Kaduszkiewicz, W. Brzozowski, M. Pluciński) dnia 14 bm., na posiedzeniu niejawnem, postanowił zawiesić wydawnictwo „Dziennika Wileńskiego", oświadczając:

„Ze względu na to: 1) że czasopismo „Dziennik Wileński" niejednokrotnie już było konfiskowane, tak za podawanie nieprawdziwych wiadomości, dotyczących działalności rządu lub osób go reprezentujących, z wyraźnym celem wywołania niepokoju publicznego, jak również za znieważenie poszczególnych osób, nie wyłączając np. takich, jak rektor uniwersytetu Stefana Batorego;

„2) że niedalej, jak w dniu 12 bm. sąd okręgowy w Wilnie zatwierdził areszt na nakład Nr. 250 tegoż czasopisma, za artykuł pod tyt. „Sanacja a komuniści", z którego niedwuznacznie wynika, że obecny system rządowy przygotowuje grunt do wprowadzenia w Polsce ustroju komunistycznego;

„3) że tego rodzaju literatura jest strawą znacznego odłamu społeczeństwa, a zwłaszcza młodzieży akademickiej, wyznającej tę samą ideologję, co i wzmiankowany dziennik, szczególnie zaś obecnie, kiedy pomimo środków, stosowanych tak przez władze, jak przez senat uniwersytecki, rozruchy młodzieży akademickiej nie ustają:

„sąd okręgowy w Wilnie na zasadzie art. 30 dekretu prasowego z dnia 7 lutego 1919 roku, zgodnie z wnioskiem prokuratora, postanawia w charakterze środka prewencyjnego zawiesić czasopismo, wydawane w Wilnie pod tyt.: „Dziennik Wileński".

Art. 30-ty dekretu prasowego z 7. 2 1919, na który powołuje się orzeczenie sądu, ma brzmienie bardzo ogólnikowe:

„Niezależnie od wypadku nałożenia aresztu na mocy art. 27 (tj. gdy w treści są oznaki przestępstwa przewidzianego w kodeksie karnym) sąd władny będzie stosować areszt lub zawieszenie czasopisma i w innych wypadkach w charakterze środka prewencyjnego".

Po tym dekrecie z r. 1919 konstytucja z r. 1921 w art. 105 poręczyła wolność prasy. Pisma bywały konfiskowane później na podstawie art. 27, ale zawieszenie pisma jest czemś najzupełniej wyjątkowem.

Powoływanie się na konfiskaty poprzednie nie było nigdzie w kraju praktykowane. Ocenianie na tej podstawie, jaką strawą jest dziennik, jest oczywiście rzeczą bardzo szeroko zakrojoną. A jeśli głównym powodem są chwilowe rozruchy, trzeba stwierdzić, że w czasie tych zajść w Wilnie były skonfiskowane pisma obozu rządzącego, mianowicie „Słowo" raz i „Express Wileński" trzy razy, a „Dziennik Wileński" dopiero raz w sobotę 14 bm. (zajścia wybuchły 9 bm.) za drobną wzmiankę o bójce szumowin, czyli właśnie „Dz. Wil." był najoględniejszy.

Wydawcy „Dz. Wil." za pośrednictwem adw. M. Engla złożyli zażalenie do sądu apelacyjnego. Sąd okręgowy nie nadał biegu zażaleniu, twierdząc, że od decyzji sądu na podstawie art. 30 dekretu prasowego z r. 1919 niema odwołania. Wówczas wydawcy „Dz. Wil." zaskarżyli do sądu apelacyjnego to postanowienie proceduralne sądu okręgowego.

Po zawieszeniu „Dz. Wil." ukazała się jednodniówka „Dzień Niedzielny", która została skonfiskowana, przyczem postanowienie brzmi:

„Od starostwa grodzkiego w Wilnie do 3 komisarjatu P. P. m. Wilna.

„Polecam zająć nakład jednodniówki pod tyt. ‚Dzień Niedzielny" z daty 15. 11. rb Jednodniówka ta posiada cechy oraz formę zewnętrzną czasopisma „Dz. Wil.", zawieszonego decyzją sądu okręgowego z dnia 14. b. m. L. 73/31, a więc ukazanie się tej jednodniówki jest obejściem decyzji sądu. (—) Modliński, star. grodzki"

Tu już niema powołania się na żadną ustawę, gdyż takie postanowienie o podobieństwie nie istnieje, a jednak wydaną następnie jednodniówkę „Wtorek Wileński" spotkał ten sam los.

Ukazała się następnie w czwartek jednodniówka „Głos" w innej drukarni. Natomiast drukarnia „Dz. Wil." została opieczętowana, i warsztat pracy unieruchomiony, a oczywiście wydawanie jednodniówek w drukarni obcej nie zastąpi tego warsztatu.

Powaga sprawy jest jasna.

„Pięciolatka" dla Europy

Francuski projekt regeneracji gospodarczo - politycznej

Francuski komitet dla studjów nad europejską unją celną, który rozpoczął obrady 17 bm. pod przewodnictwem b. ministra Le Trocquer, rozpatrywał na pierwszej sesji projekt „pięciolatki" dla Europy, opracowany przez p. Lucien Coquet. Plan ten opierałby się na dwóch głównych czynnikach: stopniowej obniżce taryf celnych, oraz na systemie kontyngentowania. Według planu p. Coquet, pięciolatka europejska miałaby być rozbita na dwa okresy. Pierwszy okres, obliczony na dwa lata, miałby służyć dla stworzenia centralnego urzędu statystycznego i podjęcia przezeń odnośnych prac oraz dla uruchomienia urzędu kompensacyjnego i arbitrażowego. Głównem zadaniem drugiej instytucji byłaby niezmiernie ważna w obecnych warunkach funkcja uspokojenia i rozproszenia obaw tych, którzy sądzą, iż unja celna, aczkolwiek urzeczywistniana tylko stopniowo, poderwie byt sztucznie wyhodowanych gałęzi przemysłu, które utrzymują się przy życiu dzięki istnieniu barjer celnych. Pozostałe trzy lata byłyby wypełnione żmudną i drobiazgową pracą likwidowania ceł ochronnych, opartą na wskazaniach i zaleceniach światowej konferencji gospodarczej z r. 1927.

W dalszych obradach podkreślano znaczenie decydujące odrodzenia zaufania, jako czynnika regeneracji gospodarczej, na podłożu którego mogłaby się rozwijać konkretna praca nad przełamaniem kryzysu.

Projekt „pięciolatki" europejskiej w wersji francuskiej, którego nazwa tylko przypomina piatiletkę rosyjską, wyrósł organicznie i logicznie z briandowskiej koncepcji unji europejskiej. Dopóki istniał w Anglji rząd labourzystów, projekt unji celnej i realizacja jego według planu p. Coquet mogła uchodzić w teorji choćby za możliwą. Obecnie, gdy nowy gabinet Mac Donalda, złożony w trzech czwartych z konserwatystów i reprezentujący ideę unji celnej... w ramach Imperjum Brytyjskiego, wszedł na drogę polityki protekcyjnej i zerwał z zasadą wolnego handlu, koncepcja „pięciolatki" takiej, jaką konstruował komitet francuski, wydaje się nietylko niemożliwą, ale wprost paradoksalną w nowowytworzonej sytuacji.

Pierwszy krok, podjęty przez rząd konserwatywny Wielkiej Brytanji w kierunku wniesienia barjery ceł ochronnych na towary importowane, zadał cios ostateczny nadziejom optymistów na złagodzenie wojny celnej na kontynencie. Wprowadzenie ceł przez Anglję łącznie z obniżeniem wartości funta co działa już i tak prohibicyjnie w stosunku do importu zagranicznego, zaostrza mocno sytuację obecną i usuwa grunt z pod nóg tym, którzy sądzili, iż napięcie kryzysu światowego stwarza dogodny moment dla interwencji zwolenników unji celnej.

Atomizacja, rozproszkowanie gospodarki europejskiej będzie przez poczynania rządu konserwatystów angielskich raczej wzmożone. Kraje dotknięte bezpośrednio przez politykę celną Anglji będą stosowały środki retorsji, a pod naciskiem konieczności w walce konkurencyjnej o rynki zbytu, stopa życiowa w różnych krajach Europy ulegnie naporowi nowej fali zniżkowej.

Aczkolwiek więc projekt komitetu francuskiego otrzymał aprobatę kół rządowych, aczkolwiek aprobują go pewne koła finansowe we Francji — jest on dzisiaj pobożnem tylko życzeniem, a nie wyrazem realnych dążeń.

K. M.

O hale centralne w Poznaniu

Opinja prezesa Izby Przemysłowo - Handlowej, p. S. Samulskiego

Ponieważ od dłuższego czasu toczy się na łamach tutejszej prasy dyskusja na temat centralnych hal targowych, która jednak dotychczas nic zasadniczo nie wyjaśniła, pozwalam sobie prosić Szanowną Redakcję o umieszczenie w Jej czasopiśmie następujących uwag:

Potrzeba centralnej hali targowej w mieście o ćwierćmiljonowej ludności nie potrzebuje osobnego uzasadnienia. Zachodziła ona w naszem mieście oddawna, czego dowodem interpelacje pewnych kół w magistracie i próby bardzo dodatnie, jakie zrobiono w roku 1922/3 przez założenie Towarzystwa Hal Targowych w barakach na placu Drwęskiego. Tylko ówczesna dewaluacja pieniądza przeszkodziła temu towarzystwu w jego rozwoju i spowodowała, że przez kilka lat problemu tego nie podnoszono.

Przed rokiem wniesiono tę sprawę na porządek dzienny w międzyizbowej komisji dla popierania eksportu w naszej dzielnicy i od niej wyszedł wniosek do magistratu miasta Poznania o jak najszybsze rozpatrzenie wniosku tej komisji o utworzenie centralnych hal targowych w Poznaniu.

Międzyizbowa komisja wychodziła z założenia, że dzielnica nasza obfitująca w nadmiar płodów rolniczych stojąca na czele eksportu w pewnych artykułach z Polski, nic dotychczas nie zrobiła, aby ten eksport ująć w pewien system, przez stworzenie centrali, któraby starała się powiększyć zbyt z tutejszej dzielnicy i była regulatorem cen rynkowych. Nie chodzi tutaj tylko o eksport zagranicę, ale również wewnętrzny eksport do dzielnic polskich, jak Śląsk i Zagłębie Dąbrowskie, zaopatrywanie naszych zdrojowisk jak Zakopane, Krynica, Gdynia i wreczcie wyeliminowanie importu do Polski, zupełnie tutaj zbytecznych artykułów spożywczych

To leży więc głównie w interesie podniesienia rentowności naszego rolnictwa, od czego u nas wiele zależy.

Otworzenie centralnych hal targowych leży również w interesie mieszkańców naszego miasta. Kupiectwo nasze zależne jest od prywatnego dowozu ze wsi lub skupu na targach, gdzie pierwsze prawo ma mały straganiarz. Artykuły spożywcze na targach uchylają się zupełnie od przeprowadzenia postulatów higjeny. Szeroka publiczność kupuje towar zakurzony, zabrukany, przenoszony kilkakrotnie z jednego miejskiego targu na drugi. Ceny artykułów spożywczych w samem mieście wykazują poważne różnice, a co główna, zależne są od pogody, czasu żniwnego, opadów śnieżnych i innych jeszcze czynników. Poważne są przedewszystkiem różnice cen jednych i tych samych produktów między Poznaniem a prowincją.

Bez hali cenralnej nie rozwiąże się w Poznaniu kwestji dowozu świeżych ryb z naszego morza.

Kupiectwo poznańskie musi mieć centrum, w którem swoje dzienne zapotrzebowanie pokrywać może z pierwszej ręki towarem świeżym i wyborowym. Posiadać zaś będzie źródło nigdy nie zawodzące i swoim masowym przywozem niezależne od pogody, żniw, ostrych mrozów itp. niespodzianek

Że centralne hale targowe nie mogą odrazu sprostać wszystkim potrzebom na polu aprowizacji miasta, to jest rzecz prosta, którą należy przewidzieć. Właśnie takie przedsięwzięcie, jak hale centralne ,potrzebuje pewnego czasu do swego rozwoju, musi sobie przygotować źródła zakupu i zbytu i musi wykazać swoją pożyteczność i potrzebę. Publiczności nie można nakazać, aby się tam gremjalnie stawiła, tylko trzeba ją przynęcić i ją sobie wychować.

Gdy kupcy czy gospodynie domu przekonają się, że w halach dostaną towar wyborowy, świeży i pozatem tańszy niż na rynkach otwartych, kwestja powodzenia hali będzie przesądzona.

Nie potrzeba wobec tego, mojem zdaniem, kasowania odrazu targów dzielnicowych w Poznaniu, a rozpocząć co najwyżej ograniczeniem ich na dwa dni w tygodniu. Spokojnie zaczekać można wyniku działalności hali centralnej, która stopniowo zabierać będzie klientelę targów aż do automatycznego zaniku tychże. Nie będzie się nikomu robiło krzywdy, działając tutaj ewolucyjnie zamiast rewolucyjnie.

Zaznaczyć w końcu muszę, że projekt hali centralnej o programie, jaki wyżej nakreśliłem, jest zagadnieniem, które się nie da dalej odsuwać. Jak słyszę, myśli o takich halach centralnych miasto Gdynia, ze względu na eksport.

Projektu tego nie można nazwać szczęśliwym, gdyż warunki do przeprowadzenia go z należytym skutkiem na zachodzie Polski ma tylko miasto Poznań, leżące w centrum produkcji rolnej. Zbytecznem także mówić o korzyściach, które przypadną w udziale stolicy naszego województwa, o ile projekt ten w jak najszybszym czasie przeprowadzi.

S. Samulski,
Prezes
Izby Przemysłowo-Handlowej
w Poznaniu

Apelacja

W sprawie prywatno - karnej senatora red. Seydy przeciwko red. Brzegowi, który skazany został przy uwzględnieniu daleko idących okoliczności łagodzących na 100 zł względnie 10 dni aresztu, obie strony wniosły apelację.

Rada lekarska:
Chłodna głowa, ciepłe nogi — a od czasu do czasu tabletka oryginalnej Aspiriny.

Przeciwko bólom głowy, zębów i kończyn, przeciwko reumatyzmowi, grypie i wogóle wszelkim zaziębieniom zawsze najlepiej pomagają niezawodne tabletki Aspirin. Na każdej tabletce i na każdem opakowaniu (po 20 lub 6 tabletek) znajduje się krzyżowy napis BAYER, który stanowi markę ochronną oryginalnej Aspiriny. Do nabycia we wszystkich aptekach.

nw 7137

Paul Boncour następcą Brianda?

Paul Boncour żegna się z socjalizmem — Wielki mówca i adwokat — Outsider polityczny — Technika „odstępstwa" — Przyszłość Paula Boncoura

Paul Boncour, niski, delikatny, o bujnej siwej czuprynie, należy do najbardziej znanych osobistości w świecie politycznym, nietylko francuskim, ale i międzynarodowym, a także na terenie palestry paryskiej, wśród której uchodzi za adwokata, mającego sprawy najlepsze, najbardziej głośne i najbardziej opłacające się. Dość powiedzieć, że Paul Boncour występował w procesie Zizi Lambrino, morganatycznej małżonki ówczesnego byłego następcy tronu rumuńskiego, a obecnego króla Rumunji Karola, przeciw byłemu jej mężowi. Na terenie Warszawy pojawił się na krótko w związku z procesem w łonie rodziny Radziwiłłów. Wielki adwokat jest równocześnie miłośnikiem teatru i wszystkich spraw i osób z nim związanych. Najbardziej znane i urocze artystki uciekają się do niego po poradę i obronę.

Paul Boncour nie należy do starej gwardji socjalistycznej. Rozpoczął karjerę polityczną jako zwolennik „Action Française" potem był członkiem małej grupy republikańsko-socjalistycznej wespół ze słynnym matematykiem i byłym dwukrotnym premjerem, Painlevé. Paul Boncour był również przez krótki czas ministrem robót publicznych. Po tem przerwała się jego karjera polityczna z powodu klęski przy wyborach.

Przed 10-ciu przeszło laty Paul Boncour wstąpił do partji socjalistycznej i natychmiast począł w niej odgrywać rolę pierwszorzędną, ale specjalnego rodzaju. Stał się jej specjalistą w kwestji polityki zagranicznej, a przedewszystkiem w sprawie rozbrojenia. Przez długi czas u boku Brianda reprezentował Francję w Genewie, gdzie znajdował pole dla swego krasomówstwa. Był dotychczas prezesem komisji spraw zagranicznych izby deputowanych i zabierał głos we wszystkich ważniejszych dyskusjach. Należy do najświetniejszych mówców parlamentarnych i cała Izba zwykła słuchać go z wielkiem napięciem i uwagą.

W życiu partyjnej organizacji socjalistycznej Paul Boncour nie brał żywego udziału poza sprawami swego okręgu Castres i departamentów Tarne i Loire-et-Cher, w których jest niezwykle popularny. Utarło się powiedzenie, że Paul Boncour znajduje się na prawem skrzydle partji socjalistycznej. Należałoby powiedzieć raczej, że jedną tylko nogą znajdował się w tej organizacji i że jako wykwintny mówca i samodzielny polityk występował tylko w tych sprawach, które go naprawdę interesowały. Tak więc tezy jego i przemówienia w sprawie bezpieczeństwa i rozbrojenia oklaskiwane były przez całą Izbę poselską i niejednokrotnie wywoływały głosy protestu w jego własnej partji. Paul Boncour stał bowiem na gruncie oficjalnej tezy francuskiej: najpierw bezpieczeństwo, a potem rozbrojenie. Mimo, że znakomity polityk i adwokat, przypominający z wyglądu Robespierrea, nie zjawiał się niemal nigdy na kongresach partji, to przecież autorytet jego był tak wielki, że nie krępowano jego swobody ruchów.

Znając jego usposobienie, można przypuszczać, że po wystąpieniu z partji socjalistycznej nie zaciągnie nowych zobowiązań partyjnych w Senacie, gdzie obecnie się przeniósł. Będzie działał na terenie lewicy jako całości i gotów dojść tu, podobnie jak Briand, do roli decydującej. A przyjdzie mu to łatwiej nawet niż staremu graczowi Arystydesowi.

Paul Boncour będzie należał do grona polityków, odgrywających decydującą rolę po opuszczeniu szeregów socjalistycznych. Ale metoda rozstawania się z dotychczasowymi przyjaciółmi wywiera wielki wpływ na przyszłą karjerę „odstępcy". Stary Aleks. Millerand o twardym karku i szorstkiej czuprynie, lakoniczy i nieuprzejmy, zerwał z socjalizmem w sposób brutalny i dlatego zemsta lewicy, a nawet niechęć prawicy, ścigają go po dzień dzisiejszy. Giętki Briand zaczął jako przedstawiciel lewego skrzydła socjalistycznego i dlatego dawni towarzysze partyjni przez szereg lat nie mogli darować mu „nawrócenia się" na wiarę realizmu politycznego. Paul Boncour był zawsze w partji jedną nogą, nie brał wybitniejszego udziału w życiu organizacji, był outsiderem. Paul Boncour wystąpił z partji skorzystawszy z tego, że właśnie zmienił mandat poselski na senatorski. I dlatego można przypuścić, że socjaliści nie wezmą mu za złe jego formalnego wystąpienia, na które oddawna byli przygotowani.

Dalsza karjera Paul Boncoura może z tej strony, najbardziej wrażliwej i niebezpiecznej, nie napotkać większych przeszkód. J. J.

Naczelny Komitet Akademicki do ogółu studentów polskich

Otrzymujemy z prośbą o ogłoszenie następującą odezwę:

Koleżanki i Koledzy!

Rozpoczęliście słuszną i poważnie pojętą walkę z zalewem żydowskim. Dążeniom Waszym i poglądom daliście wyraz w szeregach wielkich wieców ogólnoakademickich we wszystkich środowiskach.

Stwierdzamy z radością, że stanowisko nasze znajduje coraz głośniejszy oddźwięk i coraz lepsze zrozumienie w polskiem społeczeństwie. Rozpoczęta walka o odżydzenie Polski w dalszym ciągu toczyć się będzie przy naszym współudziale, planowo, zarówno na terenie gospodarczym, jak na terenie życia społecznego, kulturalnego, towarzyskiego i t. p.

Dziś stajemy wobec faktu otwarcia wyższych uczelni.

Zamordowanie kolegi naszego, śp. Stanisława Wacławskiego, przygotowywanie bojówek w lokalach organizacyj żydowskich i t. p. wywołały głębokie i żywiołowe oburzenie wasze oraz żądanie ukarania winnych. Oczekując na wyniki śledztwa, w tej chwili zwracamy się do Was, Koleżenki i Koledzy, byście nie przerywali codziennej waszej pracy na uczelniach.

(—) Zygmunt Judycki prezes Naczelnego Komitetu Akademickiego, (—) Tadeusz Fabiani sekretarz generalny, (—) Michał Słomiński prezes Ogólnopolskiego Związku Bratnich Pomocy, (—) Leonard Rudowski prezes Związku Polskich Korporacyj Akademickich, (—) Witold Bayer prezes Ogólnopolskiego Związku Akademickich Kół Naukowych, (—) Sławomir Luberadzki, prezes Ogólnopolskiego Związku Akademickiego Kół Prowincjonalnych.

Młodzież lubelska a kwestja żydowska

Uchwała Delegacji Kół Naukowych Uniwersytetu Lubelskiego

Od Zarządu Delegacji Kół Naukowych Studentów Katolickiego Uniwersytetu w Lublinie otrzymaliśmy następującej treści uchwały:

„Delegacja Kół Naukowych Stud. K. U. L., obserwując ostatnie wypadki, jakie miały miejsce na wszystkich wyższych uczelniach Polski, solidaryzuje się z ideałami przyświecającemi tym odruchom młodzieży akademickiej. Życie bowiem kulturalne i ekonomiczne Polski jest poważnie zagrożone przez element żydowski.

„Młodzież żydowska, posiadając zupełną swobodę studjowania na wyższych uczelniach polskich oraz mając lepsze warunki materjalne, wyruguje wkońcu studjującą młodzież polską, a konsekwentnie grozi zalewem inteligencji polskiej i zastąpieniem jej inteligencją żydowską.

„Literatura i sztuka żydowska, zwłaszcza kinematograficzne, żerując na niskich instynktach człowieka, karmią duszę młodzieży polskiej kulturą semicką szerzą rozwiązłość obyczajów i wlewają w młode umysły jad nienawiści do wszystkiego, co polskie i katolickie.

„Przemysł i handel żydowski, przez nieuczciwą konkurencję i oszustwa, zabijają wytwórczość i handel polski, podrywając przez to zaufanie sfer handlowych zagranicznych do państwa polskiego.

„Wobec tak groźnego niebezpieczeństwa, młodzież akademicka nie może być obojętną. Za wzorem przeto polskiej młodzieży akademickiej całej Polski, prezydjum Delegacji Kół Naukowych S. U. K. L. przyłącza się do ogólnego protestu i domaga się:

„1. Wprowadzenia „numerus clausus" na wszystkich wyższych uczelniach, a jednocześnie ułatwiania studjów polskiej niezamożnej młodzieży akademickiej,

„2. Solidaryzowania się w ogólnym bojkocie literatury i sztuki, zwłaszcza filmu żydowskiego,

„3. Bojkotu towarzyskiego i ekonomicznego Żydów, a jednocześnie popierania wytwórczości i handlu polskiego.

„Mając atoli na uwadze, że Żydzi, gdy nie będą mogli studjować na uniwersytetach polskich, będą wyjeżdżali tłumnie zagranicę i tam odbywali studja, a po powrocie do kraju starali się zajmować stanowiska i placówki kulturalne — prezydjum Del. Kół Naukowych domaga się nadto, aby uniwersytety zbyt łatwo nie nostryfikowały dyplomów zagranicznych i nie ułatwiały tym sposobem Żydom zalewu życia narodowego Polski.

„Prezes Delegacji: (—) Elżbieta Dubajówna, sekretarz: (—) Jerzy Lachowicz".

Sen. Korfanty w Bydgoszczy

Na zgromadzeniu w Bydgoszczy, które zwołała tamtejsza Ch. D., a w którem udział wzięli zwolennicy różnych stronnictw opozycyjnych, senator Korfanty wystąpił z przemówieniem silnie opozycyjnem w stosunku do dzisiejszego systemu.

Wieczorem odbyło się przyjęcie na cześć senatora Korfantego.

Biskup śląski u Ojca św.

(KAP). Dnia 19 bm. przyjął Ojciec Św. na przeszło godzinę trwającej audjencji ks. dr. Stanisława Adamskiego, biskupa śląskiego, troskliwie dopytując się o położenie Kościoła w Polsce i o warunki życia diecezji śląskiej. Gdy mówiono o klęsce bezrobocia, Ojciec św. zwrócił uwagę, że najszlachetniejszym sposobem zwalczania bezrobocia jest dawanie robotnikom pracy. Z radością Ojciec św. zaznaczył, że Stolica Apostolska cieszy się, iż może w tych trudnych czasach przy swoich budowlach w rozmaitych częściach Włoch dać pracę przeszło trzem tysiącom robotników.

Oglądając fotografje seminarjum śląskiego w Krakowie, Ojciec św. wyraził radość, że diecezja śląska posiada budynek seminaryjny tak piękny, przyczym wspomniał, że przyczynia się do budowy około 15 seminarjów duchownych we Włoszech, z których niektóre służyć będą 30 diecezjom małym, niezdolnym o własnych siłach założyć seminarjum i stworzyć podstawy odpowiedniego wykształcenia duchowieństwa.

Biskup śląski przedłożył następnie Ojcu św. jednomyślną prośbę wszystkich biskupów Polski o rozszerzenie na wszystkie diecezje naszego kraju uroczystości ku czci dwóch Błogosławionych Śląska Cieszyńskiego, błog. Jana i Melchiora, umęczonych za Wiarę w Koszycach i Ołomuńcu.

Określenie i statut misji wewnętrznej diecezji śląskiej wywołało wielkie zainteresowanie ze strony Ojca św.

W toku rozmowy o Akcji Katolickiej Ojciec św. zaznaczył, że ma wiele powodów do zadowolenia z wyniku walki o Akcję Katolicką we Włoszech. Dalej dopytywał się Ojciec św. o działalność S. M. P. w Polsce i uradował się, otrzymawszy informacje o poważnym rozwoju tych stowarzyszeń w ciągu ostatnego roku.

Po omówieniu szeregu spraw dotyczących diecezji śląskiej, Ojciec św. biskupowi i towarzyszącym mu kapłanom udzielił błogosławieństwa, dodając szczególne błogosławieństwo dla młodzieży i całej Polski.

Proces o zniewagę

Jak już donosiliśmy, został w czwartek przeprowadzony proces przeciwko b. pracownikowi Ubezpieczalni Krajowej, a obecnie drogerzyście ze Swarzędza p. Bartoszkiewiczowi o zniewagę i obmowę, dokonaną w wydanej i rozsyłanej a następnie przez sąd skonfiskowanej broszurce p. n. „Dziwy w Ubezpieczalni Krajowej".

W sobotę opublikował Sąd w osobie p. sędziego Paszkiewicza, który rozprawę przeprowadził w 20 godzinach, wyrok, mocą którego został oskarżony Bartoszkiewicz skazany za zniewagę i obmowę z §§ 185 i 186 i 73 k. k. na łączną karę 1200 zł. ze zmianą w razie nieściągalności na 4 miesiące więzienia oraz na publikację wyroku.

W motywach podał Sąd, iż przyznał oskarżonemu okoliczności łagodzące ze względu na jego dotychczasową niekaralność a następnie, że umożliwił oskarżycielom oczyścić nieznośną atmosferę. Wyrokując łagodną formę kary, musiał Sąd zastosować jednakże prawie, że najwyższy wymiar tej kary (najwyższa wynosi 1500 zł) a to ze względu na agresywność kolportowanej broszury. (z)

Najazd Żydów

Krzycząc co siły, i skarżąc się na ucisk ze strony polskiej, Żydzi równocześnie w stosunku do nas są w stałej ofensywie. Wciskają się wszędzie jak najbezczelniej do naszych miast i miasteczek wielkopolskich. Wogóle czasy obecne uważają za bardzo sprzyjające ich celom i spieszą się, żeby je wyzyskać jak najlepiej.

Oto jeden z obrazków, jak dalece u nas wzmogły się już pewność siebie i natręctwo żydowskie. W Inowrocławiu (gdzieindziej może dzieje się tak samo) na dworcu kolejowym wysłańcy żydowscy przyczepiają się do podróżnych i wciskają im — o ile uważają ich za swoich — kartki reklamowe, polegające w języku polskim i hebrajskim jakąś jadłodajnię żydowską. Przyjezdnych chrześcijan, którym do ręki często dostaje się taka kartka reklamowa, oczywiście do gruntu oburza ta nahalność żydowska, ilustrująca zresztą tak wymownie „ucisk Żydów w Polsce".

Jest to wręcz gruba prowokacja naszej spokojnej ludności i jeżeli na tem tle doszłoby do jakiejś awantury, to wtedy komu za to należy przypisać winę?!

Atakując nas, Żydzi jednocześnie podnoszą wrzaski jerychońskie na ucisk. Stara to i wypróbowana ich metoda. X.

Ratujcie nasze dzieci!!

Ten jednogłośny apel do wszystkich matek został wysłuchany. Nie będzie już dzieci chorych na krzywicę, słabość i rozmiękczenie kości nieżyt, oskrzeli gruźlicę i ogólny niedorozwój. Jedynym najskuteczniejszym środkiem leczniczym przeciwko powyższym niedomaganiom dziecięcym jest **Emulsja tranowa „Erbe"**. Pełnowartościowy ten środek odżywczy, jest przetworem zawierającym najczystszy tran, witaminy, sole wapniowe i fosforowe a przytem nadzwyczaj smaczny i chętnie przez dzieci przyjmowany.

Pw 8 504-39 200 Dr. L. K

Stronnictwo Narodowe

Koło w Swarzędzu

Zebranie miesięczne Koła odbędzie się w środę, 25 b. m., o godz. 7,30 wiecz. w lokalu p. J. Korcza w Rynku.

Na porządku obrad sprawy organizacyjne i komunikaty zarządu. Wstęp dla członków i wprowadzonych gości.

Zarząd.

Wydział Robotniczy

organizuje uroczysty wieczór ku uczczeniu

15 rocznicy zgonu genjalnego pisarza Henryka Sienkiewicza

Przemówienia wygłoszą pp. dr. Leon Bochenek i dr. Celestyn Rydlewski.

Uroczystość odbędzie się w piątek, dnia 27 b. m. o godz. 6,30 wieczorem w sali Stronnictwa Narodowego przy ul. św. Marcin 65 w podwórzu, wejście na prawo.

Wstęp dla członków i wprowadzonych gości.

Wydział Robotniczy Stronnictwa Narodowego.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Niebezpieczna szajka włamywaczy

Aresztowano 5 włamywaczy i 4 paserów, którzy niepokoili wciąż mieszkańców powiatów: gnieźnieńskiego, wrzesińskiego, wągrowieckiego, mogileńskiego i okolicy Chełmży

Wydział śledczy w Gnieźnie zlikwidował w tych dniach groźną szajkę włamywaczy, która od dłuższego czasu niepokoiła miasto Gniezno, powiaty gnieźnieński, wrzesiński, wągrowiecki. mogileński i okolicę Chełmży na Pomorzu W skład bandy wchodzą znani włamywacze - recydywiści: 21-letni Antoni Zygrykalis. 32-letni Józef Bukowiecki, 25-letni Franciszek Ślusarczyk, 21-letni Edmund Brzeziński (ci wszyscy nie mieli stałego mieszkania), oraz 25-letni Kazimierz Ziółkowski, zamieszkały ostatnio w Inowrocławiu.

W toku krótkich dochodzeń po aresztowaniu, wspomnianej bandzie udowodniono szereg kradzieży. Wtargnęli oni do sklepu korzennego p. Stanisława Garstki w Gnieźnie w nocy na 30 października, rabując różne towary. Popełnili dalej kradzież z włamaniem w składzie kolonjalnym u p. Józefa Niespodzianego w Sarbji (pow. wągrowiecki) w nocy na 29 października. W Damasławku w październiku br. włamali się do fryzjera p. Brzezińskiego, a w końcu miesiąca sierpnia br w pewnej miejscowości nad szosą Trzemeszno — Wydarow skradli większą ilość odzieży po włamaniu się do mieszkania nieznanego złodziejom z nazwiska rolnika We wrześniu wtargnęli do pewnej oberży w okolicach Chełmży na Pomorzu (właściciel również nieznany), a w ostatnich dniach Zygrykalis popełnił kradzież u p. Kobielskiego w Dziakówku (pow. gnieźnieński).

Banda ta była bardzo ruchliwa i co chwila przenosiła się z miejsca na miejsce. W nocy na 5 listopada np popełniła kradzież z włamaniem w Popowie Tomkowem w mieszkaniu p Karoliny Timpe. W nocy na 16 bm. w Miłosławiu w mieszkaniu ks. Laczkowskiego. W nocy na 2 listopada usiłowała włamać się do składu spożywczego p. Mazurewiczowej i w Braciszewie w pobliżu Gniezna — do zabudowań p. sołtysa Budzyńskiego. W Kłecku w październiku próbowali wtargnąć do nieznanego złodziejom z nazwiska właściciela składu konfekcji damskiej. W październiku poza tem w Dziadkówku usiłowali zakraść się do zabudowań p. Tadeusza Kijewskiego i do drugiego jeszcze gospodarza, którego nazwisko włamywaczom nie jest znane.

Całą bandę osadzono w gnieźnieńskiem więzieniu sądowem. W śledztwie członkowie tej szajki przyznali się do wspomnianych 13 kradzieży i włamań. Do więzienia powędrowali oprócz wspomnianej szajki jeszcze czterej paserzy, których nazwiska brzmią: Franciszek i Marjanna Litwiccy, Marjanna Sikorska z Żydówka oraz Leon Lewandowski z Popowa Tomyskiego w pow. gnieźnieńskim. (k)

Nagły zgon

Oskarżony zmarł w sali sądowej

W toku rozpraw sądu okręgowego w Poznaniu, zmarł dziś o godzinie 11 mistrz rzeźnicki Leon Bawelski mieszkający przy ul. Żórawiej 11. Był on wezwany w charakterze oskarżonego. Przy rozpoczęciu rozprawy śp. Bawelski zasłabł niespodziewanie a przywołany lekarz Pogotowia Lekarskiego (tel. 55-55) stwierdził śmierć z powodu udaru serca.

Zwłoki zabezpieczono do chwili przybycia komisji sądowo-lekarskiej. Śp. Bawelski liczył 53 lata. (k)

Ludzie giną

W dwóch wypadkach podejrzewa się samobójstwo, w trzecim — nieszczęśliwe zdarzenie

W Bydgoszczy zaginęła w dniu 16 bm. bez wieści służąca Antonina Lisiewiczówna, wysłana przez swą pracodawczynię p. Ormanowską do restauracji przy ul. Jagiellońskiej. Wobec tego, że u Lisiewiczówny zauważono kwas solny i lizol, nasuwa się przypuszczenie iż popełniła ona samobójstwo.

Również w Bydgoszczy, zaginął w dniu 16 bm. 39-letni Józef Dukowski, mieszkający przy ul. Orła 14. Odprowadził on rodzinę do przystanku autobusowego przy placu Kościeleckich i od tej chwili nie dał znaku życia o sobie. Żona przypuszcza, iż uległ on nieszczęśliwemu wypadkowi.

W dniu 3 b. m. zaginął 79-letni Jan Piech z Godziętowa, który wyjechał do Ostrzeszowa w sprawie osobistej. Widziano Piecha na stacji kolejowej w Godziętowie po powrocie z Ostrzeszowa i z jego słów wysnuwa się wniosek, iż popełnił samobójstwo. Zaginiony chorował na rozstrój nerwów. (k)

Trójka włamywaczy

Przyłapani na gorącym uczynku — Skazujący wyrok

Trzej młodzi przyjaciele — Lech Jankowski, Marjan Cichy i Marjan Kuczma — postanowili szukać szczęścia na szlaku nieuczciwych spekulacyj. Dwaj ostatni byli dopiero adeptami sztuki złodziejskiej, natomiast Jankowski miał już w tym kierunku pewne praktyczne doświadczenia. On też był niejako wodzem zorganizowanej szajki.

W nocy na 29 czerwca br. urządzono pierwszą wspólną wyprawę do pewnego składu fryzjerskiego przy ul. Babińskiego. Zapoznawszy się dokładnie z terenem, rabusie dostali się na podwórze, a stąd, po wyłamaniu drzwi — do sklepu. Wynieśli oni różne przybory fryzjerskie oraz większą ilość znaczków pocztowych.

Zachęceni widocznie powodzeniem, postanowili nie odpoczywać lecz dalej „pracować" i skierowali tym razem swą uwagę na sklep kolonjalny, znajdujący się w tym samym domu. Włamanie się udało, a uszczęśliwieni złodzieje wynosili już bogaty łup, gdy raptem ukazał się policjant, który całą trójkę aresztował.

Znaleźli się oni na ławie oskarżonych. Jankowski, jako kilkakrotnie już karany za szereg przestępstw natury kryminalnej skazany został na rok więzienia, a Cichy i Kuczma — na pół roku więzienia, przyczem pierwszemu z powodu jego młodego wieku i dotychczasowego dobrego prowadzenia się karę odroczono na 3 lata. (z)

KALENDARZYK

Wtorek, 24 listopada 1931.

Słońce: wschód 7,29 — zachód 15,49 — długość dnia 8 godzin 20 min.

Księżyc: wschód 14,54 — zachód 6,44 — przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji meteorologicznej przy Uniw Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska minus 2 st. Cels — Pochmurno. — Wiatr południowo-wschodni. — Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 760 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa 0 st. Cels., najniższa minus 2 st. C.

Przepowiednia pogody na środę: Pogoda w dalszym ciągu utrzymana, chłodno, w ciągu dnia stopniowe zachmurzenie.

Kal rz.-k: Jan od Krzyża — jutro Katarzyna P.

Kal. słow.: Dorosław — jutro Chwalimir.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Rocznica śmierci.** W dniu jutrzejszym przypada nader smutna i bolesna rocznica śmierci ukochanego naszego Arcypasterza śp. ks. Arcybiskupa Florjana dr. Stablewskiego. W dniu tym w kościołach naszych archidiecezyj popłyną modły do Boga za naszego Arcypasterza, który jako męczennik na stolicy prymasowskiej dzielnie bronił spraw Kościoła i narodu naszego.

OSOBISTE

— * **Srebrne gody małżeńskie** obchodzą w dniu 26 listopada rb. pp. Walenty i Jadwiga z Hołdernych Błaszkowiakowie, zamieszkali w Kórniku, powiat śremski. Jubilatom szczęść Boże na dalszą drogę życia.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Sodalicja Panien Urzędniczek, Sekcja Eucharystyczna.** Zebranie odbędzie się w środę 25 bm. o godz. 19,30 w Marianum, ul. Szewska 18.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Sokół żeńsk' gniazdo Poznań XIV. Łazarz.** Zebranie miesięczne odbędzie się w środę, 25 bm. o godz. 20 w lokalu p. Smoczykowej, ul. Marsz Focha 70.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Centralne biuro Pozn. Okręgu „Caritas"** podaje do wiadomości wszystkim PP. Kupcom, posiadającym składnice węgla lub drzewa, aby bezrobotnym nie wydawali na kartki Komitetów Parafjalnych, lub Głównego Komitetu dla spraw bezrobocia na m. Poznań, ani węgla, ani drzewa, gdyż wydatków tych „Caritas" nie będzie pokrywał Bezrobotni bowiem winni się zgłaszać po węgiel do firmy Cegielski, Górna Wilda 180, a po drzewo do drwalni P. O. Caritas, Górna Wilda 34.

— * **Zarząd Przytuliska dla niemowląt i Żłóbka Jeżyckiego** urządza 6 grudnia o godz. 16 na sali Stow. Artystów, plac Wolności 14, wielką zabawę dla dzieci — Poza szeregiem innych atrakcyj, odbędą się konkursy na najlepszą deklamację, utwór własny (wierszem lub prozą), śpiew, grę na fortepianie Na nagrody przeznaczono wieczne pióra oraz kilka nagród mniejszych. Wstęp z podwieczorkiem niski Czysty dochód przeznaczony na utrzymanie Przytuliska dla Niemowląt, Żłóbka Jeżyckiego oraz Przytuliska dla Niemowląt i Matek. Dzieci, stańcie do konkursu Wypróbujcie siły wasze. Czeka was nagroda i rozrywka wspaniała Zaproszenia odbierać można w firmie St. Dyczkowski, ul. św. Marcin 20, gdzie nabywać można również losy na wielką loterję gwiazdkową.

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Skutki ślizgawicy.** W dniu wczorajszym powstała znaczna ślizgawica, którą szczególnie dotkliwie odczuły konie. Na Wałach Jana III przy Zamku padł na ulicy koń właścicielki handlu opałem p. Józefy Małeckiej (Górna Wilda 108). Z powodu złamania nogi konia musiano odwieźć wozem. (k)

— * **W Szamotułach popełnił samobójstwo** wystrzałem z rewolweru 18-letni Józef Marceli Kawaler. Powodem rozpaczliwego kroku był zatarg denata z rodziną. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Czyje rzeczy?** W komisarjacie VII. przy ul Staszica znajduje się czterokołowy wózek ręczny, znaleziony na ulicy Dąbrowskiego. — W wydziale śledczym (pokój 72) jest 8 sztuk 8-procentowych listów zastawnych Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego w odcinkach po 10 i 20 dolarów Wspomniane papiery wartościowe odebrano podczas rewizji w „melinach" złodziejskich. — Podczas nielegalnego przekraczania granicy przytrzymały władze niemieckie niejakiego Teodora Majewskiego, urodzonego w roku 1907, który miał przy sobie szereg przedmiotów Odebrano mu rower męski marki „Presto" nr. 833 261, pół tuz. łyżek stołowych „Alpaka", pół tuz. łyżeczek do herbaty znacz D. E. V. R. L. B. 90., pół tuz. łyżek do herbaty „Alpaka", pół tuz noży pół tuz. widelcy z brązowo - białemi kościanemi rączkami (każde pół tuzina znajdowało się w osobnym futerale), łyżeczkę do cukierków w futerale (rączka z masy perłowej). Przedmioty te pochodzą z kradzieży. Poszkodowani zechcą się zgłosić w wydziale śledczym (pokój 71-72). — W komisarjacie V. na Czartorji znajduje się kłębek białej liny, porzucony przez nieznanego osobnika na ul. Dominikańskiej. — P. Ludwik Reichelt (Tylne Chwaliszewo 12) doniósł policji, że na jego podwórze przyprowadzili nieznani osobnicy dwukołowy wózek ręczny, oświadczając, iż zjawią się za pół godziny po odbiór Nieznajomi nie przyszli jednak, co nasuwa przypuszczenie, iż wózek skradziono. (k)

— * **Podejrzany o podpalenie.** W związku z pożarem 14 bm. w zabudowaniach rolnika Józefa Napierały w Pawłowie w pow. gnieźnieńskim, w dochodzeniach padło podejrzenie na pogorzelca, którego aresztowano i odstawiono do więzienia sądowego w Gnieźnie (k)

— * **Idjotyczny wybryk.** Na drodze powiatowej między Witkowem a Wrześnią, na terenie powiatu gnieźnieńskiego nieznani złoczyńcy zniszczyli w jednej z ostatnich nocy 38 drzew owocowych. Za wykrycie sprawców barbarzyńskiego i głupiego postępku wydział powiatowy wyznaczył nagrodę pieniężną w kwocie 50 złotych. (k)

— * **Przytrzymany dezerter z więzienia.** Policja przytrzymała i osadziła w areszcie 24-letniego Henryka Chlebowskiego (bez stałego mieszkania). Wspomniany Chlebowski w dniu 21 października rb zbiegł z poznańskiego więzienia sądowego i ukrywał się. (k)

— * **Bójka z śmiertelnym wynikiem.** Na stacji kolejowej w Mieścisku w pow wągrowieckim przy ładowaniu węgli z wagonu doszło do sprzeczki pomiędzy kierownikiem mleczarni Leonem Grueningiem, a robotnikami Wacławem Jasińskim i Michałem Olejniczakiem. Chodziło o rzekomą kradzież węgli. Wynikła z tego bójka, podczas której Grueninga uderzono kilka razy łopatą w głowę i zrzucono z wozu na ziemię. W stanie bardzo ciężkim przewieziono go do domu, gdzie zmarł on w pół dnia po zajściu. Narazie nie stwierdzono, kto śp. Grueningowi zadał śmiertelne poranienia. (k)

Ludzie otyli osiągają bez trudu wydajne i obfite wypróżnienie, używając odpowiednio i regularnie naturalną wodę **„Franciszka-Józefa".** Żądać w aptekach i drogerjach. nw 7 138

KRONIKA SĄDOWA

— * **2 lata więzienia za oszustwa.** Na terenie naszego województwa grasował z powodzeniem niejaki Józef Paluszkiewicz, który trudnił się sprzedażą pożyczek państwowych. Paluszkiewicz odwiedzał oczywiście przedewszystkiem chłopów, których łatwo mu przychodziło nabierać. Gdy sprzedał swe obligacje na łączną sumę 45 tys. zł — począł ponownie owych kmiotków odwiedzać celem odebrania tych obligacyj, a to dlatego, gdyż chciał je — jak mówił — wyżej zwaloryzować. W ten sposób oszust dorabiał się pieniędzy, a biedni kmiotkowie ani nie przeczuwali, że stali się ofiarą pospolitego oszusta. Wreszcie bomba pękła i oszust dostał się w ręce policji Sąd okręgowy wymierzył mu karę więzienia przez 2 i pół roku oraz pozbawił go na lat 5 praw obywatelskich. Na skutek wniesionej apelacji kara obniżona została do dwóch lat więzienia. (z)

— * **Rok ciężkiego więzienia za kradzież zboża.** Na wokandzie sądu okręgowego znalazła się sprawa dwóch braci Michała i Franciszka Gbiorczyka, którzy oskarżeni byli o kradzież zboża. Ofiarą kradzieży padł gospodarz Paul z Dolska. Oskarżeni wypierali się winy, lecz przewód sądowy ustalił, że istotnie bracia Gbiorczyk kradzieży tej się dopuścili Ponieważ Michał Gbiorczyk, jak wykazała lista karna, był już kilkakrotnie karany, wymierzył mu sąd karę więzienia przez jeden rok. Franciszek Gbiorczyk zasądzony został na 3 miesiące więzienia, przyczem karę tę odroczono na przeciąg 3 lat. (z)

— * **Za oszustwo.** W sądzie grodzkim toczyła się rozprawa przeciwko Janowi Przybeckiemu, zam. przy ul. Półwiejskiej nr. 34. Przybecki stanął pod zarzutem oszustwa, jakiego się dopuścił na szkodę pp Jaworskiego i Pieczyńskiego. Oskarżony przedstawił za urzędnika skarbowego pewną osobę, wprowadzając w ten sposób w błąd. Sąd po przeprowadzonej rozprawie skazał Przybeckiego na 3 miesiące więzienia.

— * **O sprzeniewierzenie depozytu sądowego.** W sprawie b. podprokuratora M. Dembeckiego sąd ogłosił swe postanowienie co do kilkudziesięciu zgłoszonych wniosków. Większość tych wniosków odrzucono, a postanowiono przesłuchać w charakterze świadków: sekretarza prokuratury p. Telesfora Dziurkiewicza (bada się go dziś, przyczem nadmieniamy, że był w naszej redakcji, zapowiadając skargę przeciw obronie za zarzuty pod jego adresem), p. K. Łyskowskiego, p. sędziego Plucińskiego, pp. Alejnatównę i Bujakiewiczównę (z)

JARMARKI

— * **Kobylin.** We wtorek, dnia 1-go grudnia r. b. odbędzie się jarmark kramny, na konie i bydło

— * **Ostrzeszów.** Dnia 3 grudnia rb. odbędzie się tu jarmark ogólny.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gniezno.** (Z Bractwa Kurkowego.) Bractwo Strzeleckie w Gnieźnie na swem ostatniem nadzwyczajnem zebraniu postanowiło urządzić dnia 27 grudnia rb. strzelanie konkursowe, połączone z wieczorkiem towarzyskim. Omawiano również sprawy z przebiegu strzelania świętomichalskiego i konkursowego. (br)

— * **Rogoźno.** (Dwa wypadki w gimnazjum.) Podczas gier i zabaw w gimnazjum męskiem w Rogoźnie, podczas skoku przez tak zwanego kozła, uczeń IV. klasy Tafelski upadł i zwichnął sobie rękę. — W dniu następnym, również podczas gier, uczeń V. klasy Lehman przy przeskakiwaniu przez kozła złamał sobie rękę. Obu chłopców opatrzył p. dr. Gerstenberger. (k)

— * **Września.** (Święto Młodzieży.) W uroczysty i podniosły sposób obchodziło wrzesińskie S. M. P. swe Święto Młodzieży. Zapoczątkowało je tygodniowe nabożeństwo, podczas którego wygłosił budujące nauki ks. Br. Mueller. W niedzielę przystępowała młodzież do komunji św., a kazanie wygłosił patron S. M. P., ks. Staszak, wskazując na życie św. Stanisława jako wzór dla młodzieży. W południe odbyła się w salce parafjalnej akademja ze słowem wstępnem ks. patrona, deklamacją i śpiewami, a referat wygłosił ks. Tokłowicz, wykazując cele i zadania S. M. P. Wieczorem odegrano ładny utwór sceniczny pod tyt. „Bóg nie umiera". Publiczność przybyła na to udatne przedstawienie bardzo licznie, dokumentując w ten sposób swą życzliwość do ruchu młodzieży.

— (Nowy lekarz powiatowy.) Urząd lekarza pow. obejmuje we Wrześni p. dr. Chramiec z Międzychodu

— (Tow. Czyt. Lud.) W dniu 12 bm. przybyli do Wrześni z Głównego Zarządu T. C. L. ks. dyr. Ludwiczak i p. dr. Bochenek celem dokonania lustracji tutejszej bibljoteki. Zaprojektowany nowy sposób werbowania członków za pomocą legitymacyj członkowskich zarząd przyjął.

— (Koncert w gimnazjum.) Orkiestra gimnazjalna wystąpiła w d. 18 bm. z własnym koncertem. Na program składały się przeważnie utwory polskich kompozytorów. Z występu tego można się było przekonać o stałych postępach orkiestry, w której obecnie gra 30 uczniów. Zespół muzyczny jest pod opieką p. prof. Fabiana. Publiczności przybyło na koncert bardzo wiele. Dochód przeznaczono na wspieranie biednych uczniów.

— (Nowy członek magistratu.) Rada miejska wybrała w dn. 19 bm. członkiem magistratu p. dyrektora cukrowni Dembego w miejsce p. Gregorowicza, który zrzekł się urzędu.

— (Wykład o Czechosłowacji.) Z ramienia Głównego Zarządu Tow. Czytelni Lud wygłosi we Wrześni w dn. 1 grudnia wykład w języku polskim Czech p. Wacław Dresler o Czechosłowacji. Wykład ten będzie urozmaicony przezroczami. P. Dresler, publicysta i literat, z wykładem tym objeżdża wszystkie miasta w Poznańskiem. Wstęp na wykład bezpłatny.

— (Rewelersi poznańscy.) Staraniem klubu tennisistów przybywają do Wrześni „rewelersi poznańscy" i dadzą koncert wokalno - instrumentalny. Dochód z koncertu przeznacza się na cele klubu.

— (Jubileusz zawodowy.) Nauczyciel przy tut. gimnazjum p. prof. Knobloch obchodził 21 bm. 25-letni jubileusz pracy zawodowej. P. prof. Knobloch cieszy się wśród obywatelstwa jak i uczniów wielkiem poważaniem. (y)

— * **Krotoszyn.** (Z sodalicyj marjańskich młodzieży.) Sodalicje marjańskie uczniów i uczennic tutejszego gimnazjum obchodziły w dniu 15 bm. uroczystość swego dziesięcioletniego istnienia. Obchód rozpoczęto w sobotę wieczorem uroczystemi nieszporami, które odprawił moderator ks. prefekt Wroniewicz, kazanie zaś o patronie młodzieży, św. Stanisławie Kostce, wygłosił b. wiceprezes sodalicji uczniów ks. Mikołajczyk. W niedzielę odprawił w kościele poklasztornym ks. prof. Bolesław Ciszak, założyciel i ośmioletni moderator obydwóch sodalicyj, uroczystą mszą św. z asystą, którą tworzyli ks. ks. klerycy, byli członkowie sodalicji. Kazanie wygłosił O. Franciszkanin z Kobylina. Również odbyło się uroczyste ślubowanie nowych 14 sodalisów i 4 sodalisek. Zebranie towarzyskie w godzinach popołudniowych zgromadziło w murach gimnazjum byłych i obecnych członków sodalicyj, którzy spędzili wspólnie niemal 3 godziny w bardzo serdecznej atmosferze. Następnie odbyła się akademja, na którą przybyło obywatelstwo miasta tak tłumnie, że w sali miejsca zabrakło. Na program akademji składały się produkcje orkiestry gimnazjalnej, występy chóru, deklamacje, sprawozdania z dziesięcioletniej działalności obydwóch sodalicyj oraz referat p. Marjana Pukackiego na temat: „W służbie Królowej Korony Polskiej".

— * **Rawicz.** (S. M. P.) Z okazji święta patrona młodzieży św. Stanisława Kostki, tutejsze Stowarzyszenie Męskiej Młodzieży Polskiej zorganizowało uroczysty obchód. Przed południem młodzież wzięła udział w nabożeństwie i przystąpiła do wspólnej komunji św. O godz. 20 urządzono wieczornicę w sali strzelnicy. Prezes Stowarzyszenia p. Musielak wygłosił referat, poczem odegrano sztukę teatralną p. t. „Jaśko bohater".

— (Kurs obrony przeciwgazowej.) W auli seminarjum nauczycielskiego odbywa się kurs obrony przeciwgazowej, organizowany przez L. O. P. P. dla urzędników państwowych i samorządowych. Kurs odbywa się we wtorki i piątki.

— (Cyganki wyłudziły 700 zł.) Do mieszkania p. A. zaszły dwie cyganki. Pan A. jest chory. Cyganki więc wykorzystały sytuację i twierdząc, że p. A. ma chorobę zadaną i że one mogą urok odczynić, zażądały 20 zł. Konferowały z żoną p. A., która wypłaciła im tę sumę. Zachęcone powodzeniem, zażądały jeszcze 20 zł, a gdy i te otrzymały, używały różnych środków i zaklęć. Wreszcie zaczęły grozić, że spowodują nieuleczalność choroby, że choremu ciało odpadnie od kości, jeśli nie pozwoli się cygankom leczyć nadal. W miarę tych różnych praktyk żądały coraz więcej pieniędzy i tak wyłudziły od niemądrej kobiety wszystkie oszczędności w sumie 720 zł. Cyganki wynajęły przy rynku taksówkę samochodową i odjechały w stronę Bojanowa. Otumaniona niewiasta jednak oprzytomniała i wszczęła alarm. Policja udała się samochodem w pościg i przychwyciła cyganki pod Leszniem w autobusie. Pieniądze odebrano, a oszustki umieszczono w więzieniu.

— (Osobiste.) Kierownikiem Urzędu Celnego zamianowano w tych dniach inspektora p. Mileskiego z Warszawy. — P. Wesołowicz dyr. sem. nauczycielskiego, wyjechał na kilka tygodni do Warszawy na kurs. Funkcje dyrektora pełni w zastępstwie p. prof. Wołoszczuk.

— * **Ostrów.** (Święto Młodzieży w Sowinie.) Rok rocznie młodzież stowarzyszona daje wyraz swym uczuciom religijnym, urządzając akademję, ku czci swego patrona św. Stanisława Kostki. I w Sowinie w tym roku przeprowadzono „Święto Młodzieży" ku wielkiemu zadowoleniu ogółu. Trzy dni przed „Świętem" młodzież schodziła się codziennie do kościoła na wspólne nauki rekolekcyjne. W niedzielę 15 bm. wszyscy członkowie S. M. P. i znaczna część młodzieży niestowarzyszonej w liczbie około 150 przystąpiła do Stołu Pańskiego. Po nabożeństwie odbyło się ku czci św. Stanisława uroczyste zebranie w salce parafjalnej, gdzie zebrało się przeszło 250 osób. Wspólnym śpiewem „My chcemy Boga" zakończono podniosłą uroczystość.

— * **Modrze** pow. ostrowski. (Z życia S. M. P.) Tutejsze S. M. P. obchodziło doroczne swoje święto w niedzielę 22 bm. W środę 25 bm. rozpoczną się rekolekcje dla młodzieży całej parafji i potrwają do niedzieli. Na zakończenie odbędzie się generalna komunja.

— * **Kępno.** (Wzrost bezrobocia.) W tut. Państw. Urzędzie Pośrednictwa Pracy jest zarejestrowanych ogółem 1 562 bezrobotnych, których liczba w ub. tygodniu powiększyła się o 54 osoby. Zasiłek pobrało 117 osób. Z ogólnej liczby 1 562 bezrobotnych przypada na powiat kępiński 1218 mężczyzn i 47 kobiet, a na powiat ostrzeszowski 286 mężczyzn i 11 kobiet.

— (Przedstawienie amatorskie.) Gniazdo żeńskie „Sokoła" w Kępnie odegrało ub. niedzieli w sali strzelnicy 3-aktową krotochwilę „Wesele Fonsia". Publiczność, która licznie przybyła, nie szczędziła wykonawcom oklasków.

— (Pochwycenie złodzieja.) Przed niedawnym czasem skradziono p. Mindakowi w Miechowie (pow. kępiński) kasetę, zawierającą 200 zł gotówki oraz kwity na wypożyczone różnym osobom 1 200 zł. Obecnie udało się policji pochwycić złodzieja, którym się okazał niejakiś Antoni Z. z Miechowa. Pieniędzy już nie znaleziono przy nim, gdyż kupił za nie nowy garnitur.

— (Osobiste.) Państwo Walerjan i Ludwika z Nowaków Gałusińscy z Kępna, obchodzili ostatnio 25-letni jubileusz małżeński.

— (Posada dla komornika miejskiego.) Magistrat m. Kępna rozpisał konkurs na posadę komornika miejskiego. Pobory według grupy 14. pragmatyki oraz 15 proc. dodatek komunalny.

— (Na rzecz bezrobotnych.) Na odbytem w dniu 17 bm. zebraniu Rady miejskiej m. Kępna uchwalono m. in. budżet dodatkowy na rok 1931-32, w którym przeznaczono na cele walki z bezrobociem i pomoc doraźną łącznie 15 000 złotych. (ck.)

— * **Inowrocław.** (Meteoryt w okolicy.) Dnia 15 bm. w nocy we wsi Janowcu pow. inowrocławskiego spadł ognisty meteoryt, który narobił wiele huku i przeraził mieszkańców. Szkód żadnych okaz ten nie wyrządził. Prawdopodobnie sfery naukowe zainteresują się tem rzadkiem zjawiskiem.

— (Zjazd zarządów gniazd „Sokoła".) W niedzielę 29 bm. o godz. 10 rano w sali „Sokolni" w Inowrocławiu ma się odbyć zjazd zarządów okręgu naszego „Sokoła". Gniazda winny delegować po dwu, wzgl. jednego delegata i przekazać mu referat administracyjny i techniczny. Wnioski należy przesyłać do 26 bm. do prezesa okręgu dr. med. R. Gutowskiego, ul. Król. Jadwigi 16.

— (Z żałobnej karty.) Dnia 15 b. m. zmarł w mieście naszem zasłużony obywatel, prezes straży pożarnych ochotniczych, b. prezes „Sokoła" oraz Tow. Restauratorów, ś. p. Józef Eckert w wieku lat 62. Zmarły brał czynny udział w walkach o niepodległość ziemi kujawskiej i stał na czele Straży Ludowej w Inowrocławiu.

— (Święto młodzieży.) Dorocznym zwyczajem w dniu patrona młodzieży św. Stanisława Kostki w niedzielę 15 bm. odbyło się u nas święto młodzieży polskiej. Wieczorem w sali parafjalnej z powodzeniem młodzież odegrała przedstawienie amatorskie p. t. „Robert i Bertrand".

— (Z Tow. Samodzielnych Kupców.) Na ostatniem zebraniu plenarnem Tow. Samodzielnych Polsko - Chrz. Kupców uczczono pamięć ś. p. Juljusza Kisielnickiego, gorliwego członka zarządu Tow. — Omawiano sprawy nadmiernego opodatkowania kupiectwa, w której to sprawie zarząd ma interpelować u odnośnych władz. Dyskutowano w sprawie pomocy bezrobotnym, poczem uchwalono zbierać dobrowolne składki na ten cel, a do czynności zbierania tych składek delegowano pp. Bukowskiego i Szkopka.

— (Nowa apteka.) Niedawno w naszem mieście powstała nowa apteka przy ul. Solankowej, która przybrała nazwę „Zdrojowej". W dzielnicy tej odczuwano dotąd brak apteki. (em)

— * **Zbąszyń.** (Wybuch beczki piwa.) Podczas napełniania kwasem węglowym beczek piwa w browarze Schuetza w Zbąszyniu, silne ciśnienie tego gazu wypchnęło dno. Podczas eksplozji został raniony w twarz robotnik Wawrzynowicz tak niebezpiecznie, że zachodzi obawa, iż utraci wzrok.

— (Samochód w płomieniach.) Podczas zakręcania korby samochodu w browarze Schuetza nastąpiła eksplozja, przyczem zapalił się zbiornik z benzyną. Pożar ugasiła ochotnicza straż pożarna. Samochód uległ prawie całkowitemu zniszczeniu.

— (Cała rodzina zatruta grzybami.) Po spożyciu sałaty zachorowała wśród objawów zatrucia rodzina rolnika Brunona Muellera w Sątopach. Zatrucie u gospodarza i jego córki było tak ciężkie, że musiano ich przewieźć do szpitala w Poznaniu. Prawdopodobnie zaszło w danym wypadku zatrucie nieświeżemi grzybami. (k)

Z POMORZA

— * **Grudziądz.** (Ile potrzeba drzew do obsadzenia dróg?) Na zebraniu ogrodników i działkowców w Grudziądzu wygłosił p. Walloch z Torunia wykład o szkodnikach drzew owocowych i alejowych. Referent m. in. zaznaczył, że na Pomorzu niema ani jednej szkółki drzew i krzewów ozdobnych. Stan ten, istniejący od kilku lat, spowodował, że obecnie niektóre izby rolnicze, starostwa krajowe i wydziały powiatowe tą palącą sprawą się zajęły, wystarczy bowiem nadmienić, że Pomorze, posiadające 4 i pół tys. km. dróg, potrzebuje obecnie 350 000 drzew alejowych do uzupełnienia luk powstałych w drzewostanie szós powiatowych wojewódzkich i państwowych. Największe bodaj spustoszenie w drzewostanie wyrządziła zima 1928-29 roku. (ski.)

— * **Więcbork.** (Święto S. M. P.) Święto swego patrona św. Stanisława Kostki obchodziła młodzież naszego miasteczka szczególnie uroczyście. O godz. 8 zgromadziła się młodzież przed ogniskiem, poczem ze sztandarem wyruszyła do kościoła. Nabożeństwo odprawił patron Stowarzyszenia, ks. Wysiecki. Młodzież przystąpiła do wspólnej komunji św. Wieczorem o godz. 8 odbyła się w sali p. Umińskiego uroczysta akademja. Na program złożyły się śpiewy i deklamacje młodzieży oraz przemówienia ks. patrona i ks. dziekana Wielmowskiego. W końcu na efektownie udekorowanej scenie odegrano 5-aktową sztukę dramatyczną p. t. „Bóg nie umiera". Amatorowie wywiązali się z zadania znakomicie, o czem świadczą liczne oklaski publiczności. (wb.)

— * **Wąbrzeźno.** (Kasiarze przy robocie.) Niewyśledzeni dotychczas złoczyńcy włamali się do biur „Landbundu", gdzie rozpruli kasę ogniotrwałą, z której skradli 2 600 zł, 271 mk. rentowych, kilka banknotów dolarowych, srebrny zegarek męski i kilka złotych bransoletek.

— (Pod kołami wozu.) Jan Czabaj, gospodarz w Łopatkach, jadąc w pole, przejechał swoje trzyletnie dziecko, które po krótkim czasie zmarło wskutek ciężkich obrażeń. (x.)

— * **Gdynia.** (Polski Związek Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych.) W dniu 19 bm. zebrali się tutaj przedstawiciele miejscowych koncesjonowanych prywatnych firm elektrotechnicznych i uchwalili jednogłośnie utworzenie w Gdyni oddziału „Polskiego Związku Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych", mającego siedzibę w Warszawie. Na zebraniu poruszono obszernie i wyczerpująco konkurencję, którą stwarzają przedsiębiorstwom prywatnym Miejskie Zakłady Elektryczne. Do Związku przystąpiło osiem firm z ogólnej liczby 13, przyczem organizatorzy spodziewają się, że pozostałe firmy zgłoszą akces w najbliższym czasie. Na zebraniu przekonano się, że z uprawnienia wydanego M. Z. E. przez radę miejską i zatwierdzonego przez władze wojewódzkie, nie wynika bynajmniej, że Miejskim Zakładom Elektrycznym wolno zajmować się ratalną sprzedażą aparatów i lamp elektrycznych, a nawet pobierać kaucje za liczniki. Sprawy te przedłożone będą radzie miejskiej i komisarzowi rządu. Prywatne firmy elektrotechniczne, zatrudniające dziesiątki pracowników i opłacające przeróżne podatki, zmuszone są w obronie swojej egzystencji walczyć z niezdrowemi, etatystycznemi przejawami gospodarki miejskiej. (S. B.)

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Marjan Kłobus, student, 21 l. Marja Witkowska z d. Knopczyńska, 28 l. Stanisława Behnke z d. Hagerówna, 73 l. Bronisław Chrzanowski, mechanik, 25 l. Salomon Markus, kupiec, 63 l. Jan Rybarczyk, klucznik wojsk., 74 l. Stanisława Maśkiewiczówna, bez zaw., 71 l. Franciszek Łukowiak, robotnik, 64 l. Bolesław Wolański, inwalida wojenny, 43 l. Szymsze Lipszyc, saper, 21 l. Marja Heileinowa z d. Mańkiewiczówna, 76 l. Jadwiga Kaczmarek z d. Skóra, 24 l. Jan Jakubowski, murarz, 49 l. Stefan Mańczak, robotnik, 28 l. Anna Widzińska z d. Macioszek, 50 l. Marja Piekara z d. Mosko, 76 lat.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Wiktorja Borowicz, Oborniki 5 zł; — J. B. z podziękowaniem z prośbą o zdrowie dla żony 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 522,25 zł.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Związek Towarzystw Ogródków Działkowych.** W dniu 24 bm. o godz. 18 odbędzie się na sali Domu Katolickiego przy Rynku Śródeckim zebranie konstytucyjne działkowców, ogrodu działkowego przy ul. Warszawskiej.

— **Stow. Polskiej Młodzieży Katolickiej pod wezw. św. Kazimierza, Poznań-Jeżyce.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 25 b. m. o godz. 20 w salce parafjalnej. Ciekawy odczyt p. t. „W hołdzie Sienkiewiczowi".

— **Tow. Młodych Przemysłowców, Wydział Metalowy.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek 26 bm. o godz. 20 w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8. — **Dalszy ciąg kursu rysowania.**

— **Koło Absolwentek P. S. H. i P. Ż. w Poznaniu.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę 29 bm. o godz. 17 w gmachu szkolnym przy ul. Marsz. Focha 2.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **P. Placzek, Poznań.** Terminy dla podań o wyższe przeliczenie pożyczek upłynęły już dawno; załatwić można takie sprawy chyba tylko jeszcze w Urzędzie Pożyczek Państw. (Warszawa, Senatorska 29). Równowartość pożyczki 8000 mk. z 1920 r. może wynosić od 424.00 do 80,00 zł, gdyż w czasie od stycznia do grudnia 1920 wartość marki polskiej obniżyła się w takim stosunku. Możliwe więc, że Panu przysługuje tylko 80 zł i jakiekolwiek podania są bezprzedmiotowe; zależy to od terminu wpłaty. Powinien Pan jednak otrzymać odpowiedź na podanie już wniesione. (K)

— **Żyd.** Owszem, gdyż bez zgody właściciela domu nie wolno mieszkania odnajmować. Może Pan na tej podstawie wytoczyć skargę eksmisyjną. (K)

— **B. C. Gniezno.** Dolarówki i obligacje Pańskie nie wygrały. (K)

— **P. Raith.** Obligacje Pańskie nie wygrały. (K)

— **Stała abonentka.** Nie jest Pani obowiązana, o ile mebli tych zięć nie kupował. (K)

— **M. N. G.** Co do I i II: Przysługują Panu świadczenia z ubezpieczeń na wypadek choroby, emerytalnego i na wypadek braku pracy; win ien Pan zatem być ubezpieczony w Kasie Chorych, Zakładzie Ubezpieczeń Pracown. Umysł. (bez znaczków!) i w Funduszu Bezrobocia. — III. Nie wiemy jak brzmi Pańska umowa z miastem, więc nie możemy poinformować. (K)

— **P. Lipiński, Witkowo.** Owszem, do Najw. Trybunału Administracyjnego. Należy powierzyć skargę adwokatowi, zaś do skargi należy dołączyć kwit na 20 zł opłat skarbowych. (K)

— **J. D.** Pan pisał 700.50 mk; czy to nie omyłka? Wartość tej sumy (wrzesień 1923) wynosi bowiem tylko półtora grosza. (K)

— **Zgoda.** Równowartość wpłaconej sumy wynosi tylko 8 groszy; zatem przeliczono bardzo korzystnie dla Pana. (K)

— **Janowiec.** Chicago, 844 Rush-Street. (K)

— **Podatek.** Owszem, za podatek obrotowy. (K)

— **W. G.** Wysłać przypomnienie. (K)

— **Lot. Poznań.** Niema takiej ustawy. Można zwrócić się o zasiłek do Miejskiej Opieki nad ubogimi w Magistracie. (K)

— **H. M. 25.** Nie możemy objaśnić. (K)

— **Akcjonarjusz Wilda.** Nie może Pan zgłosić, gdyż nie jest wierzycielem, lecz współwłaścicielem upadłej firmy. Z masy konkursowej otrzyma Pan jeszcze coś, jeżeli po zaspokojeniu wszystkich wierzycieli jeszcze coś z niej pozostanie. (K)

— **Sportmenka.** Należy się zgłosić w Miejskim Urzędzie Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego; tam uzyska Pani również wszelkie informacje. (K)

— **Z. P. R.** Tylko poselstwo w Warszawie. (K)

Dzisiejszy koncert kompozytorski prof. Wieńczysława Brzostowskiego.

Na dzisiejszym koncercie kompozytorskim prof. Wieńczysława Brzostowskiego w Radjo poznańskiem wykonane zostaną utwory fortepianowe (warjacje) oraz preludja i pieśni. Kompozycje fortepianowe wykona kompozytor, pieśni świetny tenor p. Witold Łuczyński. Początek audycji o godzinie 20 m. 15, dzisiaj, we wtorek.

zw. 12 020

Teatr Polski

DZIŚ — „Hulla di Bulla".
Środa, 25. 11. o godz. 3 popoł. „Młody las". (Przedstawienie szkolne).
Środa, 25. 11. wiecz. „Hulla di Bulla".
Czwartek, 26. 11. „Sarajewo 1914". — (Premjera).
Piątek, 27. 11. „Sarajewo 1914".
Sobota, 28. 11. „Sarajewo 1914".
Niedziela, 29. 11. o godz. 3 pop. „Świerszcz za kominem".
Niedziela, 29. 11. wiecz. „Sarajewo 1914".
Poniedziałek, 30. 11. „Hulla di Bulla".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Vivat Academia" (Stary Heidelberg).
Środa, 25. 11. „Vivat Academia" (Stary Heidelberg).
Czwartek, 26. 11. „Vivat Academia" (Stary Heidelberg).
Piątek, 27. 11. „Vivat Academia" (Stary Heidelberg).
Sobota, 28. 11. „Lekkomyślna siostra" — Premjera.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr „Uśmiech"

DZIŚ — „Kraina uśmiechu".
Środa, 25. 11. „Kraina uśmiechu".
Czwartek, 26. 11. „Kraina uśmiechu".
Piątek, 27. 11. „Kraina uśmiechu".
Początek o godz. 8 wieczorem.

Teatr Objazdowy

Wł. Brackiego — „Kajzer" Macieja Wierzbińskiego.
DZIŚ — Nowe.
Środa — Chełmża.
Czwartek — Toruń.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

W NAUKOWYM POZNANIU.

Oddział Poznański Polskiego Towarzystwa Historycznego odbędzie zebranie 25 listopada 1931 roku o godz. 18 w Zamku w Seminarjum Historycznem. Na zebraniu tem prof Bronisław Dembiński wygłosi referat p. t. „Król Stanisław August a Wielki Książę Paweł".

BIBLJOTEKA UNIWERSYTECKA WZBOGACIŁA SWOJE ZBIORY.

W gimnazjach wielkopolskich pozostały jeszcze z czasów zaborczych obfite nieraz bibljoteki, a w nich dzieła. mające znaczenie bibljograficzne i historyczne Dyrekcja Bibljoteki Uniwersyteckiej w Poznaniu podjęła w ministerstwie oświecenia jeszcze w r. 1928 starania, aby starsze części tych bibljotek zostały przekazane Bibljotece Uniwersyteckiej. Początek zrobiło gimnazjum im. Marji Magdaleny. której odpowiednie części zostały Bibljotece Uniwersyteckie jprzyznane. W tym roku ministerstwo poszło dalej, mianowici ezgodziło się, aby przekazać Bibljotece Uniwersyteckiej wszystkie po gimnazjach znajdujące si ędruki od wieku XV do końca wieku XVIII, dalej wybór dzieł z lat 1800 do 1840, wreszcie rękopisy, nadające się do wzbogacenia Bibljoteki Uniwersyteckiej.

Praca nad przeglądaniem bibljotek gimnazjalnych pod tym kątem widzenia została już rozpoczęta. W ten sposób Bibljoteka Uniwersytecka otrzymuje wydatną pomoc w zabiegach, mających na celu uczynienie jej dobrze zaopatrzonym warsztatem pracy naukowej. Nie trzeba zaś zapominać, że Bibljoteka Uniwersytecka jest centralnym księgozbiorem naukowym Polski Zachodniej. Skupi się w niej w ten sposób materjał książkowy, mający charakter archiwalny, bibljograficzny i historyczny, w gimnazjach zaś pozostaną dzieła głównie o treści dydaktyczno-pedagogicznej. Cieszyć się należy, że zbiory Bibljoteki w ten sposób się pomnożą. Fakt ten przypomina wszakże wszystkim miłośnikom kultury naukowej, że społeczeństwo nasze jest winne Bibljotece Uniwersyteckiej wogóle usilną pomoc w kompletowaniu jej księgozbioru. Dotacja na ten cel jest niezmiernie szczupła, braki zaś wielkie, skoro si epamięta, że książnica ta była zakładaną w celach germanizatorskich i kulturę polską traktowała tylko nawiasowo. Każdy dar na rzecz Bibljoteki Uniwersyteckiej jest przyczynkiem do kultury narodowej i to niebłahym. Posiadacze książek zdobywają sobie niemałą zasługę, jeżeli niepotrzebne już im książki darowują naszej Bibljotece.

Krakowskie Tow. Miłośników Książki odbyło posiedzenie z odczytem dr. Kazimierza Piekarskiego, kustosza Biblj. Narodowej w Warszawie n. t. „Z wędrówek po polskich księgozbiorach".

SZKOLNICTWO

Śląscy neofilologowie odbyli zjazd. Z Katowic donoszą nam: W Królewskiej Hucie w gimnazjum żeńskiem odbył się pierwszy zjazd śląskich neofilologów. Przewodniczył zaproszony krakowski anglista prof. dr. Dyboski, który też wygłosił odczyt o charakterze narodowym Anglików i Amerykanów. Prof. Jakóbiec, germanista. wygłosił referat o paru kwestjach pedagogicznych, jak tz. praca nod kierunkiem (travail dirigé) czasopisma w nauczaniu języków obcych i lektura dobrowolna. Prof. A. Jesionowski z Lublińca przedstawił konieczność aby zorganizować neofilologów na Śląsku w osobne koło Polskiego Tow. Neofilologicznego (dotychczas istniała tylko sekcja neofilologiczna przy Kole Tow. N. S. W.) Tak też się stało. Do zarządu śląskiego Koła wybrano pp. Mazurkównę z Królewskiej Huty, H. Janasikównę z Katowic, Małecką z Mysłowic i Trzosa z Królewskiej Huty. Prof. Trzos przedstawił nadto najważniejsze postulaty śląskie z zakresu neofilologów. Na Śląsku trzeba mianowicie lepiej udotować przedmioty tej gałęzi nauczania, dalej wprowadzić do szkół średnich dwa języki obce, a usunąć przewagę języka niemieckiego, wreszcie zorganizować kursy dla neofilologów śląskich. (A. J.)

RUCH REGJONALISTYCZNY

„Wesele Śląskie" w Wilnie. Piszą nam z Wilna: Zapewne stosunkom śląskim p. M. Szpakiewicza, który przed objęciem teatrów wileńskich pracował dłuższy czas w Katowicach, mamy do zawdzięczenia bardzo miłych gości. W Teatrze Wielkim wystąpiła trupa śląskiego teatru ludowego, kierowana przez prof. Ligonia. wystawiając jego „Wesele na Górnym Śląsku". Jest to widowisko regjonalne, jedno z tych, które poszły długim szeregiem za słynnem „Weselem na Kurpiach", zapoczątkowanem przez Płocki Teatr Regjonalny pod dyrekcją T. Skarzyńskiego. „Wesele śląskie" jest urocze. śpiewy, tańce i obrzędy dają całość pełną barwy i wdzięku. a także głęboko. patrjotyczną Podobało się bardzo i zostawi miłe wspomnienie. (ok)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Z Muzeum Wielkopolskiego. Na wystawie rysunków i szkiców Wł. Mottego, Dyrekcja Muzeum Wielkopolskiego w Poznaniu urządza w porozumieniu z Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego dwa wykłady p. R. Szymańskiej o rysunkach i ilustracjach tegoż artysty. Odbędą się one w czwartek dnia 26. i w piątek. 27. b. m., o godz. 3 na salach Działu Graficznego tegoż muzeum. Wstęp wolny.

MUZYKA

Śpiewacy na bezrobotnych. Donoszą nam ze Lwowa: Małopolski Związek Śpiewaczy urządził wielki koncert chóralny na dochód bezrobotnych. Śpiewało „Echo-Macierz" pod batutą p. Dagoberta Polzinettiego, b. kierownika chóru naszego Teatru Wielkiego, dalej „Bard" Chór akademicki, Chór robotniczy, Chór „Legun", Chór drukarzy, Chór „Syrena" a na zakończenie wszystkie chóry śpiewały razem Brakowało jednak zespołów ongi poważnych, jak np. lwowskiej „Lutni", która jakoś zapomniała trochę o dawnych świetnych tradycjach, Chóru technickiego, medyków i in. (lk)

Artysta polski w Ameryce. W Winnipeg koncertował młody skrzypek p. Stanisław Górowski, syn polskich immigrantów, osiadłych w tem mieście. Studjował grę skrzypcową w Winnipeg, oraz przez trzy lata w Londynie w Królewskiej Akademji Muzycznej, którą ukończył z odznaczeniem. Młody artysta odniósł duży sukces.

ZDZISŁAW JAHNKE WYSTĄPI NA JUTRZEJSZYM KONCERCIE

W Teatrze Wielkim odbędzie się jutro pod batutą Grzegorza Fitelberga wielki koncert symfoniczny, w którym weźmie udział dyrektor Konserwatorjum Państwowego w Poznaniu, Zdzisław Jahnke. Rzadko, niestety, słyszymy świetnego naszego skrzypka. Absorbuje go praca nad Konserwatorjum, które pod jego sprężystą dłonią rozwija się szybko i w umiejętnie nakreślonych ramach. zyskując coraz nowe a poważne siły pedagogiczne. W środę dyr. Jahnke wykona dwa koncerty skrzypcowe: Mozarta A-dur i Bacha E-dur, tak że będziemy mogli podziwiać jego szlachetną sztukę na dziełach wielkiej miary. Dyr. Jahnke poświęca. jak wiadomo, z obywatelską gotowością swój czas i wiedzę Orkiestrze Symfonicznej m. Poznania, pracując nad organizacją koncertów i ich układem. Jutro przyczyni się do ich uświetnienia także swoim osobistym współudziałem.

Dyr. Fitelberg, przyjmowany owacyjnie za swej poprzedniej gościny, przywozi ze sobą osobliwą nowalję. Jest nią utwór symfoniczny Honeggera „Pacific 231". Młody a słynny już kompozytor przedstawia w „Pacificu" jakby „duszę lokomotywy". Dzieło to było i jest dalej sensacją wielkich europejskich estrad. na których bywa ustawicznie wykonywane. Jutrzejszy Dział Kultury i Sztuki przyniesie, jak zwykle, rozumowany szkic środowego programu, w którym znajdą czytelnicy także szczegóły, odnoszące się do powstania i charakteru „Pacific 231".

LITERATURA

Carmen pod żaglem. Tak było na początku. Dwóch naszych dzielnych żeglarzy, którzy potem dobrali sobie towarzyszy, wyruszyło na pokładzie „Carmeny" w daleki świat. Spotykały ich liczne przygody, które w pewnym momencie zmusiły do dania dymisji Carmenie i zamiany jej na „Juranda". Marszruta to była nielada. Bo że nasi podróżnicy objechali Bałtyckie wybrzeże — to sobie jeszcze wygodny mieszczuch jako tako może wyobrazić, ale ciarki przechodzą, kiedy się pomyśli, że zajechali ci chłopcy aż do Norwegji, żeglując śród szalonych fal oceanu. — Książeczka, którą spisał p. Jan J. Fiszer i które jdał tytuł „Pod żaglami" (Gebethner i Wolff. 1931), opowiada nam właśnie o przygodach te jdzeilnej załogi. Autor wiele miejsca poświęca perypetjom sportowym i najrozmaitszym przejściom i niedolom podróżniczym. Znajdziemy tam również opisy miast, pejzażów, które przesunęły się przed oczyma podróżników — i sporo dobrych fotografij. Wszystko opowiedziane inteligentnie, z werwą. wielkim zapałem do sportu i sympatycznym uśmiechem, stanowi miłą lekturę zwłaszcza dla młodzieży. (J. E. S.)

Książki nadesłane

Dr. Joachim Namysł i Jan Biliński: „Ucieszne i pożyteczne pogadanki o twojem zdrowiu". Książnica-Atlas. Lwów-Warszawa 1931.

Bolesław Błażek: „Przez kraj słonecznych dolin i górskiej głuszy". Biblj. Geograficzno-podróżnicza „Dookoła ziemi". Nr. 2. Książnica-Atlas. Lwów-Warszawa 1931.

Józef Białynia Chołodecki: „Jan Bończa Pawulski i jego patrjotyczna działalność". Wspomnienia z dziejów Lwowa w XIX stuleciu. Lwów, 1931. Druk. Piller-Neumanna.

„COLUMNA ECCLESIAE"

Dwie wielkie postaci z dwóch dziedzin ducha — Bujna epoka — Hosius-Caligula — Na szczytach dostojeństwa — Wielki bojownik — Poznańczycy przy Hozjuszu — U poznańskiego drukarza — Słowa Grzegorza XV

Tak się złożyło, że rocznice dwu wielkich mężów XVI wieku zbiegły się blisko ze sobą; na rok 1929 przypadła 350-ta rocznica śmierci kardynała Hozjusza, w rok później czterechsetna rocznica urodzin Jana Kochanowskiego. Jubileuszowy rok Kochanowskiego uczczono wspaniałym zjazdem naukowym w Krakowie, w czerwcu 1930 r., na którym również nauka zagraniczna złożyła hołd nieśmiertelnej poezji naszego wieszcza i na którym zajmowano się obszernie nietylko samym Kochanowskim, ale jego epoką i ludźmi, jakich ona wydała. Wszelako o Hozjuszu tylko przygodnie była mowa, jak wykazuje świeżo wydany drukiem „Pamiętnik Zjazdu", mimo, że ma on pierwszorzędne znaczenie dla wieku XVI, jako wielki bojownik Kościoła katolickiego, któremu Kościół przedewszystkiem zawdzięcza swój ostateczny triumf w Polsce. Prawda, że lakoniczność wzmianek o Hozjuszu w referatach zjazdowych tłumaczy się w pewnej mierze brakiem bliższych stosunków między kardynałem a czarnoleskim poetą, który zwłaszcza w pierwszym okresie swego życia, zdaniem większości naszych historyków literatury, nie był zbyt prawowiernym synem Kościoła i potrafił odnosić się przyjacielsko do byłego biskupa i znanego apostaty Andrzeja Dudycza, sławiąc ożenienie się tego apostaty z Reginą Straszówną; była to prawdziwa humanistyczna tolerancja człowieka wieku renesansu.

Bujną jednak epokę renesansową stać było na różnorodne typy, skoro z tego samego ruchu humanistycznego, który wydał tylu heretyków i apostatów, wyszedł również Stanisław Hozjusz. nazwany przez papieża Grzegorza XIII: Kolumną Kościoła.

W związku z 350-tą rocznicą jego śmierci, oraz w związku z akcją episkopatu polskiego, zmierzającą do uznania Hozjusza za błogosławionego przez Stolicę Apostolską, ukazało się drukiem kilka o nim rozpraw, opartych przedewszystkiem na wydawanej od r. 1879 obfitej jego korespondencji. W ten sposób do dawniejszych opracowań Eichhorna, Hiplera, Winc. Zakrzewskiego, ks. K. Miaskowskiego, przybyły w przedjubileuszowym roku A. Kossowskiego studjum o Hozjuszu i Orzechowskim („Przegląd Powsz.", r. 1928) i popularny szkic ks. J. Umińskiego o Hozjuszu (Płock 1928), który ponadto od kilku lat pracuje nad obszerną monografją o kardynale, oraz ostatnio większe niemieckie studjum dr. teol. J. Lortza, zmierzające do głębszego ujęcia osobistości i dzieł warmijskiego biskupa.*)

Pochodził Stanisław Hozjusz z innego środowiska, niż Kochanowski, bo z napływowego mieszczaństwa krakowskiego; nazwisko jego jest zlatynizowaną formę niemiecką: Hose, stąd późniejszy jego herb wyobraża w jednej połowie tarczy sześć kul, a w drugiej nogawicę; występuje również w aktach pod łacińską nazwą: Caligula (od „caliga" — spodnie). Spokrewniony był lub spowinowacony z wybitniejszemi rodzinami krakowskiemi, Slakerów, Wattów (pochodzącemi z St. Gallen), z Gleywiczami, Danglami, Morsztynami, Beerami. Naukę jednak odbył w podobny sposób, jak Kochanowski, na uniwersytecie krakowskim, oraz na uniwersytetach włoskich w Bolonji i Padwie, przyczem poświęcał się studjom humanistycznym i prawniczym. W Krakowie był w bliskich stosunkach z biskupami Konarskim i Tomickim, podkanclerzym koronnym, którego został sekretarzem po powrocie ze studjów włoskich.

Po śmierci Tomickiego sekretarzuje kancelrzowi biskupowi Chojeńskiemu, a później za następcy kanclerza bisk. Sam. Maciejowskiego zostaje sekretarzem królewskim, przyczem powierzono mu prowadzenie spraw pruskich. W r. 1549 dostał biskupstwo chełmińskie, a w następnym roku biskupstwo warmijskie, z którem połączone były uprawnienia książęce. W r. 1560 był nuncjuszem papieskim przy dworze cesarskim, w r. 1561 został kardynałem i legatem papieskim na ostatnią kadencję soboru trydenckiego. Po powrocie do Heilsbergu sprowadził tam jezuitów, którym powierzył prowadzenie seminarjum duchownego. W r. 1569 jest z powrotem w Rzymie, gdzie niebawem otrzymuje stanowisko penitencjarza św Kościoła Rzymskiego. jako następca św. Karola Boromeusza. Do stałego jego otoczenia w Rzymie należało dwóch Wielkopolan: sekretarz osobisty oraz towarzysz prac ks. Stan. Reszka pochodzący z wielkopolskiego Buku i poznańczyk Tomasz Treter, poeta i historyk. Umarł Hozjusz w miejscowości Capranica koło Rzymu w r. 1579.

W tych z grubsza naszkicowanych ramach przebiegło całe długie życie Hozjusza, którego główną treścią była niezmordowana, jedyna w swoim rodzaju walka z herezją w obronie Kościoła katolickiego, w obronie jego jedności, miłości i pokoju. „Unitas, caritas, pax" — to trzy hasła naczelne Hozjusza, pobudzające go do ciągłej walki. A że jest on w pierwszym rzędzie wielkim bojownikiem, nawiązującym do tradycji Tertuljana i św. Augustyna, więc większa część omawianego dzieła Lortza, profesora państw. akademji w Brunsberdze, poświęcona jest polemicznej działalności warmijskiego biskupa.

Chociaż zrównoważona i wcześnie dojrzała natura Hozjusza nie znała żadnych gwałtownych przełomów, to jednak, zdaniem Lortza, widoczna jest pewna przemiana w liście pisanym przez Hozjusza w r. 1536 do ulubionego profesora padewskiego Buonamica, w którym wyznaje, że za jego radą zabrał się do studjowania św. Augustyna i że zamierza na tej raz obranej drodze dalej kroczyć. Odtąd humanista i prawnik Hozjusz zaczął się szybko przekształcać na teologa, który swem wielkiem oczytaniem zarówno imponował współczesnym, jak nam dzisiejszym. Pierwszym owocem tych studjów teologicznych było słynne: Wyznanie wiary („Confessio"). wydane w r. 1557 nakładem poznańskiego księgarza Jana Patruusa, które z czasem doczekało się 30 wydań i 6 tłumaczeń (ciekawe opisy egzemplarzy bibljotek kórnickiej i kapitulnej gnieźnieńskiej w drukowanych katalogach K. Piekarskiego i ks. Formanowicza). Stosunki Hozjusza z owym Janem Patruusem omówiła szczegółowo Marja Wojciechowska w cennej pracy o dziejach książki w Poznaniu w XVI wieku (Poznań 1927), oraz St Bodniak, który podał dwa ciekawe listy Jana Patruusa, pisane po polsku do Hozjusza w latach 1564 i 1566 („Kronika m. Poznania", VIII r. 1930).

Na drodze wiodącej do poznania tak wybitnej osobistości, jaką był kardynał Hozjusz, stanowi dzieło profesora Lortza ważny krok naprzód. Dalszy postęp naszej wiedzy na tem polu zależy od nowego krytycznego wydania wszystkich dzieł Hozjusza, a przedewszystkiem od wydania całej jego obfitej korespondencji. Zasługuje na to Hozjusz w całej pełni, bo w wierze swej nie zachwiał się ani razu, podczas gdy dokoła niego ziemia drgała w posadach, a na najwyższych szczytach kultury staropolskiej w rzeczach wiary panowała chwiejność i niepewność. To też słusznie nazwał go po śmierci papież Grzegorz XV: „gran colonna della chiesa di Dio".

Dr. Feliks Pohorecki.

Poznań.

*) D. Dr. Jos. Lortz: „Kardinal Stanislaus Hosius. Beiträge zur Erkenntnis der Persönlichkeit u des Werkes". Gedenkschrift zum 350 Todestag. Braunsberg i. O. Pr. 1931, str. 242.

Pisma nadesłane

„Przegląd Budowlany". Zesz. 9—10. Treść: Prof. W. Paszkowski: „Budowa remizy tramwajowej na Rakowcu". — Inż. I. Luft: „Wykonywanie robót żelbetowych". — Inż. Trojanowski: „Szalowania i rusztowania". — Umowa zbiorowa w budownictwie. — Inż. R. Piętkowski: „Przemysłowiec budowlany w Ameryce" — Inż A. Dziedziul: „Refleksy wystawowe z Berlina". — Kronika. — Dział opisowy.

„Przegląd Księgarski". Nr. 23. Treść: Tydzień powieści polskiej — F Pieczątkowski: „św. Mikołaj a książka". — Wystawa wydawnictw J Mortkowicza. — Sprzedaż bez bibljotek oświatowych. — Nowy podatkowe. — Z życia organizacyjnego. — Dział urzędowy Zw. Księgarzy Polskich.

W 25 rocznicę zgonu ks. arcybiskupa Stablewskiego

W dniu dzisiejszym upływa 25 lat od zgonu ks. Prymasa arcybiskupa dr. Florjana Stablewskiego. W dniu 24 listopada 1906 r., w sobotę wieczorem, pomiędzy godz. 8—9 zasnął snem wiecznym, po trudach i rozczarowaniach, których los mu nie poskąpił. Powiedziano, że pękło mu serce. Odszedł gdy wszelkie jego ugodowe, lecz wytrwałe starania u rządu oraz petycja, złożona u tronu króla pruskiego — spotkały się z brutalną odmową, i gdy walka o naukę religji w języku ojczystym doszła do zenitu. Odchodząc, pozostawił po sobie pamiętny październikowy list pasterski i szereg okólników do proboszczów, w których wyraził ostatnią wolę swoją, testament dla duchowieństwa i społeczeństwa z przypomnieniem uchwał Soboru Trydenckiego i wezwaniem do wytrwania w walce o język ojczysty w nauce prawd wiary św. Ten list pasterski i okólniki opromieniły ostatnie dni żywota jego blaskiem arcykapłana, stojącego wiernie przy niewzruszonych zasadach Kościoła, przy swojej owczarni, przy narodzie. To też nazwisko jego u schyłku żywota związało się silnie z owym wielkim historycznym ruchem narodowym Wielkopolski, który

w dziejach porozbiorowych ma swoją odrębną złotą kartę zatytułowaną: strajk szkolny — martyrologja dzieci polskich, walczących o język ojczysty.

Wobec nowego spisu ludności

Zbliża się dzień, odbyć mającego się na terenie naszego państwa, spisu ludności warto więc przypomnieć sobie kilka liczb z ostatnich statystyk dotyczących Polski, aby je móc porównać z ewentualnemi zmianami.

Obszar Polski stanowi: 4,1% powierzchni Europy (w jej granicach fizycznych), 0,26% powierzchni lądów na ziemi, 0,07% powierzchni ziemi.

Ludność Polski stanowi: 6% ludności Europy, 16,7% ogółu plemion słowiańskich 4,52% rasy białej, 1,57% ludności świata (obliczenie sięga początku 1930 r.).

Wśród państw europejskich Polska zajmuje: pod względem obszaru miejsce 7 (Bolszewja, Francja, Hiszpanja, Niemcy Szwecja, Finlandja); pod względem długości granic miejsce 7 (Wielka Brytanja z Irlandją, Włochy, Szwecja, Niemcy, Hiszpanja, Francja); pod względem liczby ludności miejsce 6 (Bolszewja, Niemcy, W. Brytanja z Irlandją, Francja, Włochy); pod względem gęstości zaludnienia miejsce 8 (Belgja, Holandja, W. Brytanja z Irlandją, Niemcy, Włochy, Czechosłowacja, Węgry); pod względem naturalnego przyrostu ludności miejsce 2 (po Bolszewji).

Administracyjnie Polska podzielona jest na 17 województw, 278 powiatów, 634 miast, 12 530 gmin wiejskich (w województwach poznańskiem i pomorskiem mamy prócz tego obszary dworskie, i to w pozn. 1 575, w pom. 666).

Liczba ludności w Polsce wynosiła 31 100 000, t. j. 80 na klm².

O ile uwzględnimy specjalnie miasta, mieliśmy w Polsce (cyfry w tysiącach): 2 miasta powyżej 500 tys. (Warszawa 1 115,5 i Łódź 604); 9 miast powyżej 100 tys. (Lwów 290, Poznań 242,5, Kraków 216,5, Wilno 208, Katowice 132, Lublin 122, Częstochowa 117,75, Bydgoszcz 117,75, Sosnowiec 108; 14 miast powyżej 50 tys. (Białystok, Królewska Huta, Równe, Radom, Stanisławów, Grudziądz, Przemyśl, Włocławek, Toruń, Kalisz, Kielce, Tarnów, Piotrków Trybunalski, Gdynia; 9 miast powyżej 40 tys. (Brześć n. Bugiem, Grodno, Pabjanice, Będzin, Tarnopol, Borysław, Siedlce, Tomaszów Mazowiecki, Zawiercie; 11 miast powyżej 30 tys. (Siemianowice, Łuck, Dąbrowa Górnicza, Pinsk, Płock, Drohobycz, Nowy Sącz, Baranowicze, Jarosław, Stryj, Inowrocław; 19 miast powyżej 20 tys. (Gniezno, Żyrardów, Radomsko, Łomża, Ostrowiec, Kutno, Czeladź, Rzeszów, Zgierz, Zduńska Wola, Chełm, Rybnik, Bielsko, Tczew, Mysłowice, Suwałki, Mława, Biała, Kowel.

Poza granicami Polski żyje Polaków w Europie: 3 864 500 (najw. w Niemczech 1 500 tys., najm. w Albanji 24); w Ameryce 4 500 000; w Azji 6 500; w Afryce 1 200; w Australji 100. Zatem ogółem mniejwięcej 8 500 000 Polaków, których będzie trzeba doliczyć do cyfry spisu ludności, aby przedstawić sobie naszę siłę liczbową w świecie.

Len.

Ile człowiek zjada metali

Według dotychczasowego stanu nauki panowało powszechnie przekonanie, że ciało ludzkie składa się z 13 pierwiastków czyli elementów, jakiemi są: tlen, wodór, węglik, azot, wapień, siarka, fosfor, natrium, potas, chlor, magnezjum, fluor i żelazo.

Uczony francuski Bertrand wykazał jednakże, że w ciele ludzkiem znajduje się 10 dalszych pierwiastków, a mianowicie: aluminium, miedź, mangan, cynk, wanadium, arszenik, bor, brom, jod i sylicjum.

Równocześnie wykazał Bertrand, że człowiek musiałby marnie zginąć, gdyby organizm jego pozbawiony został tych pierwiastków. W organiźmie ludzkim i zwierzęcym składniki te zachodzą wprawdzie tylko w niesłychanie nikłych ilościach, czem się też tłumaczy, że przez tak długi czas nie spostrzegło ich oko chemika. Ich decydujące znaczenie dla podtrzymania życia polega na tem, że regulują one reakcje innych pierwiastków ciała ludzkiego pod względem tempa, jakie potrzebne jest dla życia człowieka, same wszakże nie biorą udziału w tej reakcji chemicznej, lecz wychodzą z niej niezmienione i gotowe do dalszej działalności.

Z tego wynika, dla czego owe pierwiastki, odkryte przez Bertranda, zachodzą w ciele ludzkiem tylko w tak nikłych ilościach. Proces ten, jaki one powodują, nazywamy w chemji katalizą a substancje, które go powodują katalizatorami.

Na podstawie swego odkrycia prof. Bertrand dochodzi do nowej bardzo doniosłej zasady podziału potrzebnych do budowy ciała ludzkiego 23 pierwiastków. Znane dotąd 13 pierwiastków nazywa Bertrand elementami plastycznemi, ponieważ z nich składa się masa ciała i między nimi odbywają się reakcje chemiczne, potrzebne dla rozwoju i przemiany materji. Drugą grupę 10 pierwiastków nazywa Bertrand pierwiastkami katalicznemi, ponieważ one dopiero umożliwiają procesy chemiczne tamtych.

Odkrycie Bertranda stanowi nową podstawę dla systemu odżywiania organizmu ludzkiego.

Pierwiastki kataliczne nie zostają wprawdzie zużywane w procesach chemicznych, jakie zachodzą w ciele ludzkiem, lecz wydzielane bywają z organizmu w drodze fizjologicznej, razem z ekskrementami itp. Dla tego należy je stale odnawiać przez doprowadzanie do organizmu odpowiedniego pożywienia. Najważniejszemi dostawcami tych pierwiastków są dla boru owoce jak gruszki, brzoskwinie, poziomki, wiśnie, śliwki, figi, ziemniaki, cebule, dla jodu szpinak, jabłko, pomarańcz, czosnek, ostrygi i inne zwierzęta morskie, dla miedzi wątroba cielęca i jajka, dla arszeniku kalafjor i fasola, dla manganu drób i śledzie, tudzież ryż i szparagi, dla cynku potrawy mączne, mleko, soczewica, grzyby itd.

Dla sposobu odżywiania organizmu ludzkiego wypływa z powyższego bardzo cenna, praktyczna zasada. Im bardziej urozmaicone jest nasze odżywianie, tem większą możemy mieć pewność, że organizm nasz utrzymuje wszystkie, do prawdziwego funkcjonowania jego potrzebne składniki.

WiP

Niefortunna walizka

Piekarz londyński Gordon dostarczał przez dłuższy czas pieczywa pewnemu fabrykantowi trumień, mimo że w ostatnim czasie stosunki finansowe fabrykanta znajdowały się w opłakanym stanie, i rachunku za pieczywo nie regulował. W końcu ogłoszono dozór sądowy nad majątkiem fabrykanta i piekarz, chcąc ratować choć część swych pieniedzy, wziął w swe posiadanie kilka trumien. Miał z niemi kłopot, bo nie miał na nie zużytkowania. A ponieważ był bardzo oszczędny i nie lubił, gdy mu coś nie przynosiło korzyści, wpadł na dziwaczny pomysł i zamienił trumnę dziecięcą na... kuferek. Razu pewnego miał wyjechać. Nie namyślając się więc długo, spakował w trumnę cały swój bagaż i puścił się w podróż. Trumnę umieścił w siatce w wagonie, co wywołało oburzenie między pasażerami, którzy protestowali przeciwko tak niezwykłemu transportowi nieboszczyków. A kiedy spostrzegli na dobitek, że Gordon wyjmuje z trumny zapas jedzenia, byli zgorszeni i przejęci wstrętem do towarzysza podróży, co okazywali w sposób dość wyraźny i dobitny. W końcu musiał interwenjować konduktor, który, nie wiedząc, jakie zająć stanowisko, zgodził się na dalszą podróż piekarza z trumną. Pasażerowie, nie godząc się na decyzję konduktora, opuścili wagon z protestem.

Na następnym przystanku powtórzyła się ta sama historja. Pewien ksiądz zauważywszy trumnę, pociągnął za hamulec i pociąg stanął na szczerem polu. Podróżujący zażądali gwałtownie, aby piekarz wysiadł wraz z swym dziwacznym bagażem. Po ostrej wymianie zdań musiał piekarz rad nie rad opuścić przedział. Wziął trumnę na plecy i powędrował do najbliższego miasta odległego o kilka mil angielskich. Po drodze spotykał ludzi, zdążających do kościoła. Współczuli biedakowi, dźwigającemu „zmarłe dziecko", i pytali się troskliwie czemu niesie trumnę na plecach. A kiedy zmiarkowali że piekarz milczy uporczywie, posądzili go o nieczystą historję, odbyli sąd nad nim, pobili dotkliwie i kazali aresztować.

Na policji spisano protokół. Po powrocie udał się Gordon do adwokata i wniósł skargę przeciwko pastorowi, motywując to, że nikt nie ma prawa decydować o tem, jakie winien posiadać kuferki. Ale sąd odrzucił skargę, a sędzia oświadczył, że postępek piekarza był nietaktowny i uwłaczał tradycjom religijnym. Pochwalił również współtowarzyszy podróży Gordona, którzy zaprotestowali energicznie przeciwko podobnemu wybrykowi.

(kw)

Największy most w Stockholmie.

Rozpoczęto ostatnio budowę najdłuższego mostu w Europie. Most ten, rozpięty nad zatoką Traneberg, połączy dwie dzielnice Stockholmu. Będzie on miał 80 stóp wysokości, 90 stóp szerokości, a rozpiętość przęseł równać się będzie 181 metrom. Zakończenie budowy spodziewane jest w 1933 roku, koszta zaś wyniosą około 5 miljonów koron. Nowością niespotykaną dotychczas będzie wygląd mostu, ponieważ będzie on pomalowany w barwach, imitujących marmur.

Pomnik dla Edisona.

Plan wzniesienia pomnika dla Edisona dojrzał do tego stopnia, że przystąpiono obecnie do założenia komitetu dla zebrania funduszu wysokości 1—3 milj dol. Prezesurę honorową komitetu objął prezydent Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, Hoover, skarbnikiem jest minister finansów Mellon. Pomnik o rozmiarach gigantycznych zbudowany będzie w pobliżu siedziby Edisona i wyposażony w wieczne światło.

W i P.

Z różnych stron Polski

Prace w bazylice wileńskiej

(KAP) W dalszych pracach restauracyjno - konserwatorskich w bazylice wileńskiej przystąpiono do badania fundamentów frontowej ściany gmachu. W pierwszych dniach listopada zostały przeniesione do prowizorycznego pomieszczenia szczątki króla Aleksandra Jagiellończyka i dwu żon Zygmunta Augusta — Elżbiety i Barbary, zanim zostaną złożone w przygotowanym obecnie mauzoleum pod kaplicą św. Kazimierza. Jednocześnie odbywa się oczyszczanie krypt, odnalezionych w czasie robót, na pierwszem zaś miejscu przestronnej krypty kapitulnej, znajdującej się pod prezbiterjum i chórem kanonicznym.

Założenie Katolickiego Związku Polek w archidiecezji wileńskiej.

(KAP) Przy szybkim rozwoju Akcji Katolickiej zaszła potrzeba zorganizowania pod jej sztandarami zastępów polskich kobiet katolickich, aby w pierwszym rzędzie kierowniczki ognisk domowych wykształcić w duchu katolickim, a przez nie oddziaływać na młode pokolenia. W tym celu w wielu parafjach archidiecezji wileńskiej powstały organizacje kobiece pod nazwą „Katolickie Stowarzyszenia Polek". Centralą ich archidiecezjalną jest Katolicki Związek Polek w Wilnie. W dniu 29 listopada b. roku odbędzie się w Wilnie pierwszy zjazd delegowanych wszystkich Katolickich Stowarzyszeń Polek, który będzie miał za zadanie wybranie zarządu Związku, uchwalenie budżetu i programu pracy na rok bieżący, a oprócz tego omówienie wspólne spraw związanych z pracą organizacyjno-oświatową. Dnia 30 zaś listopada projektuje się jednodniowy kurs dla delegatek, celem przygotowania ich do pracy w Katolickiem Stowarzyszeniu Polek.

Włocławek będzie miał wodociągi

Na posiedzeniu rady miejskiej Włocławka zakomunikowano, że wstępna umowa o budowę kanalizacji i wodociągów została przyjęta przez konsorcjum amerykańskie, zmniejszając kwotę gwarancyjną o 200.000 złotych.

Dziwny gość

Może jeszcze dziś, a może jutro, lub pojutrze, ktoś zapuka do Waszych drzwi. Otwierajcie! Jakiś pan! Jest ubrany porządnie... — Nie, to stanowczo nie żebrak. To ktoś z inteligencji. Prosicie do pokoju uprzejmie, nawet serdecznie, bo to przyszedł ofiarny, godny uznania honorowy kwestarz.

Pyta, czy nie potrzebujecie jakiegoś robotnika, może służącą? W tej chwili przypominacie sobie, że w kredensie odpada ściana, a pokój dziecięcy możnaby odmalować. Ktoś przypomina, że ogródek nie jest jeszcze skopany. Prosicie więc robotnika na dwa dni i stolarza lub malarza na kilka godzin.

Pan pyta jeszcze o żywność o obiady dla biednych, małych, głodnych dzieci.

Zastanawiacie się — obiad to można dać, ale z żywnością trudniej.

Pan się uśmiecha i mówi, że w takim razie może w przyszłym miesiącu. W końcu pan kwestarz pokazuje kwitki, takie różowe, żółte i szare nadrukowane, z ładną pieczątką papierki.

Pan mówi, że jest bardzo, bardzo dużo biednych, bezdomnych i zmarzniętych ludzi. Że trzeba im koniecznie pomóc bo w zimie będą mrzeć z głodu. Nie trzeba dać dużo, wszyscy teraz nie wiele mamy, ale choćby jeden taki kwitek. — Są po 3.— zł, po 2.— zł, po złotówce i nawet po 50 groszy. Ile kto może!

Wyciągacie może nawet ostatnie grosze! Dajecie z uśmiechem, bo to przecież dla takich strasznie nieszczęśliwych.

Kwestarz mówi — Bóg zapłać!!

Żegnacie się serdecznie jak ze starym, dobrym przyjacielem. Złączyło was ogniwo miłości bliźniego.

Jutro wielki koncert symfoniczny w Teatrze Wielkim

Jak już donosiliśmy, odbędzie się jutro, w środę, dnia 25 listopada, IV-ty wielki koncert symfoniczny Orkiestry stol. miasta Poznania. — Przy pulpicie kapelmistrzowskim stanie świetny dyrygent prof. Grzegorz Fitelberg, który zapozna nas z dwoma utworami dotąd w Poznaniu nie wykonanemi, a mianowicie: Corelliego „Concerto Grosso" i Honeggera „Pacific". Szczególnie ostatni utwór wzbudził wielkie zainteresowanie naszych stałych bywalców koncertów symfonicznych.

Jako solistę usłyszymy dyrektora państwowego konserwatorjum muzycznego p. Zdzisława Jahnke'go, znakomitego skrzypka, który w znanej swej świetnej interpretacji wykona koncerty Bacha E-Dur i Mozarta A-Dur z towarzyszeniem orkiestry. — Bilety do nabycia u p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, tel. 5638.

Zwłoki poległych w Mandżurji żołnierzy japońskich przewożono dotychczas do Japonji i tam im sprawiano pogrzeb. Fotografja nasza przedstawia właśnie taki uroczysty pogrzeb.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Walka z kryzysem rolnym

W sali 17 Collegium Minus mówił wczoraj n. t. kryzysu rolnictwa dyrektor departamentu ekonomicznego ministerstwa rolnictwa, p. dr. Adam Rose. Zapowiedź referatu zgromadziła licznych przedstawicieli ziemiaństwa, organizacyj rolniczych, przemysłu, handlu, finansów, prasy i t. d. Prelekcję p. dyr. Rosego uważano nie za wyraz jego osobistych tylko poglądów na kryzys rolnictwa polskiego i możliwości jego przyzwyciężenia, ale jako wykładnik oficjalnej polityki min. rolnictwa.

Prelegent rozpoczął od scharakteryzowania międzynarodowej sytuacji rolnictwa, stawiając diagnozę, że choroba tkwi w niskich cenach ziemiopłodów i niewspółmierności poziomu cen artykułów rolnych i przemysłowych. Państwa zamożniejsze w kapitały przetrzymują ten kryzys bez większego uszczerbku dla swojego majątku narodowego, natomiast organizmy państwowe niezasobne w kredyty naruszają poważnie substancję majątkową. Do tej drugiej kategorji należy właśnie Polska.

Walkę w kierunku zmożenia przesilenia rolniczego w Polsce podjęto w dwóch kierunkach: 1) uzyskania ceny rentującej wytwórczość warsztatów rolniczych, 2) zdobycia odpowiednich kredytów na skonwertowanie krótkoterminowych zobowiązań rolników na średnio- i długo-terminowe. Co do pierwszego punktu, urzeczywistnienie jego zależy przedewszystkiem od charakteru danego obszaru produkującego ziemiopłody: czy jest on deficytowym, a więc potrzebującym importu ziemiopłodów, czy też posiada nadwyżkę eksportową. Gdy zachodzi to ostatnie, dany obszar produkcyjny wchodzi w orbitę stosunków międzynarodowych i cena kształtuje się w zależności od konjunktur światowych. W tym wypadku niepodobna oddziaływać na poprawę cen taryfami celnemi. Państwu pozostają w takich razach trzy środki, mianowicie: premjowanie wywozu, podjęcie skupu nadwyżki, przekraczającej możliwości chłonne rynku wewnętrznego, czyli akcja interwencyjnia — wreszcie powołanie do życia odpowiedniego aparatu eksportowego.

Decydujący wpływ na kształtowanie się cen odegra jednak zawsze rynek światowy, jak tego obecnie jesteśmy świadkami.

W dalszym ciągu omówił referent kształtowanie się cen artykułów hodowlanych, przypisując ostatnią baissę na rynku nierogacizny i trzody hodowlanej haussie cen zboża, co skłania rolników do masowego wyzbywania się inwentarza, aby korzystniej spieniężać zboża pastewne, pasze itd.

Za decydujące w rozwiązaniu problemu kryzysu rolniczego w kraju poczytuje p. dr. Rose przystąpienie do konwersji krótkoterminowych kredytów, które ciążą na rolnictwie sumą 1 miljarda złotych. Jedną z dróg mogących przyczynić się do uzdrowienia rólniczego rynku kredytowego stanowi dobrowolna parcelacja. Akcję tę utrudniają przepisy o obrocie ziemią; jednak już w najbliższym czasie doczekają się one nowelizacji. Do likwidacji krótkoterminowych zobowiązań rolnictwa może się przyczynić konwersja tychże na listy zastawne.

Kardynalnem wszakże niedomaganiem polskiego rolnictwa jest to, że w ciągu 13 lat nie potrafiło skrystalizować zasad polityki rolnej. Dawno już wytworzyły swoją doktrynę polityczną szeregi robotnicze, koła przemysłowe i t. d., brak jedynie doktryny polityki rolnej, która obchodzi interesy 70 proc. ludności państwa. Prelegent wyraził przekonanie, że kryzys obecny pobudzi rolnictwo do ostatecznego sprecyzowania swoich zasad, a tem samem dopomoże się mu do wyjścia na lepszą drogę.

Krótkie informacje gospodarcze

— Komisja finansowa Izby Francuskiej przyjęła projekt ustawy, zgodnie z którą stawki celne na import surowców określone zostały na 2 proc., półfabrykatów na 6 proc., na fabrykaty i wszelki luksus na 12.24 i 36 proc.

— Na rynku londyńskim nastąpiła dalsza gwałtowna zniżka ce nmiedzi. Ostatnio notowano miedź w tranzakcjach kasowych 33,3/16 Ł., czyli o 5 funtów niżej, aniżeli na początku tygodnia.

— W Berlinie rozpoczęły się rokowania w sprawie zmiany niemiecko-szwajcarskiego traktatu handlowego.

Konjunktury

Pieniądz i papiery wartościowe

Giełdy światowe wykazywały w tygodniu ubiegłym tendencję słabą. Wpłynęły na to w pierwszym rzędzie: niekorzystna ocena podróży ministra Grandi'ego do Waszyngtonu i ostre walki chińsko-japońskie w Mandżurji, a pozatem duży spadek cen metali, bawełny i zbóż na rynkach międzynarodowych. Uchwalenie przez parlament angielski ustawy antidumpingowej odbiło się na notowaniach giełdowych również niepomyślnie. Sfery gospodarcze Ameryki i Europy przewidują w związku z wprowadzeniem ceł w Anglji dalsze pogłębienie kryzysu światowego, a z drugiej strony londyńskie sfery bankowe obawiają się zarządzeń odwetowych państw poszkodowanych.

Giełda nowojorska miała w okresie sprawozdawczym, poza przejściowem lekkiem wzmocnieniem notowań, usposobienie słabe. Kursy pożyczek polskich miały tendencję niejednolitą. Rynek londyński wykazał dość duży spadek kursów akcyj i papierów lokacyjnych. Wzmocniły się tylko obligacje japońskie. Obroty na giełdzie paryskiej znacznie się zmniejszyły, ponieważ zarówno spekulacja, jakoteż publiczność wstrzymywały się od zawierania większych tranzakcyj. Notowania były przeważnie słabsze. Również Amsterdam nie wykazywał ożywienia, większość papierów uległa zniżce. Na giełdzie wiedeńskiej obroty jeszcze bardziej się skurczyły. Interesowano się przejściowo w dość dużym stopniu akcjami A. E. G. i Siemensa, które dzięki temu osiągnęły pewne zyski kursowe.

Okres sprawozdawczy nie przyniósł ożywienia na giełdzie warszawskiej. Obroty były małe tendencja utrzymana. Giełda wykazywała natomiast w dalszym ciągu znaczne zainteresowanie dla pożyczek państwowych i niektórych gatunków listów zastawnych. Notowano (pierwsza cyfra z 14., druga z 21. b. m.): papiery procentowe: 3 proc. Poż. Budowlana 33.00—31.25, 4 proc. Pożyczka Inwestycyjna 78.75, serje tej pożyczki 83.50, 4 proc. Poż. Dolarowa 42.75—42.25, 5 proc. Poż. Konwers. 41.50—41.75, 10 proc. Poż. Kolej. 103.00—104.50, 5 proc. Poż. Kolej. 36.—, 7 proc. Poż. Stabil. 60.00—57.75, 4 i pół proc. L. Z. Ziemskie 43.25—43.25, 5 proc. T. K. m. Warszawy 52.50—51.30, 8 proc. T. K. m. Warszawy 66.50—65.75. Akcje: Bank Polski 110, Bank Handlowy 85, Lilpop 12½—11¾, Sole potasowe 83, Modrzejów 4, Starachowice 6, Haberbusch 53.00.

Obroty na warszawskiej giełdzie dewiz nie przekraczały 250—300 tys. dolarów dziennie. Gros zapotrzebowania przypadało na dewizy Nowy Jork, Paryż i Zurych. Cały przydział uskuteczniał prawie wyłącznie Bank Polski.

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	14. 11.	17. 11.	18. 11.	19. 11.	20. 11.	21. 11.
Pszenica						
Warszawa	27.75	26.75	—	28.50	28.50	—
Poznań	25.50	25.50	25.25	25.50	26.00	26.25
Lwów	—	—	25.00	—	—	—
Lublin	—	—	25.50	—	—	—
Żyto						
Warszawa	27.25	27.40	—	27.50	27.50	—
Poznań	25.00	25.00	25.70	26.00	26.50	27.25
Lwów	—	—	25.00	—	—	—
Lublin	—	—	25.00	—	—	—
Jęczmień						
Warszawa	25.50	25.50	—	25.50	25.50	—
Poznań	24.75	24.75	24.75	24.75	25.00	25.00
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	—	—	23.00	—	—	—
Owies						
Warszawa	24.75	24.50	—	24.50	24.25	—
Poznań	24.75	24.75	25.00	25.00	25.25	—
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	—	—	24.25	—	—	—

Spadek cen zbóż, szczególnie pszenicy, rozwijał się na rynkach amerykańskich do 16 bm. włącznie, aczkolwiek tempo spadku, od 12-go poczynając, znacznie osłabło. Tendencji zniżkowej sprzyjały wiadomości o lepszych — o 26 milj. buszli — zbiorach pszenicy w Kanadzie w stosunku do pierwotnych obliczeń oraz informacje dzienników o pokonaniu trudności transportu zbóż przez Rosję. Dnia 17 bm. nastąpiła silna, bo 2 centy na buszlu, zwyżka, na skutek wiadomości o nikłych zapasach w Argentynie i Australji oraz o mrozach w Argentynie i Kanadzie. Jednakowoż faktycznym czynnikiem haussy była zawodowa spekulacja, która dokonała znaczniejszych tranzakcyj. Następne dni nie wyjaśniły tendenji rozwojowej, chociaż ceny zostały utrzymane.

Popyt na zboże w Europie jest obecnie słaby, niektóre porty, w szczególności angielskie, są przeładowane. Zapasy pszenicy w Anglji wzrosły do 750.000 tonn. W okresie sprawozdawczym Anglja zakupiła pewne ilości pszenicy australijskiej z nowych zbiorów. W ostatnich dniach nacisk Australji na Europę zmalał, ponieważ Daleki Wschód, na skutek poprawy cen srebra, jest w stanie czynić zakupy. Australja sprzedała do Azji sześć ładunków okrętowych pszenicy. Belgja i Holandja zakupywały niemal wyłącznie pszenicę naddunajską i nieco argentyjskiej. Na rynku duńskim w miarę przystosowania się handlu zbożowego do obecnej sytuacji walutowej wzmaga się popyt na zboża. Podaż pszenicy niemieckiej zmalała znacznie. Pszenicy rosyjskiej nie oferowano przez jakiś czas zupełnie, ostatnio zaś żądano za nią wyższe ceny. Napływ ofert na towar rumuński bardzo słaby. Notowania żyta i pszenicy w Szwecji ustalone w umowie z młynami uległy zwyżce. Podobną tendencję daje się zaobserwować również dla pozostałych zbóż, których poziom cen wzrósł o ca 1 kor. za kwintal. Pod wpływem konjunktury światowej norweski monopol zbożowy ustalił nowe ceny na zboża, które są wyższe w stosunku do poprzednio obowiązujących o 1 — 1.50 koron. Pewien wpływ na zwyżkę cen wywarło także zachwianie się waluty norweskiej, opartej na funcie. Giełda praska pod wpływem tendencyj giełd światowych notuje zwyżkę cen. Pszenica krajowa zyskała na cenie stosunkowo niewiele, większe zmiany wykazuje natomiast towar zagraniczny. Jęczmień wskutek możliwości ograniczenia zbytu do Anglji ma słabszy popyt. Notowania giełdy wiedeńskiej wykazują tendencję mocną, na co wpłynęły zarządzenia dewizowe, utrudniające import zbóż przy niedostatecznej podaży towaru krajowego. Dla pszenicy tendencja mocna. Gatunki węgierskie, które znacznie zwyżkowały, nie znajdują większego popytu. Duże jest zainteresowanie dla jęczmienia browarnego. — Giełda berlińska znajduje się pod wrażeniem nowych zarządzeń w celu przyjścia z pomocą Prusom Wschodnim. Zarządzenia te, udzielając moratorjum rolnikom na wschodzie, dotknęły silnie przemysł i handel niemiecki, a także rolników innych prowincyj. Dzienniki nazywają te zarządzenia wschodnią katastrofą (Nicht Osthilfe sondern Ostkatastraphe!").

Na rynkach krajowych odbywa się stopniowy wzrost cen.

Masło

Sytuacja na zagranicznych rynkach zbytu jest niewyjaśniona i stąd notowania wykazują tendencję zniżkową. Francja, jak wiadomo, wprowadziła zasadę kontyngentowania przywozu masła; kontyngent do końca b. r. został już wyczerpany. Belgja i Szwajcarja noszą się z zamiarem podwyższenia cła przywozowego. Niemcy zredukowały przywóz masła o przeszło 26 proc. w stosunku do roku ub. W Anglji prowadzi się obecnie b. żywą i skuteczną propagandę („buy british" = kupuj towary brytyjskiego pochodzenia) za konsumcję własnych wyrobów, m. in. również masła kolonjalnego. Wobec obecnie przeważających nastrojów protekcjonistycznych ta akcja ma zapewnione powodzenie. Nastroje zniżkowe były ostatnio podsycane przez dalszy spadek kursu walut duńskiej i szwedzkiej.

Tendencja zniżkowa znalazła wyraz w obniżeniu notowań berlińskich z dnia 21. b. m. o 4 Rm. na I i II gat., wobec czego notowanie sobotnie wynosiło 110, 100 i 90 Rm.

Na rynku krajowym wskutek zmniejszonej dostawy, tendencja wykazuje lekkie wzmocnienie. Jednakże słaby popyt i zniżkowe usposobienie na rynkach zagranicznych przeciwdziałają narazie zdecydowanej zwyżce cen.

Jaja

Sytuacja na zagranicznych rynkach zbytu była pod koniec tygodnia sprawozdawczego spokojna, jednak wskutek spadku produkcji przeważała tendencja zwyżkowa, zwłaszcza na jaja świeże. Podaż jaj konserwowanych jest nadal znaczna i hamuje podnoszenie się cen. Uwzględniając ostatni spadek temperatury można oczekiwać w najbliższym czasie zwyżki, która już się uwydatnia na rynku krajowym. Zwyżkowały zwłaszcza jaja wybrane, świeże, większe, silnie poszukiwane przez eksporterów zagranicznych. W tygodniu sprawozdawczym otrzymywano za 1 skrzynię jaj świeżych standardowych 23—24 dol.

Bydło i mięso

Notowania bydła rogatego w dalszym ciągu zniżkowały, w Poznaniu spadły o 2—4 zł na 100 kg na niektóre gatunki. Trzoda chlewna zwyżkowała w Warszawie o 5 zł, natomiast na targowicach prowincjonalnych nadal przeważa tendencja zniżkowa. Notowania targowicy poznańskiej w tygodniu sprawozdawczym obniżyły się dla trzody chlewnej o dalsze 8—10 zł na 100 kg i są obecnie o ca 35% niższe od zeszłorocznych notowań jesiennych. Ta katastrofalna deruta cen żywca ma przyczynę w ograniczeniach przywozowych szeregu krajów (Austrja, Czechosłowacja, Francja, Włochy) oraz w baissie panującej od szeregu miesięcy na londyńskiej giełdzie bekonów. Poza tem ponadsezonową podaż żywca spowodował mniejszy zbiór pasz i obawa nieprzezimowania ziemniaków.

Skóry

Zbyt skór garbowanych utrzymuje się na dość niskim poziomie, przyczem tendencja na poszczególne gatunki skóry jest nieco słabsza. Ceny skór surowych byłęcych i cielęcych obniżyły się nieco a skór końskich utrzymują się na niezmienionym poziomie. Tendencja cen eksportowych polskich skór surowych jest zniżkowa, m. in. wskutek dumpingu sowieckiego który w ostatnich czasach przybrał formę wymiany towarowej. Rosja Sowiecka bowiem nie sprzedaje obecnie przeważnie swego towaru za gotówkę, lecz przeprowadza transakcje wymienne, dając surowiec skórzany za skóry gotowe oraz obuwie.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Produkcja kwasu octowego wymaga koncesji.** Wyrób kwasu octowego zaliczony został do przemysłów koncesjonowanych. Na prowadzenie firmy niezbędne jest uzyskanie zezwolenia ministra skarbu.

(k) **O należytą ocenę polskiego bekonu w Londynie.** Z ramienia Polskiego Związku Bekonowego udała się do Londynu delegacja, złożona z wybitnych przedstawicieli przemysłu bekonowego. Delegacja ma na celu zbadanie na miejscu stanu obecnego rynku angielskiego w związku z ostatniem znacznem załamaniem się cen bekonów oraz przeprowadzenie z odbiorcami rokowań co do usunięcia wydatnej różnicy, zachodzącej obecnie pomiędzy cenami towaru polskiego a towarem dostarczanym przez Danję. Rokowania delegacji mają tem większe widoki powodzenia że popyt na bekon polski w Londynie wzrasta. Kupcy nauczyli się już cenić odpowiednio nasz towar i wszystkie transporty są zakupywane. Od dłuższego już czasu nie było wypadku, aby bekony polskie nie zostały wyprzedane aż do ostatniego centnara.

(k) **Postulaty Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów w sprawie ochrony wierzyciela.** W memorjale, przedłożonym premjerowi rządu, Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów wysunął następujące postulaty w sprawie ochrony wierzyciela. 1. przeprowadzenie nowelizacji rozporządzeń o zapobieganiu upałościom. — 2. usprawnienie egzekucyj w b. zaborze rosyjskim przez urządzenie hal licytacyjnych, wyznaczenie licytacji na prowincji i w dnie targowe, oraz zobowiązanie komorników do odpowiadania na piśmienne zapytania wierzycieli w sprawie przebiegu egzekucji — 3. porozumienie się ze wszystkiemi instancjami sądowemi w celu jak największego przyśpieszenia wszystkich czynności urzędowych, zwłaszcza egzekucyjnych w sprawach handlowych, — 4. stworzenie warunków, umożliwiających szerszej publiczności branie udziału w licytacjach.

Z ZAGRANICY

(z) **Dokoła konferencji w sprawie srebra.** Sir Robert Horne, wybitny polityk angielski, wysunął ostatnio myśl zwołania konferencji międzynarodowej w sprawie ewentualnego przyjęcia srebra jako podstawy walutowej. Projekt ten był w Anglji szeroko i naogół życzliwie dyskutowany. Natomiast we Francji a zwłaszcza w Ameryce, opinja kół gospodarczych i finansowych wypowiada się bardzo nieprzychylnie o tych pomysłach, które wprowadzają tylko nowe zamieszanie do spraw walutowych, i tak już dostatecznie wytrąconych z równowagi.

(z) **Ciężka sytuacja przemysłu Niemiec Zachodnich.** Położenie ciężkiego przemysłu na zachodzie Niemiec pogarsza się z dnia na dzień. Dotychczas przemysł ten trzymał się zamówieniami sowieckiemi, obecnie zaś po cofnięciu tych zamówień położenie jest beznadziejne. Niemieckie min. komunikacji stara się przyjść mu z pomocą i zamówiło na rok 1932 sto nowych lokomotyw, lecz fakt ten nie wiele zmieni sytuacji. Krążą tu pogłoski, że rząd Rzeszy zamierza udzielić trustowi żelaznemu „Vereinigte Stahlwerke" w zagłębiu Ruhry subwencji w kwocie 500 miljonów marek. Pogłoski te ukazały się również w prasie i nie były dotychczas ani przez rząd, ani przez „Vereinigte Stahlwerke" demontowane.

(z) **Trudności finansowe banków w Stanach Zjednoczonych.** W październiku zawiesiło działalność 512 banków, rozporządzających ogółem wkładami i depozytami w wysokości 560 milj. dolarów. Liczby te są rekordowe dla stosunków bankowych w Stanach Zjedn. W okresie 10 miesięcy r. b. zamknęły swe okienka kasowe 1 753 banki, rozporządzające ogółem depozytami i wkładami w wysokości 1 462 miljonów dolarów, co stanowi 4 proc. ogólnej sumy depozytów i wkładów w bankach Stanów Zjedn. Z ostatniej liczby banków, które zawiesiły wypłaty, 220 banków zostanie w najbliższym czasie z powrotem otwartych. Dopiero w ostatnich dniach sytuacja bankowa uległa poprawie, co wiąże się z poprawą cen na rynkach zbożowych i ożywieniem działalności giełd.

Apel do obywateli miasta Poznania

Około 4 000 dzieci głoduje lub niedojada — Szybka pomoc konieczna!

Bezrobocie szerzące się od kilku lat z zastraszającą siłą, w roku bieżącym przybrało charakter ogólnej klęski społecznej. Tysiące ludzi cierpi nie biedę, ale skrajną nędzę, bez nadziei lepszego jutra. Brak tym nędzarzom wszystkiego. Nietylko spokojnego i ciepłego kąta, gdzieby złożyć mogli do snu utrudzoną głowę, ale i chleba, tego chleba, o który codzień się modlimy, a którego posiadania tak często nie doceniamy. My, co mamy ów chleb powszedni codziennie, nie możemy rozumieć jak bardzo łakną pożywienia te 5 500 rodzin biednych i bezrobotnych w samem tylko mieście Poznaniu 5 500 rodzin to około 20 000 ludzi głodnych. A wśród nich, 4 000 dzieci.

Pamiętajmy, że dzieci, to przyszłość narodu, że głód najgorszy doradca zniszczy te ledwie do życia powołane istnienia, lub utworzy z nich niebezpieczny w przyszłości dla państwa,n arodu i Kościoła element. Siłą więc rzeczy szybka pomoc głodującym dzieciom wysuwa się wśród ogólnej kwestji bezrobocia na plan pierwszy Miejmy litość nad dziećmi, których biedne ciałka drżą z zimna i głodu, nieśmy pomoc w niedoli, uciszmy głód wyniszczający organizm i czyniący go bardziej podatnym na niszczycielskie choroby.

W sposób bardzo prosty, a jakże wzniosły i szlachetny możemy nakarmić rzesze biednych dzieci, a tem samem ulgę przynieść cierpiącym. Gdyby każda rodzina, mniej lub więcej zamożna, zechciała łaskawie przyjąć jedno lub dwoje z głodujących dzieci na obiady,' już wypełniłaby przykazanie Boże „głodnych nakarmić" i otarłaby łzy z oczu biednych i głodnych dzieci. Nie wątpimy, że serca obywateli naszego grodu wzruszy żałosna skarga dzieci — wołających daremnie chleba.

Mamy nadzieję, że w szlachetnej trosce o dzieci liczni Obywatele ochotnie przyjmować będą dzieci na obiady, a gotowość przyjęcia zechcą łaskawie zadeklarować kwestarzom, obchodzącym z ramienia Komitetów Parafjalnych poszczególne domy, lub podadzą swe adresy w Centralnem biurze P. O. „Caritas", Nowy Rynek 13. Kto zaś ze względów osobistych nie może przyjąć dziecka w dom, niechaj pospieszy z datkiem pieniężnym na powyższy cel. Wszyscy zjednoczmy swe siły i dobre chęci we wspólnej pracy, łatwiej bowiem dzieci dożywiać i niemi się opiekować, niż budować w przyszłości dla młodzieży przez nas zaniedbanej szpitale, schroniska i — więzienia.

Powszechna misja miasta Poznania

Parafjalna misja młodzieży męskiej

Piąta serja Powszechnej Misji cieszyła się podobną frekwencją jak poprzednie serje. Uwzględniając pokaźną liczbę męskiej młodzieży, która uczęszcza do szkół średnich i wyższych, uwzględniając dalej zastępy naszej młodzieży powołanych do służby wojskowej, należy stwierdzić z żywem zadowoleniem, że młodzież męska stanęła gremjalnie do apelu podobnie jak ich rodzice i siostry. Nauki odbywały się rano o godzinie, którą ks. ks. misjonarze ustalili w porozumieniu z młodzieńcami, — oraz wieczorami po 2 nauki.

W niedzielę, odbyła się uroczysta msza św. dla młodzieńców podczas której młodzież zorganizowana stanęła pod sztandarem.

W poniedziałek liczni spowiednicy z Poznania i prowincji słuchali spowiedzi św. do późnego wieczora.

Misję młodzieży męskiej zakończyła jeneralna komunja św. we wtorek rano.

Misja św. dla szkół wydziałowych i średnich

Szkół wydziałowych i średnich mamy w Poznaniu 25. Uczęszcza do nich około 15 000 naszej młodzieży. Na misję św. podąża nasza młodzież w tych szkołach się kształcąca do 14 kościołów względnie kaplic od dziś, 24 b. m. do piątku, 27 b. m. Nauki przedpołudniem i popołudniu.

W środę wyspowiadają się młodsze oddziały, w czwartek starsze.

Komunja św. jeneralna będzie w piątek, 27 b. m.

Misja św. dla parafjan z wykształceniem wyższem

W programach Powszechnej Misji, rozdawanych przed naszemi kościołami czytamy, że 7-ma serja przeznaczona dla parafjan z wykształceniem wyższem. Dlaczego ta serja?

W Poznaniu mamy kilka tysięcy parafjan, którzy zaznali wykształcenia wyższego nietylko w gimnazjum ale i na wyższych uczelniach. Wielka liczba tych naszych parafjan należy do Sodalicyj; w łonie sodalicyj odprawiają corocznie rekolekcje trzydniowe. W rekolekcjach tych rozważają te same prawdy Boże, które podaje się parafjanom z wykształceniem zwykłem. Oczywiście, że kaznodzieja, mówiący do ludzi z wyższem wykształceniem, porusza sprawy naukowe, oświetlające prawdy Boże. Takie oświetlanie prawd Bożych naukowemi dociekaniami przyczynia się do większego zrozumienia prawd wiecznych przez umysły wykształcone. Słusznem więc i sprawiedliwem, że podczas Powszechnej Misji Poznania urządzono 2 serje misji św. dla parafjan z wykształceniem wyższem: 1) w kościele św. Marcina dla pań, 2) u Fary dla panów.

Obie te serje przeznaczone nietylko dla sodalisek i sodalisów, ale dla szerokiego grona pań i panów z wykształceniem wyższem.

Nabożeństwa i nauki misyjne odbywać się będą tylko wieczorami, o godz. 8 od dziś, wtorku, 24 do soboty, 28 bm. Komunja św. w niedzielę, 29 b. m.

Niechże więc parafjanki i parafjanie poznańscy skorzystają z tej serji, którą proboszczowie poznańscy zarządzili dla zadośćuczynienia potrzebom ich duszy i serca.

Misję dawać będzie dla pań Jezuita, dla panów Dominikanin.

Misja dla akademiczek i akademików

W kościele O. O. Jezuitów odbędzie się misja św. dla akademików, słuchaczów W. S. H., szkoły budowy maszyn, szkoły budowlanej, sztuki zdobniczej, ogrodnictwa i liceum handlowego. Od wtorku, 24 do soboty 28 b. m. wieczorem o godz. 8. Zaś w kaplicy sodalicyjnej OO. Jezuitów w tym samym terminie dla akademiczek, słuchaczek W. S. H., sztuki zdobniczej i ogrodnictwa.

Komunja św. jeneralna w niedzielę, 29 b. m. w kościele OO. Jezuitów o godzinie 8.

Na 10-lecie pontyfikatu Ojca św. Piusa XI

(KAP.) Pismem z 12 listopada rb. zatwierdził J. Em. ks. kardynał Prymas Hlond projekt Archidiecezjalnej Ligi Katolickiej Gniezno-Poznań w sprawie urządzenia 14 lutego 1932 r. uroczystego święta papieskiego ze szczególnem podkreśleniem pierwszego 10-lecia pontyfikatu Ojca świętego.

Z racji powyższej rocznicy podjął sekretarjat generalny Ligi Katolickiej wydawnictwo życiorysu Jego Świątobliwości, oraz portretu kolorowego.

Wydawnictwa te zamawiać można w sekretarjacie generalnym Archidiecezjalnej Ligi Katolickiej w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 22.

Swięto patrona krawiectwa

Krawiectwo poznańskie obchodziło w niedzielę tradycyjną uroczystość ku czci swego patrona św. Homobona

O godz. 9 wzięły Cech Krawiecki ze sztandarem, Towarzystwo Cechowej Czeladzi Krawieckiej oraz Wydział Czeladzi Krawieckiej udział w mszy św., którą na intencję patrona odprawiono w Kolegjacie Farnej.

Wolny Cech Krawiecki zebrał się następnie o godz. 10 w salce cechowej przy ul. Romana Szymańskiego 10, gdzie odbyło się wspólne śniadanie oraz pogawędka na temat spraw organizacyjnych i zawodowych. Przed śniadaniem powitał obecnych starszy cechu p. Drabętowicz, przedstawiając zarazem w krótkim zarysie żywot patrona św. Homobona. Tematem dalszej dyskusji, było trudne położenie krawiectwa itd.

Również uczciło swego patrona w sali p. Jarockiej Towarzystwo Cechowej Czeladzi Krawieckiej. (in)

Z życia towarzystw

Z Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu. W dniu wczorajszym odbyło się w sali Domu Rzemieślniczego zwykłe, plenarne zebranie Towarzystwa, przy udziale blisko 200 członków. Obrady zagaił prezes p. Jan Zabłocki, wspominając zgon jednego z członków, którego pamięć uczczono przez powstanie z miejsc. Po odczytaniu przez sekretarza p. Niewiadę protokółu z ostatniego zebrania, przystąpiono do zapowiedzianych referatów. Pierwszy referat wygłosił red. p. Herniczek, którego uproszono w ostatniej chwili, kiedy zaszła obawa, że właściwy prelegent p. poseł Piestrzyński zapowiedziany już w gazetach, z powodu niedomagania na zdrowiu nie przybędzie. Tymczasem przybyli jeden i drugi.

P. red. Herniczek mówił na temat: „O zdrowie moralne narodu" w którym to referacie przedstawił Szan. mówca w barwnych słowach ze zwykłą mu swadą i uczuciowością chorobę nurtującą w dobie powojennej we wszystkich niemal narodach świata i dopatrując się wyjścia z obecnej sytuacji przez poszanowanie prawa, etyki i moralności. Bezbożnictwo, omijanie prawa i rozsądku, zatruwają dusze jednostek i całych społeczeństw. Oto główna treść ciekawego referatu.

Drugi referat wygłosił p. poseł R Piestrzyński na zapowiedziany temat: „Liga wobec kryzysu gospodarczego w świecie". Prelegent omówił działalność Ligi odnośnie kryzysu światowego i zatarg na Dalekim Wschodzie. Jeden i drugi referat został przez obecnych wysłuchany z uwagą, jaką rzadko gdzie spotkać można na liczniejszych zebraniach, a długotrwała istna burza oklasków, była dowodem gorącego przyjęcia przez audytorjum.

Po przyjęciu kilku kandydatów przystąpiono do komunikatów zarządu. Sekretarz Towarzystwa referował sprawę gwiazdki dla dzieci, do czego wybrano osobną komisję, dalej o zebraniach wydziałów rzemieślniczych, a wiceprezes p. Adam Piotrowski referował o odbyć się mającej w niedzielę 25 bm. rocznicy Towarzystwa z nader bogatym programem w sali Ogrodu Zoologicznego.

Również poruszono sprawę ostatniego „Sejmiku" rzemiosła. Odczytano m. i. dosłownie „sprawozdanie" jednego z poznańskich pism sanacyjnych z tego „sejmiku". Na sali stwierdzono przez podniesienie rąk liczbę 50 członków Towarzystwa, którzy w tym „sejmiku" brali osobiście udział Byli więc naocznymi, wiarogodnymi świadkami przebiegu obrad. Można sobie, wyobrazić, jak przyjęto to prawdomówne „sprawozdanie" owego pisma. Salwy śmiechu i oburzenia towarzyszyły jego odczytywaniu. „Sprawozdanie" to jeżyło się poprostu od kłamstw. Rzeczy takie najlepiej przygwoździć na miejscu. W dyskusji, jaka się wywiązała, przemawiali m i. pp. Czaplicki, Piotrowski, Zabłocki, Dąbrowski, St. Maliński, Kwiatkowski i wielu innych. Około godz 10½ solwował prezes bogate w treść obrady. (in)

Zapisz się na członka wspierającego T. C. L., roczna składka 12 zł, kwartalna 3 zł.

SPORT

Gry sportowe

Koszykówka: „Warta" II i „Sokół" I Jeżyce 56:12 (26:6). Zwycięzcy górowali nad przeciwnikiem strzałowo i grą kombinacyjną.

Lekka atletyka

Rekord Mikruta w rzucie oszczepem uzyskany na zawodach Belgja — Polska został uznany przez związek belgijski, który prześle niebawem protokół PZLA.

Pięściarstwo

Reprezentacja Włoch pokonała zespół Hanoweru 9:5.

Piłka nożna

Obsada zawodów ligowych w dniu 29 listopada wygląda następująco: „Legja" i „Pogoń" — p. Schneider, „Garbarnia" i „Wisła" — p. Wardęszkiewicz, „Czarni" i „Cracovia" — p. Stronczek, „Ruch" i „Warszawianka" — p. Arczyński.

Projekt reorganizacji mistrzostwa ligi, wysunięty przez „Wartę", spotkał się — jak donosi nasz korespondent — naogół z życzliwem przyjęciem u wszystkich tych działaczy sportowych, którym rozwój piłkarstwa leży na sercu. Zmniejszenie ilości spotkań w sposób proponowany przez „Wartę" dałoby się łatwo przeprowadzić i korzyści stąd płynące byłyby znacznie większe od pewnych, drobnych zresztą niedomagań. W związku z powyższem, kwestja amatorstwa straciłaby wiele na ostrości, gdyż graczy nie przemęczanoby tak podróżami i o urlopy byłoby łatwiej. Na podstawie długoletniego doświadczenia wyrazić jednak należy obawę, czy te wszystkie projekty nie utoną w szufladach, gdyż delegaci klubów ligowych lubią dużo i długo debatować, lecz trudno im powziąć tak radykalne uchwały. A może tym razem będzie inaczej?...

„Beuthen 09" i „Preussen" Zaborze znane drużyny Śląska niemieckiego bawiły na naszym Śląsku. W Lipinach pokonał „Naprzód" — „Beuthen 09" 3:1 (1:0); bramki strzelili Kumor 2 i Kaczmarek 1. — W Wielkich Hajdukach „Ruch" zwyciężył „Preussen" 4:2 (2:0); bramki strzelili Peterek 3 i Loewe 1. (tel. wł. — ek)

Pływanie

Kubicki, który w ub. roku podpisał dwie karty zgłoszeń (dla „Unji" i dla „HCP") i cały sezon 1930 r. startował w „Unji" a bieżący w „HCP" — został ostatecznie przyznany „Unji". Za podpisanie dwóch kart oraz nieprawny start w barwach „HCP" ukarano go trzymiesięczną dyskwalifikacją. (wz)

Różne

Węgierski komitet olimpijski postanowił wziąć udział w igrzyskach olimpijskich w Los Angeles, oraz wysłać drużynę hokejową do Lake Placid zwłaszcza, że ze strony amerykańskiego komitetu przyrzeczono pomoc finansową.

Austrjacki komitet olimpijski postanowił wysłać ekspedycję olimpijską do Lake Placid, składającą się 4 narciarzy, ograniczonej liczby łyżwiarzy, oraz drużyny hokejowej, gdyż ze strony mieszkających w Ameryce Austrjaków zapewniona została pomoc finansowa.

Szwajcarski związek wioślarski pozostawił wolną rękę poszczególnym towarzystwom w sprawie wzięcia udziału w olimpjadzie w Los Angeles, zasadniczo wyrażając na to zgodę. Koszta ekspedycji będą musiały w większości ponieść same towarzystwa, gdyż związek na ten cel wyasygnował jedynie 4.000 franków.

Tennis

Anglja i Szwecja 4:1. Spotkanie odbyło się w halach krytych w Sztokholmie, wykazując świetną formę Oestberga. Techniczne wyniki są następujące: Oestberg (S) i Hughes (A) 6:0, 6:4, 6:4; Perry (A) i Garell (S) 3:6, 6:0, 6:2, 6:4; Hughes i Perry — Garell i Oestberg 12:10, 6:2, 4:6, 3:6, 6:4; Perry i Oestberg 6:3, 4:6, 6:4, 2:6, 6:3; Hughes i Garell 4:6, 1:6, 8:6, 6:4, 7:5.

RADJO

Programy radjofoniczne:

Środa, dnia 25 listopada 1931 r.

Poznań (335 m) godz. **7.15** gazeta poranna; godz. **11.40** przegląd prasy krajowej; godz. **13.00** sygnał czasu; godz **13.05** koncert gramofonowy; godz. **14.00** notowania giełdy; godz. **14.15** komunikaty; godz. **14.30** kwadrans Tow. Ziemianek Wielkopolskich; godz. **16.20** „Miesiąc propagandy Śląska"; godz. **16.30** audycja dla dzieci w wyk. „Wujcia Czesia"; godz. **17.05** „Przegląd prasy polskiej"; godz. **17.20** „Humor"; godz. **17.35** koncert popołudniowy (transm. z Warszawy); godz. **18.50** o współczesnej muzyce; godz. **19.05** radjogawęda żołnierska organizowana przez D. O. K.; godz. **19.45** wiadomości prasowe (tr. z Warszawy); godz. **20.00** świat książek; godz. **20.15** koncert lekkiej muzyki. Wyk.: Orkiestra klubu mandolinistów „Chopin" pod batutą p. O Kroloppa; Orkiestra klubu mandolinistów „Mozart" pod batutą p. W. Napierały, Wanda Krzyżanowska (sopran), Adam Raczkowski art. op. (tenor), prof. Marjan Sauer (akomp.); godz. **22.00** sygnał czasu, „Z nad krawędzi" (wygł. brat Cezary); godzina **22.15** komunikaty sport. i polic.; godzina **22.30** ostatnie wiadomości prasowe (tr. z Warszawy); godz. **22.35** muzyka taneczna z kabaretu „Apollo".

Warszawa (1412 m) godz. **12.15** muzyka z płyt; godz. **13.40** pogadanka rolnicza; godzina **14.00** pogadanka rolnicza; godz. **14.20** pogadanka rolnicza; godz. **14.50** płyty gramofonowe; godz. **15.15** wiadomości harcerskie; godz. **15.20** giełda pieniężna; godz. **15.25** skrzynka pocztowa; godz. **15.50** muzyka z płyt; godz. **16.20** „Droga mleczna"; godz. **16.40** muzyka z płyt; godz. **16.55** lekcja angielskiego; godz. **17.10** odczyt; godz. **17.35** utwory Czajkowskiego; godz. **19.15** „Komunikat rolniczy"; godz. **19.30** płyty gramofonowe; godz. **20.00** feljeton muzyczny: „100-na rocznica przyjazdu Chopina do Paryża; godz. **20.15** koncert popularny orkiestry mandolinistów; godz. **21.05** kwadrans literacki; godz. **21.20** recital skrzypcowy Adili Fachiri; godz. **23.00** muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Koenigswusterhausen (1635 m) 16.30 koncert, 19.30 koncert, 21.45 transmisja ze Stuttgartu; **Daventry** (1554 m) i **Londyn** (261 m) 21.15 koncert symfoniczny; **Motala** (1348 m) i **Sztokholm** (435 m) 20.00 koncert solistów, 21 muzyka lekka i operetkowa; **Kalundborg** (1154 m) 20.00 nowa muzyka operetkowa, 21.15 koncert, 22.30 recital fortepianowy; **Oslo** (1083 m) 20.00 koncert; **Budapeszt** (550 m) 19.45 koncert solistów, 21.40 koncert chóru, 22.30 muzyka cygańska; **Wiedeń** (516 m) 19.35 koncert symfoniczny, 20.45 tańce wiedeńskie, 22.15 muzyka taneczna; **Medjolan** (501 m) 20.45 „La donna Perduta" op. Pietri'ego; **Praga** (486 m) 20.10 muzyka kameralna; **Rzym** (441 m) 21.00 wieczór operowy; **Sottens** (Szwajcarja — 404 m) 20.05 koncert radjoorkiestry.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Dnia 22. listopada b. r. zakończył żywot doczesny, po długich i ciężkich cierpieniach, znoszonych z prawdziwą chrześcijańską pokorą, ś. p.

Jan Zagleniczny

były Minister Handlu i Przemysłu, były Senator Rzeczypospolitej Polskiej, Prezes Rady Naczelnej Polskiego Przemysłu Cukrowniczego, Prezes Związku Zawodowego Cukrowni b. Królestwa Polskiego, Wołynia, Małopolski i Śląska, Wiceprezes Rady Nadzorczej Banku Cukrownictwa, Komandor z Gwiazdą orderu Odrodzenia Polski.

W Zmarłym traci przemysł polski, a zwłaszcza polski przemysł cukrowniczy, swego wielce zasłużonego, niestrudzonego Przywódcę.

W najgłębszym żalu stoimy nad trumną naszego czcigodnego Prezesa, wielkiej miary obywatela i najlepszego przyjaciela, którego szlachetna postać niezatarta pozostanie w naszej wdzięcznej pamięci.

Rada Naczelna Polskiego Przemysłu Cukrowniczego

(—) Józef Żychliński.

dw 1647

W dniu 20 listopada 1931 zmarła w Przyjaźni, po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najlepsza, ukochana matka i ciocia, ś. p.

D-rowa Adamina ze Ziemniewiczów Chłapowska

Złożenie zwłok nastąpi w środę, o godzinie 3,45 do grobowca rodzinnego na cmentarzu farnym przy ul. Bukowskiej w Poznaniu, o czem zawiadamiają Krewnych i Znajomych

zw 12021

w ciężkim smutku pogrążeni

córka i zięć.

Przyjaźń, pow. Kartuzy.

†

Dnia 22 listopada 1931 r., o godz. 21.35, po długiej i ciężkiej chorobie, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojczulek, syn, brat, zięć, szwagier i stryj, ś. p.

Marjan Lewandowski

przeżywszy lat 34. Pogrzeb odbędzie się w środę, 25 b. m., o godz. 3.30 po poł., z kostnicy cmentarza św. marcińskiego w Górczynie, o czem donoszą

w ciężkim smutku pogrążeni

żona z dziećmi i rodzina.

Poznań, ul. Ogrodowa 10. zw 12 019

†

W niedzielę, 22. XI. 1931 r., o godz. 5.45 rano, zasnęła w Bogu, po długich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa siostra, szwagierka i ciocia, ś. p.

Stanisława Maśkiewiczówna

przeżywszy lat 71. Pogrzeb odbędzie się w środę, 25 b. m., o godz. 3 po poł., z domu żałoby, Wielkie Garbary 29.

W ciężkim smutku nieutuleni

dw 1 651 **siostra i rodzina.**

Zakład Pogrzebowy „Ceremonja!" Towarowa 25 tel 3180

Pewna lokata kapitału!

Korzystnie do nabycia

1 brylant ca. 5 karat. i kolja brylantowa

Oferty do eksped. Kurjera Poznańskiego pod **nw 7139**

Ś. p.

Jan Zagleniczny

V-Prezes Rady Nadzorczej Banku Cukrownictwa Sp. Akc.
w Poznaniu

po długich i ciężkich cierpieniach zmarł dnia 22 listopada 1931 r.

W Zmarłym Instytucja nasza traci doradcę o jasnej, twórczej inicjatywie, niespożytej energji, głębokiej wiedzy i gruntownej znajomości gospodarczych potrzeb kraju.

Składamy hołd Jego zasługom.

Rada Nadzorcza i Zarząd
Banku Cukrownictwa.

nw 7148

W niedzielę, 22 listopada 1931 r., o godz. 20.30, zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza ukochana matka, teściowa i babka, ś. p.

Kazimiera z Kowalskich Pęczkowska

przeżywszy lat 65. Pogrzeb odbędzie się w środę, 25 b. m., o godz. 14.30 z domu żałoby ul. Łukaszewicza 25 na cmentarz parafji łazarskiej.

W głębokim smutku pogrążeni
córki, syn, zięć i wnuki.

Poznań, Warszawa, 24. XI. 1931 r. dw 1654
Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak Poznań Plac Nowomiejski 10 tel 1046

Pw 8 833-44.95

Krajowe Ubezpieczenie na Życie

w Poznaniu
plac Nowomiejski nr. 8

wzywa wszystkich właścicieli polis dawniejszej Sterbe-Kassen-Renten-Verein i Posensche Provinzial-Lebensversicherungsanstalt

do odebrania zwaloryzowanej wartości polis

z tytułu ubezpieczenia na życie. dw 1653

Wypłata nastąpi za przedłożeniem polisy i poświadczenia obywatelstwa lub z braku tegoż wykazu osobistego.

Moje okulary
są od
„BOBEGO"
Al. Marcinkowskiego 7
Dlatego są:
dokładne, wygodne, dobre i gustowne.

Pw 8 953-47.42

Osiedliłem się w Grodzisku
Dr. Antoni B. Henke
przyjmuję chorych codziennie
od 11—12 i od 5—6 po poł.
ul. Mossego 10. Tel. 90
zw 12 016

Ratunek dla skórno-chorych!

Krem na skóre „HEILWUNDER", patent gdańsk: Nr 1919 Niezwykła kosmetyka do pielęgnacji skóry skutkuje z powodu swoich właściwości: w rozpuczliwych wypadkach wszystkich liszaji, nawet liszaji ropnych, ranach u nóg, egzemie, pryszczach wyrzutach wszelkiego rodzaju czerwoności twarzy i nosa, odmrożeniach itd. Przy zamówieniach uprasza się o cel użyteczności. Świetne uznania. Jeżeli bez skutku zwrot pieniędzy Cena 8,60 zł. Wysyłka za zaliczką. Przy wysyłce sumy zgóry, bez portorjum. nw 1 425

Chem. Kosm. Laboratorjum „KLOSSIN" Gdansk 2. Rundegasse 43.

Poważne przedsiębiorstwo krajowe, wykonujące konstrukcje żelazne, budynki, mosty, zbiorniki i t. p., poszukuje odpowiednich

akwizytorów

na terenie województw: poznańskiego, pomorskiego i łódzkiego. Reflektuje się tylko na osoby lub biura techniczne dobrze wprowadzone w tej branży i przedstawiające wszelkie gwarancje sprawnego wykonania podjętych czynności. Oferty składać należy do Kurjera Poznańsk. pod zw 12 018.

Młyn gospodarczy

w bogatej okolicy Kujaw, przemiału 120 ctr. na dobę, z wszelkiemi maszynami, z domem mieszkalnym przy szosie, z powodu stosunków, na dowolnych warunkach natychmiast do sprzedania, wydzierżawienia lub zamiany na dom. Oferty do Biura Ogłoszeń „Par", Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 58,73. Pw 8 950-58,73

Szczotki

do ubrań, kadzi, szorowania, zamiatania, troterowania, wosk. ścierki, wiory do podłogi, wycieraczki kokosowe, szpagaty

A. Koszewski
Poznań, St. Rynek 61.
Pw 8029-41 123

KUPNO OKAZYJNE!

Kreda szlemowana dla malarzy poniżej ceny fabrycznej oddaje: Składnica firmy **M. PERKIEWICZ**, **Poznań, ul. Składowa.**
Pw 8 941 47,38

Interesuje każdego!

Kapeluszom wszystkich rodzai nadaje najnowsze fasony czyszcze farbuje Najniższe ceny Powalski. Rybak: 30
d 16

KONKURS.

Magistrat miasta Janowca

poszukuje

lekarza weterynaryjnego

na stanowisko

dyrektora rzeźni

począwszy od 15. XII. 1931 r.

Pobory według gr. VIII, ustawy z dnia 9. 10 1923 r. (Dz. U. nr. 116 poz. 924) wraz z wszelkiemi dodatkami przysługującemi urzędnikowi państwowemu danej grupy uposażenia.

Reflektanci mający praktykę w rzeźniach eksportowych zechcą zgłoszenia swe z dołączeniem curriculum vitae i uwierzytelnionemi odpisami świadectw przesłać do dnia 28. XI. 1931 r.

MAGISTRAT

(—) Łuczak, burmistrz.

dw 1 650

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Puszczykowie i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Puszczykowo tom VII wykaz 184 na imię kupca Kaspra Chmielewskiego w Poznaniu, zostanie w drodze egzekucji dnia 26 listopada 1931 o godz. 11 przed poł. wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 29. Poznań, dnia 20 listopada 1931 r. **Sąd Grodzki II-a.** nw 6 991

Laura Broh, spadkobierczyni zapisanego właściciela gruntu Św. Łazarz tom XI str. 249 Izydora Broh, zam. w Poznaniu, ul. Gwarna 11, wniosła o **pozbawienie mocy listu gruntowego** dla długu gruntowego, zapisanego w księdze wieczystej Poznań, Św. Łazarz tom XI lhw. 249 w dziale III pod l. 30 na rzecz Witolda Hedingera w Poznaniu, Św. Marcin 26, na sumę marek 5 000. Posiadacza listu wzywa się, aby się zgłosił w podpisanym Sądzie, pokój 69, najpóźniej w dniu 3 marca 1932 r., godz. 12 i przedłożył list, gdyż w przeciwnym wypadku list zostanie pozbawiony mocy. Poznań, dnia 10 października 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 6 993

W sprawie upadłościowej Spółdzielni Piekarskiej Sp. z o. o. w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 17-a, wyznaczono termin do badania zgłoszonych pretensyj na dzień 3 grudnia 1931 r., o godz. 10.45 w tutejszym Sądzie, pokój nr. 29. Poznań, dnia 13 listopada 1931 r. **Sekretarjat 2-a Sądu Grodzkiego.** nw 6 992

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE. Co do majątku kupca Bolesława Głowackiego z Poznania, Stary Rynek 97, wdrożono z dniem dzisiejszym, t. j. z dniem 19 listopada 1931 r., o godz. 14 po poł., postępowanie upadłościowe. Zarządcą masy upadłościowej mianowano p. Jarosza Stanisława, ul. Kręta 6. Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 19 lutego 1932 roku. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzycieli, a także celem powzięcia uchwały co do kwestyj, wymienionych w § 172 ustawy o upadłościach, wyznaczono w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień 17 grudnia 1931 r. o godz. 11 przed poł., zaś celem zbadania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień 19 lutego 1932 r. o godz. 10 przed poł. pokój nr 29. Wszystkim, którzy posiadają jakiekolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu, a nadto poleca się im, aby najpóźniej do dnia 29 stycznia 1932 r donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. **Sekretarjat Oddział II-a Sądu Grodzkiego w Poznaniu.** nw 6 990

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

2,50 koszula ciepła
męska trykotowa; dzienna 2.90; wierzchnia zefirowa 4.75; smokingowa 6.50; kołnierze sztywne 0.65; krawaty od 0.70; berety 1.35; sweterki 1.25; deseniowe 2.80; skarpetki 0.30, mocne 0.38, jedwabne 0.75; wełniane 1.50. Ceny bezkonkurencyjne. Skład Fabryczny, Władysław Trojanowski, Wielkie Garbary 36 obok Wielkiej. Pw 8 949-58.70

3,75 rękawiczki skórkowe
Nappa zimowe 4.75, trykotowe 0.65, szale 0.60, białe 1.25, chustki nowości 1.90, getry 1.60, pullowery męskie 2.—, suwaczem 5.75, Dżempry jedwabiem 3.75, pończochy damskie 1.25, Prima Bemberg 3.25, macco 0.80, wełna jedwabiem 2.70. Ceny bezkonkurencyjne. Skład Fabryczny, Władysław Trojanowski, Wielkie Garbary 36 obok Wielkiej. Pw 8 948-58.71

Kolonjalka
pełny wyszynk, przyległem mieszkaniem, niska dzierżawa obrót wielki bez odstępnego wprost od gospodarza. Do objęcia w Poznaniu. Potrzebne ca 10 000,— Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 87 225

Futro
damskie karakułowe cena 240 zł. Stary Rynek 41. I. Salon Mód. zdw 87 253

Klubowy
garnitur elegancki jako nowy 210 Grobla 4, mieszkanie 2. zdw 87 252

Parcele budowlane
i tereny ogrodnicze przy stacji Junikowo, tanio do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw87 324/5

Dom
nowy za 1 600 złotych do sprzedania, mieszkanie wolne. Białkowski, Wroniecki 18, rw 3587/8

Parcela
za wpłatą 400 zł do sprzedania. Białkowski, Wroniecka 18. rw 3585/6

Samochód
Fiat 503 za gotówkę 1 000,— lub zamienię na meble. Zgłoszenia Wierzbięcice 31, I., lewo. zdw 87 178

Sprzedam
Zbiór znaczków, zapytać u Ullrych, Półwiejska 16, m. 18, w godz. pomiędzy 2/4 zdw 87 126/27

Z powodu
zmiany przedsiębiorstwa są dwa autobusy marki Chevrolet 4-cyl. i 6 cyl. używane w bardzo dobrym stanie jeden z linją dobrze zaprowadzoną i bezkonkurencyjną od 3 lat w mojem posiadaniu, drugi bez linji zaraz do sprzedania. Zgłoszenia Mikołaj Szpet, Krzywin. zdw 87 198/9

2 000
sprzedam skład cukierków. Zgł. do 21. Strusia 8. m. 12. zdw 87 187/8

Gospodarstwo
143 morgowe, żywym, martwym inwentarzem, bez hipoteki sprzedam. Kurek, Łukowo, pow. Wągrowiec zdw 87 005/6

Najszczęśliwsze
losy Loterji Państwowej poleca Kedziora Poznań Sieroca 5/6 zdw 75 774/5

Sypalnie
sprzedaje tanio Stolarnia. Rybaki 15 nw 7 029/30

Pończochy
piękne, trwałe i tanio kupisz tylko w specjalnym magazynie pończoch. A. Szymański, Poznań, św. Marcin 1 przy pl. Śto Krzyskim Pw 8685/6-46.55/8

Kanapkę
2 foteliki, serwantkę, sekretarz, biljoteke, biurko damskie, stoły, fotele krzesła mahoniowe na sprzedaż. Ul. Skarbowa 4, ptr., prawo. zdw 87 201

Klubowy
garnitur gobelinowy, szyfonierka z lustrem, jak nowe, tanio. Lewicki. Łazienna 1, podwórze. zdw 87 151

3,50 rękawiczki skórkowe
trykotowe ciepłe 0.60, wełniane podwójne 1.20, szale ciepły 0.50; elegancki biały 1.45, wełna jedwabiem 1.90; chustki nowość 1.75; skarpety męskie 0.25; niciane 0.38; czysta wełna 1.45; getry męskie 1.50; czapki ciepłe 1.75; bielizna krawaty trykotarze największy wybór, najtaniej Warszawskim Składzie fabrycznym Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej zdw 87 149

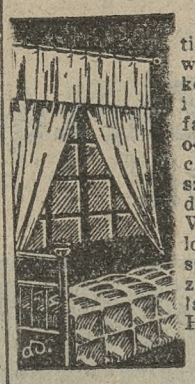

Firany
tiulowe woalowe madrasowe kołdry na wacie i wełnie własnej fabrykacji już od 14.50 Wełna chemicznie czyszczona na kołdry kg od 12 zł. Wata od 2 zł kilogram W. Groszkiewicz — Poznań, ul. Wrocławska nr. 3 — Hurtownie i detalicznie. Pw 8 498-44.34

Kolonjalka
2 pokoje, kuchnia, magiel sprzedam lub zamienię na mieszkanie. Adres wskaże Kurjer Poznański filja Śródka św. 36.

2,90 kamizelka damska
wełniana 5.90; nowość 7.85; Żempr czysta wełna jedwabiem 13.85; Garsonka nowość 16.50; pullowery męskie 3.25; modny 4.45; suwaczem 5.50; wełniany 9.75; deseniowy suwaczem 11.90; dziecięce sweterek 1.50; kamizelka deseniowa 2.50; czysta wełna 3.90; Niedźwiadki pięcioczęściowe 12.90. Największy wybór najtaniej warszawskim składzie fabrycznym Jadwiga Podbielska. — Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej. zdw 87 148

Pianino
tanio sprzedam. Św. Wojciech 2a mieszkanie 8. zdw 87 142

Brylanty
wszelką inną biżuterję najkorzystniej kupisz w firmie „Occasion" Aleje Marcinkowskiego 23. zdw 85 383

Puhacz
młody do sprzedania. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 86 918

Dom
w Mogilnie sprzedam, cena 9 000 zł. gotówki i objęcie amort. hipoteki. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 86 692

„Centrala mebli"
Swarzędz, naprzeciw poczty poleca meble po cenach niskich. Wielki wybór. Pw 8477/8-30 32/5

Parcele 50 gr metr²
Każdy kupujący może otrzymać 19-letnią 6% pożyczkę na spłatę ziemi, budowę, założenie gospodarstwa i warsztatu pracy. Informacje — Aleje Marcinkowskiego 13, pokój 15, telefon 37-15. Pw 8 465 13.57

Parcele
po 900 m. kw. ogłoszone, z wodociągiem, kanalizacją, światłem elektrycznem, gazem zaraz korzystnie na sprzedaż. Właściciel, Palacza 39. zdw 86 246

W brylantach
kupna okazyjne poleca W. Kruk, jubiler 27 Grudnia 6. zdw 82 245

Dom
z ogrodem sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 85 303

Futra
karakułowe, piżmowce, źrebce, nutrje, tchórze, popielice, sealowe wielki wybór różnego rodzaju oraz skóry blamy, wydry sprzedaje po bardzo niskich cenach Łajewski, Poznań, Fredry 1. zdw 86 000

Futro
damskie sealowe nowe tanio sprzedam. Św. Wojciech 21, m. 22. zdw 87 118

Tokarka
ciężki model 2 500×300×530 m/m tanio do oddania. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zdw 87 331

Młocarnia parowa
angielska 60×18×6 z łożyskiem kulkowym przy bębnie, gotowa do użytku za zł 1 200 za gotówkę na sprzedaż. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zdw 87 332

1 parę kamieni do śrutowania
600 m/m średn. z wałkiem, łożyskiem i przebudowaniem tanio na sprzedaż. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zdw 87 330

Jadalnię
dębową bogato rzeźbioną bardzo tanio Stolarnia. Bukowska 9. zdw 87 303

Piec
żelazny, szamotowy, stoły fabryczne sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 314

Futro
damskie nowe 90 zł. Wierzbięcice 28, parter. zdw 87 300

Piekarnię
parowa w pełnym ruchu, dobrze prosperująca bardzo korzystnie do sprzedania. Wskaże Kurjer Poznański zdw 87 343

Sprzedam
tanio aparat fotograficzny, skrzypce, stół, krzesła, kanapę. Górna Wilda 95, m. 9. zdw 87 286

Maszynę
damską sprzeda Warsztat Mechaniczny, Kraszewskiego 5. zdw 87 238 9

Harmonjum
bardzo dobre 15 registr. Focha 39, mieszkanie 8. zdw 87 108

Piece
okrągłe, skrzynkowe, szamotowe, kuchnie westfalskie, rury, kolana, przybory do pieców najtaniej. — Wildecki Skład Żelaza, Górna Wilda 75, telefon 7028 zdw 86 183

Maszynę
krawiecką Singera prawie nową sprzedam 300 zł. Wierzbięcice 15 Pracownia kapeluszy. zdw 86 702

Sprzedam
kilkanaście wagonów choinek jodłowych. Biuro Powiernicze — Kraków, św. Jana 18. nw 7 086

Płaszcze
jesienno zimowe nadeszły Piękne modele w olbrzymim wyborze po cenach rewelacyjnie niskich poleca P. Szczawińska i S-ka ul. Wodna 1 — Przyjmujemy asygnaty Kredytu! Pw 8469-39.69

Koń
kary na sprzedaż. Zagórze 10. Skorliński. zdw 87 066

Skład
węgli, oraz mieszkanie 2-pokojowe i kuchnia zaraz do oddania. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 87 168

Skład
węgli i drzewa sprzedam tanio. Rudolf Łuczyński, Rolna 46. zdw 87 222

Dom
w Żabikowie, 8 ubikacyj, 3 morgi ogrodu, 3 ubikacje wolne. Długa 37. zdw 86 948

Parcelę
odda korzystnie. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 87 257

Rzeźnicki
skład z urządzeniem (suterena) sprzedam zaraz tanio. Kurjer Poznański zdw 87 267

Skład
z urządzeniem, większym pokojem, centrum odstąpię zaraz. — Oferty Kurjer Poznański zdw 87 251

Sztucer
systemu „Aydta" odda okazyjnie Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, tel. 2442 Pw 8 951 47.40

Restaurację
30 lat, istniejąca z powodu śmierci męża sprzedam. Pośrednictwo wykluczone. Adres Kurjer Poznański zdw 87 308

Meble
używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3 Telefon 24-42 Pw 8472-1.65

Antykwarnia
Antoniego Pióro, Marcinkowskiego 28 poleca bezkonkurencyjnie upiększenia mieszkaniowe. Pw 8747-45.15

2,90 złote
pończochy prima jedwabne jedwab z wełną od 2.90 czysta wełna od 3.90 rękawiczki pończochy skarpety z najlepszych fabryk w wielkim wyborze po cenach znacznie zniżonych poleca specjalny magazyn pończoch J. Schubert Poznań ul. Wrocławska 3 Pw 8515-41.93

Samochód Fiat 503
6 osobowy, nadający się na dorożkę w najlepszym stanie, bardzo tanio na sprzedaż lub zamianę na domek, parcelę w Poznaniu Puszczykowie. Puszczykówku Fiat 501 sportowy, gotowy do jazdy za 950 zł. Wojciechowski, Stawna 13, telefon 28-08. Pw 8 883-58.49

Orzechy
włoskie, miód gwarantowany, pszczelny 14 zł 50 gr. pięciokilowe opakowanie franco pobraniem S. Horowitz, Zaleszczyki. Orzechy hurtownie 2.— zł kilogram loco stacja Zaleszczyki. zdw 87 190

Skład
próżny we willi, mieszkaniem, czynsz rok zgóry, dobrem położeniu sprzeda Ratajczak, Masztalarska 7 a. III. zdw 87 291

Czystą Alpakę noże, widelce, łyżki całkowite wyprawy
Ćmielowska Porcelana — Najlepsze szkło — najtaniej tylko wprost Wroniecka 24. Hurtownia Porcelany podwórze. zdw 87 294

Futro
damskie karakułowe sprzedam Wawrzyniak, Poznań, Za Bramką 4, mieszkanie 4. rw 3573

Meble
wyprzedaję z powodu przeniesienia magazynu na ul. Wenecjańską 1. K. Bakoś ul. Wielka 12. rw 3 513

Gospodarstwo
w Lesznie, 54 morgi, światło elektryczne, nadkompletne inwentarze, budynki masywne, ziemia drenowana, za 25 000 przy wpłacie 15 000 na sprzedaż. Informacyj udzieli Kempa, Leszno, Dworcowa 43. nw 7 140

Dom
II piętrowy, dochód 480 miesięcznie, bez długów, cena 28 000 wpłaty 13 000 „Rolpol", Poznań, Wrocławska 22 zdw 87 215

Dom
5 pokoi, ogród warzywno-owocowy, 80 drzew, Gimnazjum w miejscu, sprzedam 18 000. Marcin Konieczny, Szamotuły, Henryka Wysockiego 6. zdw 87 269

Parcela
przy ul. Wawrzyńca 5 450 qm. na budowlę fabrykę lub ogrodnictwo tanio na sprzedaż. Poznańska 1/3, mieszkanie 8. zdw 87 022

Rower
nowy tanio sprzedam. Marszałka Focha 29, front, mieszkanie 6. jw 2019

Skład
kolonjalny z mieszkaniem sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdw 87 336

Dodge
6 cyl., kryty, 5 osob., jak nowy sprzedam tanio. Oferty „Par", Al. Marcinkowskiego 11 pod 46.151 Pw 8896-46.151

Samochód
okazyjnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdpw 87 098

Lustro
z niszą. Adres Kurjer Poznański zdw 86 996

Parcela
pod budowę 1340 m. kw. przy moście kolejowym w stronę Solacza zaraz korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 87 263

Majątek
700 mórg, dobre budynki, nadający się na uzdrowisko, blisko Poznania tanio sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 105

Anodówki
120 wolt 13.25, 100 wolt 10.25, 60 wolt 7.00 „Embeha", św. Marcin 66. zdw 87 064

Główki
tanio. Hurtownia Zabawek, Wodna 8. zdw 86 804

Skład kolonjalny
dobrze zaprowadzony z mieszkaniem zaraz do nabycia. Adres Kurjer Poznański zdw 87 048

Skład
artykułów męskich w powiatowem mieście przy rynku zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 87 055

Wózek
dziecięcy, modny tanio sprzedam. Górna Wilda 44 mieszkanie 13. zdw 87 058

Sypialnię
białą i płaszcz granatowy sprzedam. Półwiejska 8, Grzelak, od 3—5. zdw 87 054

Dobrze
prosperująca mała kawiarenka z powodu choroby zaraz do sprzedania. Zgłoszenia księgarnia ul. Wielka 17. zdw 87 024

Partję
pończoch dziecięcych oddam za bezcen. Zgłoszenia Małe Garbary 6, mieszkanie 7. zdw 87 013

Dom
6 pokojowy wraz z ogrodem przy ul. Marszałka Focha na sprzedaż. Cena 34 tysiące, wpłaty 29 tysięcy Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 86 981

5 KUPNA

Sieczkarkę
do zapędu kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 86 705

Poszukuję
aparatu kinowego kompletnego. Oferty podaniem ceny i marki Kurjer Poznański zdw 86 597

Łyżwy
„Hudora" kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 86 880

Ciężarówkę
2 tonn. kupię. Kraszewskiego 11. Kindler. zdw 86 885

Kupię
stół do jadalni i szafę kuchenną. Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 099

Szafkę
do nut kupię Oferty Kurjer Poznański zdw 87 033

Garderobę
obuwie, łyżwy, sanki kupuje Skład Komisowy, Staszica 14. zdw 87 056/7

Magiel
używany 3½ mtr. kupię. Szwajcarska 18. zdw 87 112

Kupię
fretkę dobrze polującą (samca) z siatkami do 15 sztuk. Oferty Kurjer Poznański zdw 85 908

Maszynę
do pisania małą kupię. Zgłoszenia z ceną i marką. Kurjer Poznański zdw 87 213

Łóżko
białe żelazne materac tanio kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 107

Stół
6 krzeseł, wózek dla lalki kupię. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdw 87 081

Poszukuję
kupna żłobiarki (Sackmaschine) Oferty Kurjer Poznański zdw 87 137

Dywany
kupię 2 większe dobrym stanie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 87 030

Kuchnię
westfalską kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 221

Kupię
dom w Poznaniu. Wpłata 10 000 zł (dziesięć tysięcy zł). Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 87 110

Kupię
samochód limuzynę 4 cylindrową w dobrym stanie za gotówkę. G. Kalmus, Leszno, tel. 21. nw 7 141

Samochód
używany kupię. Oferty Kurjer Poznański nw 7 142

Choinek
większa ilość kupię. Konieczny, Piotra Wawrzyniaka 11. zdw 87 288

6 KAMIENICE

Kamienicę
Śródmieście sprzedam, dochód 30 200, cena 290 000, wpłaty 160.000. Agenci wykluczeni. — Oferty Kurjer Poznański zdw 86 090

Administrację
domu przyjmie emerytowany urzędnik państwowy dr. praw, doświadczony administrator. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 034

Kamienicę
centrum Poznania blisko ulicy 27 Grudnia, dochód 32 000 cena 290 tys., wpłaty 120—150 000 reszta 10 lat sprzeda „Krakus", Pocztowa 30. zdw 87 116

Willę
dochodową cena 65 000, wpłaty 35 000 sprzeda Maciejczyk, Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 87 234

Kamienica
dochód 5 000, cena 43 000, wpłaty 20 000 sprzeda „Informator", ul. Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 87 233

Kamienice
dochód 16 000 cena 125 000 „Informator", Ratajczaka 15 (Pasaż) zdw 87 231

Dom
nowy czynsz 7 000—53 000 wpłaty 20 000 resztą amortyzacja 24-letnia Poznaniu, Ratajczak, Masztalarska 7 a III. zdw 86 781

Kamienicę
kupię wpłacę 100 000. Oferty Kurjer Poznański jw 2022

Kamienicę
IV. ptr., narożnikowa, 22 okien frontu, 16 balkonów z składami sprzedam 120 000 wpłaty 70 000, dochód 15 000. Maciejewski, Dąbrowskiego 88, telefon 62-66. jw 2021

Kamienice
centrum, dochód 17 000 sprzedam 150 000. Czarnecki, Ratajczaka 13 zdw 87 323

Kamienice
kupię wpłacę 70 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 321

7 PIENIĄDZ

Hipotekę
przymusowo sprzedam zaraz. — 8.000 za 5.000.— Oferty Kurjer Poznański zdw 87 133

20 — 70 tysięcy
zł pożyczki na I. hipotekę kamienicy w Poznaniu, wartości 160 tysięcy zł poszukuję Oferty Kurjer Poznański zdw 87 027

15 — 20 tysięcy zł
pożyczki na majątek ziemski 360 mórg pszenno-buraczanej ziemi na Pomorzu poszukuje Ewentualnie dam w zastaw żywy i martwy inwentarz wartości 35 tysięcy. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 045

Wspólnika
cichego z kapitałem 8—10 tysięcy poszukuję na rejonową hurtownię tytoniu Obrót 30 000 miesięcznie Zabezpieczenie hipoteczne nieruchomości wartości 120 tysięcy. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 065

10 000 — 12 000
pożyczki potrzebuje na I hipotekę gospodarstwa prywatnego 143 morg. Kurek Łukowo pow. Wągrowiec. zdw 87 007/8

5 000 zł
pożyczki poszukuje do gospodarstwa 48 morgowego. Zabezpieczenie według umowy Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 87 312/13

20 000 zł
pożyczki na gospodarstwo 200 mórg poszukuje Zgłoszenia upraszam Kurjer Pozn. zdw 87 258

1 000 zł
pożyczki poszukuje na hipotekę Józefa Bielak. Huta pow. Czarnków nw 7147

10 000
I hipoteke i dom Poznaniu oddam Oferty Kurjer Poznański zdw 87 298

8 DO WYNAJĘCIA

3 pokojowe
z kuchnią okolica hotelu Polonia. 4 piętro od gospodarza natychmiast czynsz miesięcznie płatny. Oferty z poważnemi poleceniami do Kurjera Poznańskiego zdw 86 903

4 pokojowe
mieszkanie II ptr. centrum w nowo odbudowanym domu od 1 1. 32 za 2 lata zgóry do wynajęcia wolne od podatku i opłat. Wojciechowski Stawna 13 Pw 8873-58.44

Restaurację
dworcowa blisko Poznania, oddam. niewielkie 4 pokojowe mieszkanie ogród, tania dzierżawa. Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 014

Pięciopokojowe
śródmieście komfortowe I piętro zaraz oddam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 87 115

Mieszkanie
dwupokojowe. śródmieście „Informator". Ratajczaka 15 (Pasaż) zdw 87 232

Czteropokojowe
dwupokojowe Rex. Ratajczaka 11 a. 3 wejście. zdw 87 229

Słoneczne
mieszkanie 2 pokoje i kuchnia od zaraz do wynajęcia. Gendera. Górna Wilda 1.9 skład. zdw 87 144

Pokój
próżny, sutereny. śródmieściu. elektryczność. ogrzewanie centralne od 1 grudnia Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 209

W Puszczykowie
pokój, kuchnia, 30 zł miesięcznie Wiadomość: Chełmońskiego 4. mieszkanie 3. zdw 87 167

Pokój
kuchnia 700 zł w ten rok dzierżawa. Sulecki, Strumykowa 4. zdw 87 285

Mieszkanie
dwupokojowe z kuchnią balkon zaraz wynajme Willa „Henryka". Sikorski. Mosina. zdw 87 267

3 pokoje
kuchnia ogród przy dworcu, — przystanek tramwajowy. kościół 125 zł miesięcznie. 2 lata zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 85 852

Mieszkanie
2 4. 5 pokojowe odda Faleński. 27 Grudnia 5 III administrator zdw 87 278

2 lub 3
pokojowe mieszkanie centralne ogrzewanie, elektryczność gaz. I. piętro do wynajęcia za czynszem miesięcznym. Oglądać i informacje od 4 do 8 wieczorem Wyspiańskiego 12 m 4. zdw 87 295

Mieszkanie
centrum 3 pok. kuchnia. komfort częściowo z meblami tanio sprzedam, dzierżawa 70 zł. Wskaże Kurjer Poznański zdw 87 272

Czteropokojowe
trzypokojowe. Mroczkowski Żydowska 1. rw 3581

Sołacz, Sołacka 7
wolne od 1 stycznia 5 pokoi kuchnia ogród, łazienka, gaz elektryczność zdw 87 320

9 SZUKA MIESZK.

4 pokojowego
czynsz rok zgóry. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 87 155

Pokój
kuchnia w okolicy Starego Rynku. Czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 078

Poszukuję
mieszkania 1—2 kuchnia od gospodarza. Czynsz ½ roku zgóry stała praca. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 123

Wdowa
(starsza. bezdzietna) poszukuje mieszkania jednopokojowego z kuchnią. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 87 242

1 lub 2
pokoi z kuchnią szuka bezdzietne małżeństwo tylko w centrum. Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 029

Bezdzietne
małżeństwo (urzędnik) szuka 2—3 pokoi kuchnią wprost od gospodarza Czynsz zgóry Oferty Kurjer Poznański zdw 87 091

Mieszkania
2—4 pokojowego śródmieściu poszukuję zaraz lub 1. I 32 Oferty Kurjer Poznański zdw 87 094

Młode małżeństwo
poszukuje 2 pokoi i kuchni wprost od gospodarza Dzierżawa zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 040

2 pokoi
Wilda szuka nauczyciel od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 86 986

Poszukuję
mieszkania od 2 3 4 pokoi. — Spieszne oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 87 009

Szukam
mieszkania 5-6 pokojowego na Łazarzu nie wyżej drugiego piętra. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 87 236

30 do 60 złotych
miesięcznie dam za mieszkanie pokój kuchnia ewentualnie 2. — Oferty Kurjer Pozn zdw 87 304/5

Próżnego
pokoju poszukuje małżeństwo Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 016/7

Mieszkania
2 czteropokojowego spiesznie poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 322

4—6
pokojowego komfortowego mieszkania poszukuje od 1 stycznia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 87 265

Mieszkania
2 pokojowego kuchnią poszukuje wprost od gospodarza. czynsz za rok zgóry. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 87 281

Poszukuję
3 pokojowego mieszkania w śródmieściu od gospodarza (spiesznie) Oferty Kurjer Poznański zdw 87 349

3—4
pokojowego mieszkania poszukuje bezdzietne małżeństwo. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 87 335

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
Wały Królowej Jadwigi 3a mieszkanie 19. zdw 86 940

Czysty
ładny pokój. lepszemu panu. Pościel pożądana. Szamarzewskiego 8. m. 7. zdw 86 858

Pokój
umeblowany. elektryczność. osobne wejście od 1 grudnia wynajme ul Romana Szymańskiego 8 parter prawo zdw 86 984

Dąbrowskiego
23. m. 7 centralne utrzymaniem zdw 86 924

Pokoje
2—3 panienki od 1. 12 albo później. Tischler św. Marcin 66 67. drugi dom ogrodowy, mieszk. 41. zdw 86 994

Matejki 61
komfortowy pokój, ogrzewanie centralne. mieszkanie 10. zdw 87 026

Pokój
całodziennem utrzymaniem zaraz wolny. Zabłocka. Marcinkowskiego 1. zdw 87 025

Centrum
jedno-dwuosobowy dobrze umeblowany pokój wynajmę. elektryczność. łazienka. Aleje Marcinkowskiego 17 I. prawo. zdw 87 093

Czysty
frontowy solidnemu panu. Działyńskich 2. II., 5. zdw 87 011

Ładny
duży pokój Ogrodowa 4. parter. zdw 87 113

Panienki
na wspólny pokój poszukuję Jeżycka 20 dom ogrodowy. parter. lewo. zdw 87 068

Pokój
panu. Romana Szymańskiego 3. III. prawo. zdw 87 060

2 pokoje
umeblowane z używaniem kuchni na Łazarzu do oddania. Niegolewskich 2 mieszkanie 9. zdw 86 982

Niekrępujący
elegancki jeden lub dwa (łączne) utrzymaniem bez usytuowanemu Ratajczaka 2. m. 3. zdw 87 158

Panny
wspólny. Wielka 9. mieszkanie 8. zdw 87 157

Dwuosobowy
czysty, spokojny, z elektrycznością od 1. 12. wolny. Wielkie Garbary 36 m 22. zdw 87 159

Aleje Marcinkowskiego
16. II prawo dobrze umeblowany elektrycznością. zdw 87164

Pokój
lepszy dwuosobowy solidnym bez pościeli Drugi duży z klatki na biuro Świętokrzyski 3 III prawo. zdw 87 121

Pokoik
dla pani własna pościel. Matejki 66. m. 6 zdw 87 128

Ratajczaka
28. II. ptr. 9 Dwuosobowy tylko pełnem utrzymaniem zdw 87 131

1—2
komfortowe ewentualnie używaniem kuchni Gajowa 4 m. 9. zdw 87 135

Pokój
jasny frontowy z utrzymaniem na 2 osoby telefon łazienka. — Bakowska Aleje Marcinkowskiego 3 b I. ptr., m 17. zdw 87 139

Jasna 1
II. lewo Pokój wspólny wynajmę. zdw 78 141

Małżeństwu
lub innym wynajme duży frontowy słoneczny pokój z biurkiem. Jackowskiego 39 mieszkanie 6. jw 2006

Umeblowany
pokój ewentl. dwom osobom. — Półwiejska 7. mieszkanie 7. zdw 87 254

Utrzymaniem
bez. Półwiejska 31. mieszkanie 7 zdw 87 250

Pokój
dobrze umeblowany 1—2 osobowy elektryczność zaraz. Lodowa 1. mieszkanie 6 zdwp 87 240

Dwuosobowy
jednoosobowy. Wierzbięcice 3 I. lewa. zdw 87 095

Pokój
Łąkowa 15 II zdw 87 077

Pokój
ładny elektryczność, osobne wejście. 2 osobom. 45 zł i jeden dwuosobowy 35 zł Zielna 22. mieszkanie 4. Wilda, obok koszar. zdw 87 129

Studentowi
pokoik. elektryczność. możliwość korepetycji. Żupańskiego 13. m. 5. zdw 83 132

Pokój
umeblowany wspólny panom. tanio. Ruge. Długa 3. parter zdw 87 145

Pokój
czysty. Stroma 26 mieszk 13. zdw 87 150

Pokój
frontowy panu. Szewska 9. m. 8 zdw 87 154

Klatki
niekrępujący przyjezdnemu inteligentowi. Ratajczaka 38 II lewo. zdw 87 340

Pokój
jedno - dwuosobowy. Śniadeckich 30 m. 1. zdw 87 348

Dwuosobowy
zaraz przy dworcu. Marszałka Focha 29. front. mieszkanie 6. jw 2020

Pokój
Szamarzewskiego 26 a, m. 4. jw 2017

Małżeństwu
lub 2 panom zaraz Jeżycka 46a mieszkanie 15. jw 2014

Pokój
dwuosobowy, umeblowany, — wolny Prusa 19. II., prawo. jw 2012

Dwuosobowy
pościel własna. Plac Nowomiejski 10 b. I. zdw 87 153

Panienkę
na pokój. Półwiejska 10. m. 19 zdw 87 207

Pokój
klatki schodowej wynajmę. Ul Długa 12. I., prawo zdw 87 175

2 osobowy
dla pań zaraz. Wały Jagiełły 18 m 1 zdw 87 185

Pokój
Łąkowa 13. mieszkanie 5. zdw 87 306

Kantaka
5. pokój. dom ogrod.. II. ptr., m. 18. zdw 87 177

Przy Zamku
dwa pięknie umeblowane pokoje ewentualnie na biura dla adwokata lub przemysłowca z telefonem od zaraz do wynajęcia. Wały Zygmunta Augusta 3. I. ptr. zdw 87 181

Parterowy
na zakład lub mieszkanie. front. Grunwaldzka 5. zdw 87 170

Pokój
jednej osobie. Kopernika 10. II., lewo. zdw 87 183

Pokój
wynajmię Waliszka. Wybickiego 3. zdw 87 203

Pokój
z światłem elektrycznem wynajmę. Łazarz. Spokojna 25 a. m. 9 zdw 87 205

Pokój
dwom panom utrzymaniem bez. Babińskiego 7. mieszkanie 1 przy Alejach Marcinkowskiego. zdw 87 184

Parterowy
intelig. panu. Wielkie Garbary 2 m. 5. zdw 87 262

Dwu
lub jednoosobowy. Młyńska 12 a. mieszkanie 6. zdw 87 256

Śródmieściu
2 osobowy. niekrępujący. Gołębia 4 a. m. 3. zdw 87 259

Wspólny
panience zaraz. Wodna 19. II., m. 6. rw 3 589

Dwuosobowy
pościel pożądana. Wielkie Garbary 50. parter. lewo. rw 3 578

Pokój
do wynajęcia Stary Rynek. — Bóżnicza 15. m. 4. rw 3 576

Czysty
słoneczny niekrępujący. elektryczność Ul. Długa 18. m. 3. zdw 87 276

Pokój
umeblowany. bardzo ciepły. niekrępujący. telefon. Matejki 61 m 7. zdw 87 287

Inteligentnemu
panu frontowy utrzymanie. bez. Działyńskich 8 m. 3. zdw 87 290

Solidnemu (nej)
pokój wygody wejście niekrępujące. Składowa 1 m. 1. pierwsze wejście. telefon 51-10. zdw 87 296

Pokój
panu. Matejki 65. I., lewa. zdw 87 217

Dwuosobowy
Ogrodowa 2 II. prawo. zdw 87 271

Wynajmę
duży pokój. Chwaliszewo 22 — mieszkanie 5. zdw 87 266

Centrum
solidnemu. także pokoik. Kręta 4. II., prawo. zdw 87 274

Pokój
frontowy od 1. 12 tanio. Grobla 22. I., m. 9. cena 30—35 zł. zdw 87 277

Wspólny
pokój panience. Młyńska 3. mieszkanie 8. zdw 87 279

Pokój
1—2 osobom. Bukowska 9. II. zdw 87 284

Pokój
z klatki schodowej. czysty niekrępujący elektryczność. Stary Rynek 53/54. m. 14. zdw 87 316

Pokój
z klatki do wynajęcia. Kanałowa 18. m 7 zdw 87 315

Słowackiego
35. mieszkanie 12. dwa pokoje. zdw 87 302

Z
klatki schodowej. Szamarzewskiego 18. III. jw 2018

Pokoik
z utrzymaniem urzędniczce lub uczącej się młodzieży zaraz. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 87 329

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
dobre pianino. utrzymanie od stycznia szuka studentka. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 87 000

1 lub 2
pokoi próżnych szuka bezdzietne spokojne małżeństwo tylko w centrum Oferty Kurjer Poznański zdw 87 031

Pokoju
umeblowanego tylko u samotnej albo samotnych pań od 1 grudnia szuka starszy samotny kawaler. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 87 084

Urzędniczka
poszukuje ciepłego pokoju. Cena Kurjer Poznański zdw 87 043

Pokoju
na ciche biuro z spaniem do 50 zł śródmieście zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 87046

Pokoju
umeblowanego mniejszego niekrępującego centrum 1. XII. handlowiec. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 010

Pokoiku
niekrępującego pan 25—30 zł. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 086

Dwóch
panów poszukuje pokoju elektrycznością pościelą Oferty Kurjer Poznański zdw 87 096

Panienka
poszukuje pokoju centrum z pościelą w cenie 30 zł Oferty Kurjer Poznański zdw 87 101

Niekrępującego
tanio 1—15 XII. Oferty cena Kurjer Poznański zdw 87 092

Pani
poszukuje pokoju umeblowanego 35 zł. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 87 122

Małżeństwo
bezdzietne poszukuje od 1. 12 pokoju umeblowanego z używaniem kuchni w śródmieściu. — Oferty Kurjer Poznański zdw 87 119

Pan
poszukuje małego pokoiku Jeżyce—Łazarz do trzydziestu zł. Oferty Kurjer Pozn zdw 87 130

Małżeństwo
bezdzietne poszukuje od 1. 12. pokoju umeblowanego. czystego z używaniem kuchni. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 204

Panna
poszukuje skromnego pokoju z własną pościelą 1. 12 Oferty Kurjer Poznański zdw 87 100

Pokoiku
w pobliżu św. Marcina do wstawienia zbytecznych mebli poszukuje. Cena zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 87 169

Parkiety
ceklinuje. wioruje tanio. Adres Kurjer Poznański zdw 87 186

Krawcowa
skromnego pokoju. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 255

Poszukuję
natychmiast pokoju niekrępującego. Oferty podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego rw 3 577

Poszukuję
pokoju na cichą pracownię w śródmieściu. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 319

Pokoju
utrzymaniem opieka dla starszej osoby poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 341

Pokoju
2 osobowego. bezwzględnie niekrępującego dobrze umebl. z elektrycznością. w centrum. z łazienką od 1 grudnia. Oferty tylko z ceną Kurjer Poznański zdw 87 346

Małżeństwo
poszukuje pokoju używaniem kuchni. łazenki śródmieściu. — Oferty Kurjer Poznański zdw 87 317

13 LOKALE

Poszukuję
ubikacji na warsztat ślusarski 20—30 m. kw w okolicy Jeżyc. Łazarza, możliwie z kantorkiem Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 138

Ubikacje
suche jasne nadające się na fabrykę kartonaży. poszukuje od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 86 473

2—3 pokojowe
bikacje podwórzowe (przyziemne) śródmieście cichą pracownię poszukuje zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 345

Który
z panów w wieku lat 30 do 40. z wyższem wykształceniem na stanowisku. zechciałby poznać się z panną lat 30. z wyższem wykształceniem. ze sfer towarzyskich nie biedną. zechce złożyć oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 87 318 Cel matrymonialny. Dyskrecja ręczy się honorem

Lokale
Wielkie Garbary 19. skład — Woźna 12. Duża ubikacja na przemysł lub składnicę wydzierżawi korzystnie Kużaj. Centrala Dywanów Woźna 12. zdw 87 333

14 DZIERŻAWY

Dzierżawy
piekarni poszukuję. Miejscowość obojętna Oferty Kurjer Poznański zdw 87 074

Ubikacja
na warsztat, stajnia do wydzierżawienia. Kościelna 16 Nowicki zdw 87 210

Stajnia
dla 3 koni. Górna Wilda 55. zdw 87 156

Restauracja
30 km od Poznania. pełnym koncesem. 4 pokoje mieszkanie zaraz do wydzierżawienia. objęcie 2 000 zł Sowiński. Poznań św. Marcin 22 telefon 18-97. zdw 87 161

Piekarnia
Poznaniu. piec piersiowy. 4 pokoje. kuchnia skład całkowitem urządzeniem na 5 lat do wydzierżawienia. objęcia potrzeba 9 000 zł. Sowiński. Poznań. św. Marcin 22 telefon 18-97. zdw 87 162

600
mórg martwym. żywym inwentarzem. objęcia 25 000. 200 mórg 14 000 wydzierżawi. Strzelecka 31. II., Both. zdw 85 152

Majątek
400 mórg wydzierżawię. Zgłoszenie Kierejewski. Mogilno. zdw 87 189

21 ZGUBY

Zgubiłem
książeczkę wojskową na nazwisko Tadeusz Wietrzykowski wystawioną P. K. U. Inowrocław która unieważniam rw 3 569

Zaginął pies
21. 11. rano wilk szary. krótkie uszy z obroża bez znaczka. zwrócenie za wynagrodzeniem. Wojciechowski. Dolna Wilda 10. zdw 87 301

16 OSOBISTE

Baczność
Niniejszem unieważniam weksle wydane z moim akceptem na 300 zł płatne 28 listopada rb. i 600 zł płatne 5 stycznia 1932 żyrantami Stefanja i Bronisław Jankowscy w Poznaniu albowiem pan, któremu wydałem weksle powyższe nie dotrzymał umowy i zatrzymał mi wartość 1 200 zł wobec czego byłbym pokrzywdzony. Seweryn Jankowski. Barcin ul. 4 Stycznia 23. zdw 87 195

Środa
Plac Bernardyński bez znaku poznania niemożliwe. Proszę inna propozycje listownie z podaniem pierwotnego numeru listownie pod zdw 87 041

Unieważniam
zagubiona książeczkę wojskową na nazwisko Lange Jan. zdw 87 018

22 ROZMAITE

Obiady
domowe 1 zł. Małeckiego 13 mieszkanie 3 zdw 87 087

Futra
przerabiam fasonuje i wykonuję nowe szybko i tanio Pracownia futer Ratajczaka 33 II ptr. zdw 86 135

Dobra
tania naprawa śniegowców i kaloszy Ul Wrocławska 13 mieszkanie 19 Klosowski. zdw 86 929

Kapelusze
męskie, damskie przerabia, czyści farbuje. usztywnia Pracownia kapeluszy. Rogowski. Wierzbięcice 15 zdw 86 703

Darmo

nie dam — ale polecam towar pierwszej jakości w wielkim wyborze po cenach najniższych Koszule męskie sportowe z krawatem od 4.90: białe dzienne od 3.90 Kolorowa od 2.90 zefirowa wierzchnia od 6.90: smokingowa od 7.90: marquisette jedwabna od 9.90: popelina jedwabna od 14.90: nocna męska od 6.90: trykoty zimowe w wielkim wyborze po cenach znacznie zniżonych poleca Fabryka bielizny J Schubert Poznań ul Wrocławska 3 Pw 8518 41.97

Masażysta
młody, silny przyjmuje piśmienne zaproszenia w dom na masaże przeciw otyłości i reumatyźmie. Poznań Wierzbięcice 43 mieszkanie 3. zdw 87 035

Chiromantka
Focha 29 12. przepowiada systemem światowej sławy Lenormand. zdw 87 097

Zastępstwo
komisowej sprzedaży popytnego artykułu poszukuje zabezpieczenie ewentl. przyjmę posadę składając kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 004

Abażury
akuratnie obciągam. Gorzelniaska. Skośna 16. zdw 87 003

Sukienki
płaszczyki, mundurki dla dziewcząt wykonuje tanio. Romana Szymańskiego 9 I zdw 87 146

1,25 pończochy jedwabne
macco 0.85: prima 1.45: wełna jedwabiem 2.75: wełniane 1.75: prima Bemberg 3.35: dziecięce od 0.35: torebki damskie skórkowe nowość 4.90: parasole 4.50: modny 5.85: berety czeskie 1.35: czapki nowość 1.75: biustonosze 0.75: koszule dzienne 1.50: nocna 3.50. Największy wybór najtaniej tylko Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska Wielkie Garbary 40. naprzeciw Wodnej zdw 87 147

Futra
poszywa. przerabia ubrania wykonuje na miare. nicuje tanio.— Kabat. Wrocławska 13. dw 1645

Wykwintna
pracownia kapeluszy damskich. przyjmuje zamówienia na nowe, oraz żałobne i przerabiam stare na najnowsze modele. wybór gotowych ceny korzystne. przytem oznajmiam iż nowy kurs modniarstwa rozpocznie się 1 stycznia Zgłoszenia już przyjmuje: Niemyjska. Matejki 1. „Salon mód" zdw 87 226

Kołnierzyk 0.12
z praniem 0.15 wykonuje. Mechaniczna Pralnia Piekary 3. Niegolewskich 8 zdw 87 088/9

Krawcowa
doświadczona, szuka pracy poza domem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 179

Jasnowidz
Mobet słynny Pewuka metapsychografolog odsłania przeszłość, przyszłość charakter przeznaczenie myśli uczucia zamiary anonimy fałszerstwa rozmaite właściwości ciała. Wykazuje skuteczne środki we wszelkich niedomaganiach życiowych. Poznań Gwarna 8. III zdw 87 289

Dziecko
chłopczyka 6 miesięcy oddam na własne. Zgłoszenia „Chłopczyk" do „Par", Bydgoszcz. Dworcowa 54. Pw 8954-63.624

23 OŻENKI

Inteligentna
panienka lat 24. zamożna. zapozna lekarza. prawnika. celem zamążpójścia. Oferty Kurjer Poznański zdw 86 985

Inżynier
zamożny, lat 34, szuka odpowiedniej partji. Biuro „Przyszłość", Pamiątkowa 9. Znaczek odpowiedź. zdw 87 261

Panna
lat 19, posag 60 000 wyjdzie zamaż. Biuro „Przyszłość", Poznań, Pamiątkowa 9. Znaczek odpowiedź. zdw 87 260

Dentysta
zaprowadzoną praktyką pozna pannę do lat 20 miłą inteligentną wykształconą. odpowiednim majątkiem Cel matrymonjalny. — Zgłoszenia z fotografją do Kurjera Poznańskiego zdw 87 292

Kupiec
początek 40-tki. posiadający bardzo dobrze zaprowadzony skład żelaza. wartości 80 000 zł i nieruchomość przynoszącą ca. 8 000 zł rocznej dzierżawy, poszukuje pięknej. zdrowej i dobrze zbudowanej pani do lat 35. z odpowiednim majątkiem. bezdzietna wdówka niewykluczona. Cel matrymonjalny. Oferty prosze tylko z fotografją skierować do Kurjera Poznańskiego pod zdw 87 196

24 NAUKA

Student
tanio udzieli korepetycji. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 87 104

Kurs tańców rozpoczynamy Mikołajczak, Kledecka
Pocztowa 29 Pw 8490 38.216

Angielskiego
gruntownie udzielam. akcent londyński Adres Kurjer Pozn. zdw 85 942

Kursy
kroju szycia damskiego. Nowak. Wrocławska 33 dw 1 618

Tańców
nowe komplety rozpoczynają Wituszkowscy Ratajczaka 9. Pp 8691-58.62

Tanio
korepetycyj udziela maturzysta Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 038

Rutynowany
fortepianista do pierwszorzędnego kina potrzebny od 1 12 Gaża 450 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 87 047

Tańczyć
kto przyjdzie uczyć do domu? — Oferty Kurjer Poznański zdw 87 235

Uczennice
potrzebujące dozoru. pomocy lekcjach przyjmuje codziennie na popołudnia pensjonat Aleje Marcinkowskiego 19. II opłata niska. zdw 87 227

Lekcyj francuskiego i angielskiego
udziela uczniom szkół średnich etc. doświadczony pedagog. Honorarjum płatne jedynie po osiągnięciu dostatecznej cenzury. Zgłoszenia „Par". pod 58.72. Pw 8 946-58.72

Ulgowy kurs tańca rozpoczynam
w środę 25. Średziński. Strzelecka 3. zdw 86 690

Tańczyć
modnie nauczają Wituszkowscy, Ratajczaka 9. Pw 8692-58.61

25 MUZYKA

Pianino
dam w dzierżawę zł 30.— miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 86 297

DZISIAJ w KINIE

Aurora: „Z wiatrem w zawody".
Apollo: „X 27".
Colosseum: „Noc niespodzianek".
Corso: „Wyspa zatopionych skarbów".
Edison: „Noce bezsenne, noce szalone".
Haria: „Tajny Kurjer".
Kapitol: „Gniazdo miłostek".
Metropolis: „Córka do wzięcia — łowy na zięcia" oraz rewja „Wszystko dla kobiety".
Nowości: „Krwawy klejnot" i rewja na scenie „Gdy wojsko idzie".
Odeon: „Cudza narzeczona"
Orzeł: „Pieśń Cabalerra".
Renaissance: „Tajny dokument".
Roxy: „Tajemnica Atlantydy".
Słońce: „Bomby nad Monte Carlo".
Tecza: „Burza".
Wilsona: „Niebezpieczny romans".

Kursy
stenografji, pisania na maszynach. rozpoczynam 3 grudnia. — Kantaka 1. zdw 86 754

Pianista
rutynowany z repertuarem szlagierowym potrzebny od zaraz. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 87 280

26 ROZRYWKA

Kino Wilsona, Łazarz
„Niebezpieczny Romans" Betty Amann. Bogusław Samborski. zdw 86 995

Przyjemny
pobyt w Morskiem Oku, Młyńska 3 Koncert — separatki. zdw 87 249

Kino „Orzeł" św. Marcin
wyświetla piękny film dźwiękowy z Ken Maynardem „Pieśń Cabalerra". zdw 87 228

Kino „Harfa"
Focha 23. „Żar miłości" z Greta Garbo. zdw 87 326

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 ów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Poszukuję
posługi z dobrem gotowaniem na przedpołudnie zaraz lub 1. 12. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 136

Krawiecki
pomocnik. obeznany z krojem damskim i męskim jak i kuśnierstwem poszukuje pracy również i na prowincji. Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 176

Inwalida
wojenny. uczeń drogeryjny poszukuje miejsca celem dokończenia nauki najchętniej na prowincji. Łaskawe zgłoszenia uprasza Tow. Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań. Fredry 7. pokój 47. telefon 39-97. zd 87124/5

Wdowa
poszukuje miejsca dla syna jako ucznia rzeźnickiego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 87 241

Fryzjerka
poszukuje posady za wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 224

Administrator rolny
kawaler. 10 letnią praktyka. dobry organizator i rolnik. dobre świadectwa i referencje. poszukuje z dniem 1. 4. 32 r. samodzielnego stanowiska. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 87 193

Kaucję
złoży młodszy pomocnik kupiecki za odpowiednią posadę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 87 143

Osoba
starsza do towarzystwa lub zarządu domu poszukuje posady od 1 stycznia. długoletnie świadectwa. warunki skromne Poleca Barbara Turno. Poznań Aleje Chopina 4. zdw 86 173

Ekspedjentka
dzielna uczciwa szuka posady. — Oferty Kurjer Poznański zdw 86 017

Technik
dentystyczny biegły w pracach technicznych i operatywnych poszukuje posady od 1. 1. 1932 r. lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 86 919

Cukiernik
4 lata praktyki. poszukuje posady. pensja miesięczna 60 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 172

Dziewczyna (sierota)
z praniem i cośkolwiek gotowaniem, poszukuje posady od 1 12. Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 173

Czeladnik
za pracę piekarską chce wyuczyć się cukiernictwa. Sarnowa. ul. Kilińskiego 60 pow rawicki. zdw 87 197

Posługaczka
poszukuje posługi Oferty Kurjer Poznański zdw 87 310

Posługaczka
uczciwa. poszukuje posługi. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 180

Sierota
wychowanka sióstr. poszukuje posady w domu religijnym z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 171

Sierota
lat 33. poszukuje posady do wszystkiego okolica obojętna. — Oferty Kurjer Poznański zdw 87 212

Posługaczka
szuka posługi na cały dzień lub na pół dnia zaraz lub od 1. 12. Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 220

Osoba
w średnim wieku. gospodarna. kuchnia i prac domowych. poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 206

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego średniem gotowaniem i szyciem poszukuje posady zaraz lub później Oferty Kurjer Poznański zdw 87 165

Sierota
uczciwa. szuka posady do wszystkiego za małem wynagrodzeniem umie szyć i robótki. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 206

Panna
z lepszej rodziny z dobrem świadectwem. szuka posady z szyciem. prasowaniem sztywnej bielizny. jako wyręczycielka pani domu za skromnem wynagrodzeniem. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 87 202

Szukam
posady z gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 200

Młodszy
sekretarz adwokacki przyjmie posadę od 1. 12. 31 r. wzgl. 1. 1. 32. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 87 191

Ekspedjentka
z jubilerstwa poszukuje posady możliwie w innej branży młoda siła. Oferty Kurjer Poznański zdw 85 961

Damskie trio
zgrane (śpiew) wolne Bednarek, Toruń. Poste restante. zdw 86 922

Gospodyni kucharka
sumienna pracowita. dobrze polecona lat 30. poszukuje posady od 1. 12. lub później. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 85 550

Posługi
poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdw 86 998

Pozłotnik
młodszy poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 86 923

Absolwentka
szkoły handlowej poszukuje jakiegokolwiek zajęcia także wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdw 86 993

Młodsza posługaczka
poszukuje posługi z gotowaniem. Ostatnia posada 5 lat. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 86 992

Krawcowa
haftuje. szydełkuje poszukuje posady do dzieci lub zajęcia w lepszym domu. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 86 991

Aptekarz
aprob. z praw. zarządu. z dłuższą praktyka. poszukuje posady od 1. 1. 32. wzgl. zaraz. Znajomość języka niem.. b. dobre referencje. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 194

Ekspedjentka
uczciwa z branży kawiarnianocukierniczej poszukuje posady. Oferty Szalaty. Wronki. nw 7145

Panna
do dzieci zdrowa. lat 22. bardzo chętna. umiejąca prasować sztywną bieliznę i wszelką pracę domową szuka posady. może i na wsi od 1 1 32. (dobre polecenie). — Oferty Kurjer Poznański zdw 87 309

Dziewczyna
uczciwa. skromna. z samodzielnem gotowaniem z dobremi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 273

Kowal-
powoźnik z długoletnią praktyką zarazem dypl. podkuwacz koni poszukuje odpowiedniego zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 275

Inteligentna
panienka lat 17 przystojna. wymowna poszukuje posady do składu obojętnej branży Oferty Kurjer Poznański zdw 86 990

Służąca
która była 5 lat w jednym miejscu poszukuje posady od 1 grudnia. Oferty Kurjer Poznański zdw 86 989

Służąca
z dobremi świadectwami szuka posady od 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 032

Kreślarz
techniczny z dłuższą praktyka poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 87 037

Krawcowa
domowa z dłuższą praktyka szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 039

Sekretarka samodzielna
korespondentka polsko-niemiecko-francuską (dyplom). stenografje polsko-niemiecka. liceum dłuższą praktykę poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 87 085

Panna
lat 25. znająca wykwintną kuchnię szycie chów drobiu przyjmie posadę 1. 12 Oferty Kurjer Poznański 87 002

Gospodyni
samodzielna przyjmie posadę 1. 12. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 001

Dziewczyna wiejska
uczciwa z własną pościelą. zna wszelkie prace domowe. poszukuje posady z gotowaniem od 1. 12. lub od 15. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 87 163

Poszukuję
posługi lub miejsca służącej zaraz albo od 1. 12 najchętniej okolica Łazarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 120

Osoba
inteligentna. z dobremi świadectwami znająca się na kuchni i prasowaniu. prowadzenie domu. sumiennie. poszukuje posady gospodyni u samotnej osoby od 1. 12 Oferty Kurjer Poznański zdw 87 297

Praczka
poszukuje prania Oferty Kurjer Poznański zdw 87 347

Fryzjerka
manikurzystka w domu przyjmuje Półwiejska 37. m. 10. zdw 87 327

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych samodzielnem gotowaniem szuka posady od 1. 12 Oferty Kurjer Poznański zdw 87 020

Posługaczka
lub służąca szuka posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 214

Drukarz - maszynista
były oddziałowy i kalkulator, doświadczony. samodzielny. pracownik czysty. akuratny. poszukuje posady zaraz w zawodzie lub innej. nawet wypomóżkę — Miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer Pozn zdw 87 268

Służąca
uczciwa szuka posady z cośkolwiek gotowaniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 87 264

Rządca gosp.
kawaler. lat 29. z praktyka w maj. buraczano - hodowlanej. poszukuje posady od 1 stycznia 1932 r. Zgłoszenia Kurjer Poznański dw 1 648

Osoba
uczciwa. umiejąca szyć. gotować zna gospodarstwo domowe. szuka posady zaraz lub 1. 12. Oferty Kurjer Pozn zdw 87 311

Siła kupiecka
samodzielna znająca wszelkie prace zakres kupiectwa wchodzące jak buchalterje. korespondencje. kalkulację. zakup. sprzedaż znająca język niemiecki w słowie. piśmie przyjmie zaraz lub później posadę na skromnych warunkach. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 299

Gospodsia
starsza. uczciwa. dobre świadectwa przyjmie posadę zaraz w majątku. Zgłoszenia Kurjer Poznański rw 3574

Dziewczyna
z samodzielnem gotowaniem przyjmie posadę od 1. 12. Oferty Kurjer Poznański jw 2015

Krawcowa
poszukuje posady. skromne wymagania Oferty Kurjer Poznański jw 2013

3 000 do 4 000
mogę złożyć kaucji za stałą posadę woźnego. inkasenta. magazyniera itd. Zmienię posadę od 15 grudnia 1931 lub 1 stycznia 1932 Jestem samotny. Miejscowość obojętna Oferty Kurjer Poznańsk dw 1652

Dyktandem
pisząca biegle maszynistka szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 114

Dziewczyna
samodzielnie gotująca poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 111

Wiejska
dziewczyna. dobrem gotowaniem. szuka posady 1. 12. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 059

Kucharka
smacznie i oszczędnie gotująca poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 067

Zdolna
podręczna szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 069

Osoba
starsza. rzetelna. poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem od 1 grudnia. za małem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 075

Dziewczyna
z dobremi świadectwami. gotowaniem. szuka posady. Stary Rynek 44. Pawlak. zdw 87 076

Służąca
uczciwa. lubiąca czystość z dobremi świadectwami. gotowaniem szuka posady w restauracji od 1. Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 083

Poszukuję
posady podróżującego lub biurowego. Mam 75% zniżki kolejowej Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 044

Inteligentna
skromna panna. lat 38. sierota. zajmie się wszelką pracą u samotnej osoby. małej rodziny za utrzymanie i dobre traktowanie. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 87 049

Pokojowa
przystojna znająca doskonała usługę sztywne prasowanie cerowanie poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 051

Służąca
poszukuje posady z praniem i gotowaniem Oferty Kurjer Poznański zdw 87 023

Uczciwa
dziewczyna poszukuje zaraz posługi całodziennej lub godzinowej. Oferty Kurjer Pozn. zdw 87 015

Płacimy najwyższe ceny za:
jęczmień browarniany, biały owies, peluszkę, wykę, dobry groch, białą koniczynę, czerwoną koniczynę, tymotkę, groch polny i prosimy o oferty z dużemi próbkami. sw 11 841
Bauerngenossenschaft, Gdańsk, Hundegasse 109

Praczka
szuka prania. Kokotkiewicz. — Półwiejska 30. zdw 87 219

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 211

Służąca
uczciwa z cośkolwiek gotowaniem poszukuje posady od 1 lub zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 80 983

Poszukuję
posługi lub prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 012

Młodzieniec
władający językiem polskim. niemieckim szuka posady za elewa zbożowego Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 86 987

Praczka
poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 103

28 WOLNE MIEJSC.

7 zł dziennie
Poważne przedsiębiorstwo przemysłu krajowego poszukuje pań i panów do lekkiej pisemnej pracy domowej Gdynia Port skrzynka pocztowa 4 dw 1593

Tancerki (rze)
baletu potrzebni Zgłaszać się codziennie 7 30 9 wieczór do kierownika baletu Piekary 17. w podwórzu na lewo brama IV p. pokój 7 zdw 86 300

Ogrodnika
jako wspólnika z kapitałem 2 000 do 3 000 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdw 86 291

Każdy poszukujący
pracy zagranicą otrzyma informacje w języku polskim. Agence Coloniale. 13 Allées Gambetta. Marseille Francja nw 7128

Potrzebna
służąca do wszystkiego więcej pożądana z gotowaniem. Kilińskiego 15. mieszkanie 2. front. zdw 86 999

Szofer
na taksówkę z kaucją potrzebny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 86 988

Uczennica
fryzj. potrzebna. Fr. Rutawski. ul. Wrocławska 35. zdw 87 166

Kucharka restauracyjna
samodzielna z dobremi świadectwami zaraz potrzebna. — Hotel Europejski. Ostrów Wlkp. dw 1649

Służąca
gotowaniem praniem. bez spania potrzebna. Kraszewskiego 17 mieszkanie 15 zdw 87 053

Do
łatwej pracy kupiecko-handlowej przyjmiemy uczciwą osobę, która wypożyczy 3 000 — 5 000 zł Oferty życiorys Kurjer Pozn. zdw 87 338. Gwarancja hipoteczna.

Kilka
pań (panów) wymowni do lekkiego podróżowania. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 282

Ekspedjentka
piekarsko - kolonjalna z niemieckim i polskim, znająca buchalterję z kaucją 1 500 zł może się zgłosić. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 028

Parkietówki
przystojne na pensję. procent potrzebne „Paryżanka". Półwiejska 30. zdw 87 328

Kucharka
młodsza z dobrem gotowaniem, pieczeniem ciast i chleba potrzebna na wieś od 1. 12 31. Zgłoszenia w czwartek od 11 do 1. — 27 Grudnia 9. mieszkanie 3. zdw 87 052

Zdolnemu
do pracy biurowej i akwizycyjnej wyjednam dobra posadę za wypożyczenie 500 zł Oferty życiorys Kurjer Pozn. zdw 87 337

Uczennice
do robótek. Stryczyńska. Focha 28. zdw 87 106

Panienka
z lepszej rodziny potrzebna do dworu na wieś do wyręczenia pani domu. Wymagana umiejętność kroju szycia. Uwzględni się tylko dobre referencje skromne wymagania Oferty maj. Kopanina p Damasławek. zdw 87 072

Na nowy
opatentowany wynalazek poszukuje w większych miastach woj. poznańskiego kilku zastępców. Kaucja 100 zł pożądana. Na odpowiedź znaczek Oferty Kurjer Poznański zdw 87 090

Robotnik
do przedsiębiorstwa handlowego za wypożyczeniem 300 zł potrzebny Adamski Kościelna 35. zdw 87 073

Uczennica
do składu rzeźnickiego potrzebna zaraz. Mikołaj Górski. skład rzeźnicki. ul. Fredry 2. rw 3 575

Cukiernik
młodszy samodzielny. dobry fachowiec. potrzebny zaraz lub później z wolnem utrzymaniem i stancją 25 zł tygodniowo. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. z odpisem świadectw zdw 87 182

Fryzjerski
pomocnik potrzeby na stałe. Focha 189. zdw 87 270

Stałe
zatrudnienie lub współpracę gotówką 300 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 223

Panienka
uczciwa. pracowita do pracy domowej i składu może się zaraz zgłosić. Głowacki. Marsz. Focha 111. zdw 87 230

Statystki
statyści potrzebni znaczek na odpowiedź. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 237

Fryzjerka
może się zgłosić na wypomóżkę. Św. Marcin 40 I. ptr. zdw 87 245

Poszukuję
do lekkiej. łatwej pracy uczciwej. zaufanej osoby z gotówką 1 000—2 000 zł jako wspólnika (czkę). Wysokie. stałe dochody. Oferty Kurjer Poznański zdw 87 339

Ekspedjentka
branży rzeźnickiej dzielna sumienna z pierwszorzędnemi poleceniami potrzebna od 1. 12. Adam Jerzykiewicz Kościan. Wrocławska 8 nw7146

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych z gotowaniem potrzebna. Wrocławska 35. II. rw 3 581

Materjały Płaszczowe
męskie i damskie. Ostatnie nowości. Wielki wybór. Tanio!
F. Woźniak
Poznań, ul. Kramarska 16. Pw 8952-47,41

Humor zagraniczny

— Mego narzeczonego napadł rozjuszony byk — proszę szybko o nowe pudełko płyt fotograficznych.
(Humorist, Londyn). S. F.

Przedpłata na grudzień 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez poczte poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 kwartalnie zł 15.03, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00, w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania sie niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6 łamowej 25 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz 22 u stróża: do wydania wieczornego „drobne" do godz. 11. większe dłużej według możności Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice miedzy zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P K O. Poznań nr 200 149.